Talousarvio 2027 ja talous-suunnitelma 2028–2029

Kajaanin
kaupunki

SISÄLLYSLUETTELO

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS ... 3
YLEINEN OSA ... 5
Kajaanin kaupungin organisaatiorakenne ... 5
Toimintaympäristö ... 7
KAUPUNKISTRATEGIA ... 14
ARVIO KAJAANI-KONSERNIN MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ ... 16
Strategiset riskit ... 16
Taloudelliset riskit ... 17
Operatiiviset riskit ... 18
Vahinkoriskit ... 18
TALOUSSUUNNITTELU ... 20
Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sisältö ... 20
Talousarvion ja -suunnitelman sitovuus ... 21
Tilivelvollisuus ... 22
KAJAANIN KAUPUNGIN TALOUS ... 24
Kajaanin kaupungin talous 2027–2029 ... 24
Kajaanin kaupungin tuloslaskelma ... 27
Kajaanin kaupungin rahoitusosa ... 31
KAJAANIN KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ ... 33
KÄYTTÖTALOUS ... 37
Konsernipalvelut ... 41
Vuolijoen aluelautakunta ... 51
Sivistystoimiala ... 55
Ympäristötekninen toimiala ... 71
INVESTOINTIOSA ... 81
LIIKELAITOKSET ... 86
Kajaanin Mamselli -liikelaitos ... 86
Kajaanin Vesi -liikelaitos ... 91
TYTÄRYHTEISÖT ... 96
Kajaanin Teknologiakeskus Oy ... 96
Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari ... 98
As. Oy Kajaanin Sammonkaaren Pietari ... 100
Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan palvelukeskus ... 102
Loiste Oy ... 103
Kajaanin Energiatuotanto Oy ... 105
Kainuun Voima Oy ... 107
Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy ... 109
Edukai Oy ... 112

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Kajaanin kaupungin vuoden 2027 talousarvio on laadittu toimintaympäristössä, jossa Suomen talouden näkymät ovat viime vuosia myönteisemmät, mutta julkisen talouden tilanne säilyy vaikeana. Valtiovarainministeriön syksyn 2026 talousennusteen mukaan Suomen bruttokansantuote kasvaa 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Talouskasvua tukevat kotitalouksien ostovoiman koheneminen, vienti sekä investoinnit. Erityisesti datakeskukset, energiasiirtymä ja puolustushankinnat kasvattavat investointeja ja kaikissa näissä myös Kajaanin kaupunki on vahvasti mukana.

Kajaanin näkökulmasta talouden rakennemuutos tarjoaa poikkeuksellisen merkittäviä mahdollisuuksia. Kaupunki on vahvistanut asemaansa datakeskusten ja digitaalisen teollisuuden toimintaympäristönä, ja tulevina vuosina tehtävät yksityiset investoinnit voivat synnyttää ympärilleen uutta yritystoimintaa, työpaikkoja ja osaamistarpeita. Myös valtiovarainministeriön ennusteaineistossa Googlen investointiuutisen arvioidaan vaikuttavan positiivisesti Suomen talouskasvuun vuosina 2027 ja 2028.

Talouskasvun piristyminen ei kuitenkaan poista julkisen talouden ongelmia. Valtiovarainministeriö arvioi julkisyhteisöjen alijäämän olevan vuonna 2026 noin 4,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen ja pysyvän vuosina 2027–2030 noin 4,5 prosentissa. Julkisen talouden velkasuhteen arvioidaan nousevan lähes 98 prosenttiin bruttokansantuotteesta vuonna 2030. Tämä heijastuu väistämättä myös kuntatalouden toimintaympäristöön, kun velkajarrua laitetaan käytäntöön tulevassa hallitusohjelmassa, ja korostaa kaupungin oman talouden pitkäjänteisen tasapainon merkitystä.

Talouden tasapaino turvaa kaupungin kehittämiskyvyn

Kajaanin vuoden 2027 talousarviossa joudutaan sovittamaan yhteen palveluiden kustannuskehitys, väestörakenteen muutos ja kaupungin huomattavat investointitarpeet. Vuoden 2027 talousarviossa verotulojen arvioidaan kasvavan 0,9 %, valtionosuuksien 1,3 % ja ulkoiset toimintatuotot kokonaisuudessaan ovat 33 M€. Ulkoisten toimintakulujen kasvu on 1,1 % ja toimintakatteeksi arvioidaan muodostuvan -141,5 M€. Tilikauden alijäämäksi arvioidaan muodostuvan –0,9 M€. Investointeihin joudumme ottamaan lisää lainaa ja lainamäärän arvioidaan olevan vuoden lopussa 3 890 €/asukas.

Vuonna 2027 käynnistämme konkreettisesti uuden kaupunkistrategian toteuttamisen. Kaupungin toimintaa on uudistettava niin, että voimavarat voidaan kohdentaa mahdollisimman vaikuttavasti kuntalaisten palveluihin ja kaupungin tulevaisuuden kannalta tärkeisiin tehtäviin. Tulemmekin käynnistämään valtuustoryhmien linjausten mukaisesti kaupungin organisaatiorakenteen tarkastelun sekä palveluverkkosuunnitelman päivittämisen tulevan vuoden aikana. Talouden tasapaino on edellytys sille, että Kajaani kykenee säilyttämään päätöksentekokykynsä, järjestämään laadukkaat palvelut sekä investoimaan kaupungin kasvuun ja tulevaisuuteen.

Investoinnit rakentavat tulevaisuuden Kajaania

Vuoden 2027 investointiohjelma on merkittävä, nettoinvestoinnit ovat noin 25,6 miljoonaa euroa. Keskeisiä hankkeita ovat uuden pallohallin rakentaminen ja pääkirjaston peruskorjaus, joilla vahvistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin lisäksi kaupungin kiinnostavuutta asuin-, opiskelu- ja tapahtumakaupunkina. Samalla investoidaan katu- ja liikenneympäristöön, liikuntapaikkoihin, kaupungin rakennuksiin sekä kasvun edellyttämään maanhankintaan ja yhdyskuntarakenteeseen. Kaavoituksessa ja maankäytössä painottuvat datakeskuksiin ja teollisiin investointeihin liittyvät alueet, Rouvankankaan teollisuusalueen suunnittelu, uusiutuvan energian hankkeet sekä riittävä yritys- ja asuntotonttien tarjonta.

Investointien määrää on tarkasteltava paitsi yksittäisten rakennushankkeiden myös kaupungin kokonaiskehityksen kautta. Kaupungin on samanaikaisesti huolehdittava olemassa olevan omaisuuden kunnosta ja korjausvelan hallinnasta sekä pystyttävä vastaamaan uusien yritysinvestointien synnyttämiin maankäytön, kaavoituksen ja infrastruktuurin tarpeisiin. Investointien oikea ajoittaminen ja priorisointi on siksi lähivuosien taloudenpidon keskeisiä kysymyksiä.

Työllisyydessä odotetaan käännettä

Työllisyystilanne on edelleen yksi Suomen talouden keskeisistä haasteista. Valtiovarainministeriö arvioi työllisyyden vielä heikkenevän vuonna 2026, mutta kääntyvän kasvuun vuodesta 2027 lähtien. Kajaanissa työttömyyden kehitykseen vaikuttavat valtakunnallisen suhdanteen lisäksi alueen omat rakennemuutokset. Pitkittyneen heikomman suhdanteen aikana työttömyys on Kajaanissakin noussut edellisvuodesta yli 10 prosentin tasolle ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyydestä koituvat maksuosuudet rasittavat kaupungin taloutta merkittävästi. Vuoden 2027 näkymään voidaan kuitenkin suhtautua varovaisen myönteisesti. Työllisyyden valtakunnallisen käänteen lisäksi Kajaanin lähivuosien investointinäkymä luo edellytyksiä työvoiman kysynnän kasvulle. Samalla haasteeksi voi muodostua työvoiman saatavuus. Kaupungin, koulutusorganisaatioiden ja yritysten yhteistyössä korostuu siksi kyky vastata nopeasti uusiin osaamistarpeisiin niin toisella asteella kuin korkeakoulutuksessakin. Tärkeä päätös tuleekin olemaan myös Itä-Suomen yliopiston ja Kajaanin Ammattikorkeakoulun yhteistyöstä tehtävä ratkaisu vuoden 2027 aikana.

Osaamisesta ja hyvinvoinnista kaupungin kilpailuetu

Kaupunki jatkaa määrätietoisesti panostuksia osaamiseen, koulutukseen ja hyvinvointiin. Sivistystoimialalla lasten ja nuorten määrän väheneminen edellyttää palveluiden ja palveluverkon pitkäjänteistä uudistamista. Vuoden 2027 aikana valmisteltava palveluverkkosuunnitelma on merkittävä strategisen kehittämisen työkalu tuleville vuosille. Erityisesti on huolehdittava siitä, että Kajaanissa tarjotaan laadukas koulutuspolku varhaiskasvatuksesta peruskouluun, toiselle asteelle ja korkeakouluihin.

Koulutustarjonnan on kyettävä entistä paremmin vastaamaan työelämän ja Kajaaniin sijoittuvien yritysten osaamistarpeisiin. Osaaminen on yksi Kajaanin tärkeimmistä kilpailutekijöistä, ja siihen panostaminen on samalla tulevaisuuteen tähtäävää elinvoimapolitiikkaa. Sen rinnalla myös kulttuuri, liikunta ja nuorten hyvinvointi muodostavat tärkeän osan kaupungin veto- ja pitovoimasta.

Kasvua mahdollistava kaupunki

Kajaanin lähivuosien keskeinen tehtävä on kyetä muuttamaan suuret investointimahdollisuudet pysyväksi elinvoimaksi. Kaavoituksen, maanhankinnan, infrastruktuurin, yritysalueiden ja osaavan työvoiman saatavuuden merkitys kasvaa. Kaupungin on pystyttävä etenemään riittävän nopeasti, jotta yksityisten investointien mahdollisuudet voivat toteutua.

Elinvoimapalveluiden kehittämisessä painottuvat vuoden 2027 aikana datakeskusekosysteemin jatkokehitys, maakunnallisen matkailuyhteistyön rakentaminen ja kaupungin oman matkailutoiminnan kehittäminen, erityistalousalueen valmistelu sekä muut edunvalvonnan kohteet kuten saavutettavuus ja maakuntalentojen jatko vuodesta 2028 eteenpäin. Lisäksi pitkäjänteistä veto- ja pitovoiman kehittämistä jatketaan markkinointiviestinnän keinovalikoimaa uudistamalla ja kaupungin imagotyöhön panostamalla.

Luottavaisesti tulevaisuuteen

Vuoden 2027 talousarvio rakentaa perustaa Kajaanin seuraavalle kehitysvaiheelle. Toimintaympäristömme sisältää samanaikaisesti haasteita ja poikkeuksellisen suuria mahdollisuuksia. Väestörakenteen muutos edellyttää palveluiden määrätietoista uudistamista ja julkisen talouden tilanne vastuullista taloudenpitoa. Toisaalta talouskasvun vahvistuminen sekä Kajaaniin kohdistuvat suuret investoinnit tarjoavat mahdollisuuden kaupungin elinvoiman pitkäjänteiseen vahvistamiseen.

Kajaanin tulevaisuus rakennetaan talouden tasapainon, osaamisen, yritystoiminnan, hyvinvoinnin ja kestävien investointien varaan. Kaupungin tehtävänä on huolehtia siitä, että kasvun mahdollisuudet pystytään hyödyntämään ja että niiden hyödyt näkyvät uusina työpaikkoina, osaamisena ja hyvinvointina mahdollisimman laajasti.

Kajaanilla on hyvät edellytykset katsoa vuoteen 2027 luottavaisesti. Tarvitsemme kuitenkin rohkeutta uudistaa palveluitamme, kykyä tehdä pitkäjänteisiä ratkaisuja sekä tiivistä yhteistyötä henkilöstön, yritysten, koulutusorganisaatioiden, kuntalaisten ja muiden kumppaneiden kanssa. Näillä eväillä rakennamme Kajaanista entistä vahvempaa kaupunkia, jossa on hyvä asua, opiskella, tehdä työtä ja yrittää – elää hyvää huomista todeksi.

Terho Savolainen, kaupunginjohtaja

YLEINEN OSA

Kajaanin kaupungin organisaatiorakenne

Päätösvaltaa kaupungissa käyttävät kuntalaisten vaaleilla neljäksi vuodeksi kerrallaan valitsema valtuusto sekä sen valitsemat kaupunginhallitus ja lautakunnat. Kaupungin päätöksentekojärjestelmän määrittävät kuntalaki ja hallintosääntö.

Kajaanin kaupungissa on vuonna 2027 kaupunginhallituksen lisäksi kolme toimialoista tai palveluista vastaavaa lautakuntaa ja kaksi liikelaitosta. Lautakunnat ovat sivistyslautakunta, ympäristötekninen lautakunta ja Vuolijoen aluelautakunta. Liikelaitoksia ovat Kajaanin Mamselli ja Kajaanin Vesi – liikelaitos. Kaupunginvaltuuston 30.9.2025 §69 mukaan Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos lakkautettiin 31.12.2025 ja Kainuun ammattiopisto (KAO) ja Kajaanin lukio siirtyivät omiksi tulosalueikseen kaupungin sivistystoimialalle sivistyslautakunnan alaisuuteen 1.1.2026 alkaen.

Valtuusto on lisäksi asettanut toimikaudekseen tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Vaalien järjestämisestä vastaa keskusvaalilautakunta.

Kaupunginvaltuuston jäsenmäärä määräytyy kuntalain tai kunnan oman päätöksen mukaisesti. Kajaanissa valtuustossa on 51 valtuutettua. Kaupunginvaltuusto on nimittänyt kaupunginhallituksen, jonka toimikausi on kaksi vuotta. Kaupunginhallituksessa on 11 jäsentä. Kaupunginhallituksen alaisena toimivat työllisyysjaosto, elinkeinojaosto, konsernijaosto ja osallisuus- ja hyvinvointijaosto.

Kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttää valtuusto, joka päättää muun muassa:

- kuntastrategiasta,
- hallintosäännöstä,
- talousarviosta ja taloussuunnitelmasta,
- omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeista,
- konserniyhtiöille asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista,
- varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista,
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista sekä
- muista valtuuston päätettäväksi määrätyistä asioista.

Valtuusto käsittelee asiat kaupunginhallituksen valmistelun pohjalta. Valtuusto voi siirtää päätösvaltaansa edelleen muille kaupungin toimielimille. Kajaanin kaupungin hallintosäännössä määrätään kaupungin eri viranomaisten toimivallan jaosta ja tehtävistä.

Kajaani-konserni

Kajaani-konsernin emoyhteisönä toimii Kajaanin kaupunki. Kajaani-konserniin kuuluvat kirjanpitolain mukaisesti kaupungin määräysvallassa olevat osakeyhtiöt (tytäryhtiöt), joita on yhdeksän. Kajaanin kaupungilla on kaksi osakkuusyhteisöä, joissa kaupungin omistusosuus on 20–50 prosenttia. Lisäksi kaupunki on mukana kuntayhtymissä, joissa omistusosuus on 42,8–46,8 prosenttia.

Kuva: Konsernirakenne-kuva

Toimintaympäristö

Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen talous on kääntynyt kasvuun, mutta elpyminen on vielä osin haurasta. Valtiovarainministeriö arvioi bruttokansantuotteen kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Kasvua tukevat kotitalouksien ostovoiman vahvistuminen sekä puolustus-, datakeskus- ja energiasiirtymäinvestoinnit. Asuntorakentaminen on kuitenkin edelleen vähäistä, ja kotitalouksien varovaisuus hillitsee kulutusta.

Työmarkkinoiden kehitys seuraa talouden kasvua viiveellä. Työllisyys heikkenee vielä vuonna 2026 ja kääntyy kasvuun vasta vuonna 2027. Työttömyysasteen arvioidaan olevan vuonna 2026 yli 10 prosenttia. Inflaatio pysyy ennustejaksolla noin kahdessa prosentissa, mutta energian hinnan kehitykseen ja kansainväliseen talouteen liittyy edelleen epävarmuutta.

Julkisen talouden näkymä säilyy vaikeana talouskasvusta huolimatta. Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 4,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2026 ja pysyvän noin 4,5 prosentissa vuosina 2027–2030. Julkinen velkasuhde jatkaa kasvuaan ja lähestyy 98 prosenttia bruttokansantuotteesta vuonna 2030.

Lähde: VM Taloudellinen katsaus, 21.9.2026. / VM: Kuntatalousohjelma vuodelle 2027, 21.9.2026.

Kainuun alueen tilanne

Kainuun talouskehityksessä on nähtävissä valtakunnallista kehitystä myönteisempiä piirteitä. Kasvua tukevat vahvistunut vienti, suuret investoinnit sekä myönteinen kehitys muun muassa elintarvike-, energia-, ICT-, matkailu- ja kaivannaisaloilla. Vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä maakunnan kaikkien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi 2,4 prosenttia edellisvuodesta. Datakeskusrakentaminen on vahvistanut erityisesti rakentamisen ja palvelualojen kysyntää.

Kajaanin datakeskushankkeet muodostavat merkittävän kasvupotentiaalin koko maakunnalle. Myös Googlen Kajaaniin suunnittelema datakeskushanke vahvistaa toteutuessaan investointi-, yritys- ja työllisyysnäkymiä sekä mahdollisuuksia paikallisten yritysten alihankinta- ja palvelutoiminnalle. Datakeskusten ohella kasvua tukevat matkailu, kaivannaisala, metalliteollisuus ja energiainvestoinnit. Ylen mukaan Kainuun talouskasvun vetureita ovat erityisesti Kajaanin datakeskushankkeet ja matkailu, vaikka alueen työttömyys on samanaikaisesti noussut.

Talouden kasvusta huolimatta työllisyystilanne on epävarma. Kärkitoimialojen henkilöstömäärä väheni vuonna 2025 kaksi prosenttia, ja henkilöstömäärän supistuminen jatkui maakunnassa vuoden 2026 alussa. Useilla suurilla työnantajilla on ollut käynnissä muutosneuvotteluja, ja pienyritysten toimintaympäristöä rasittavat edelleen heikko kysyntä ja kotitalouksien varovainen kulutus. Samalla suuret investoinnit, eläköityminen ja kasvavien toimialojen työvoimatarpeet lisäävät osaavan työvoiman saatavuuteen liittyviä haasteita.

Kainuun näkymä on siten kaksijakoinen: investoinnit, vienti ja monipuolistuva elinkeinorakenne luovat vahvan kasvupohjan, mutta kasvu ei ole vielä täysimääräisesti siirtynyt työpaikkoihin ja kotitalouksien talouteen. Kehityksen kannalta keskeistä on, kuinka suunnitellut investoinnit toteutuvat ja kuinka suuri osa niiden työllisyys- ja yritysvaikutuksista jää Kainuuseen.

Lähteet: Kainuun Liitto 3.7.2026/10.8.2026. Yle 26.5.2026.

Kuntatalouden tilanne

Kuntatalouden näkymät säilyvät tiukkoina vuonna 2027. Kuntien talouskehitystä ovat heikentäneet verotulojen vaimea kehitys, palkankorotukset, korkea työttömyys ja asteittain kasvaneet valtionosuusleikkaukset. Vaikka kansantalouden kasvu on piristynyt, myönteinen kehitys ei ole vielä välittynyt kuntien tulopohjaan. Kuntaliiton mukaan kuntien talouden tila on pikemminkin kiristymässä.

Kuntien ja kuntayhtymien tuloksen ennakoidaan olevan vuonna 2027 lähellä nollaa. Toiminnan ja investointien rahavirta jää investointimenojen vuoksi selvästi negatiiviseksi, mikä lisää velkaantumispaineita. Kuntatalouden tilanteet vaihtelevat kuitenkin huomattavasti kuntien välillä muun muassa väestökehityksen, elinkeinorakenteen, investointitarpeiden ja jo toteutettujen sopeuttamistoimien perusteella.

Kuntien menopaineita lisäävät erityisesti palkkaratkaisut, työttömyysetuuksien laajentunut rahoitusvastuu sekä kasvavien kaupunkien investointitarpeet. Samanaikaisesti valtionosuuksien leikkaukset ja muutokset rahoituksen perusteissa lisäävät ennakoinnin

epävarmuutta. Väestökehitys ja kuntien omat sopeuttamistoimet hillitsevät osaltaan menojen kasvua, mutta palvelujen järjestämisen kustannusten ja tulorahoituksen välinen tasapaino pysyy haastavana.

Vuoden 2027 taloussuunnittelussa korostuvat siten käyttötalouden menokehityksen hallinta, investointien tarkka priorisointi, veropohjan vahvistaminen sekä palvelujen ja toimintatapojen pitkäjänteinen uudistaminen. Myös Kajaanin kaupungin talousarvion laadintaohjeessa tavoitteina ovat toimintakatteen pitäminen verorahoituksen kasvua pienempänä tai sen suuruisena, vuosikatteen riittävyys poistoihin sekä positiivinen tilikauden tulos.

Lähteet: Kuntaliitto, Punakallion blogit 5/2026 ja 9/2026.

Väestö, työllisyys, asuminen, rakentaminen, hyvinvointi ja turvallisuus

Väestö

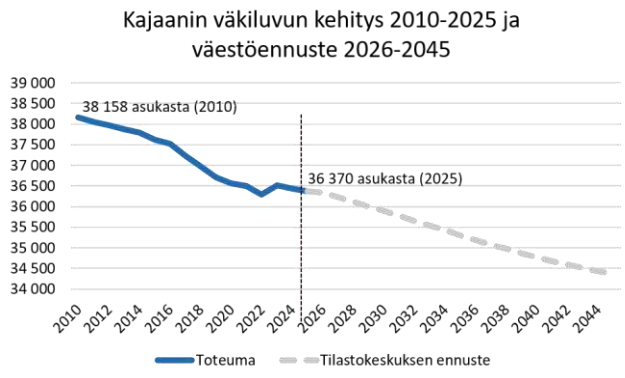
Kajaanin väestökehitys heijastaa laajempaa Suomen alueiden eriytymistä. Vuoden 2025 lopussa Kajaanissa oli 36 370 asukasta, mikä oli 63 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

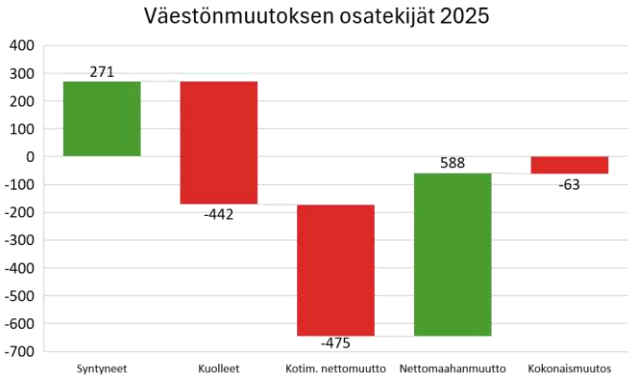
Väestön vähenemistä hidastaa kansainvälinen muuttoliike. Vuonna 2025 Kajaanin nettomaahanmuutto oli 588 henkilöä, mutta kuntien välinen nettomuutto oli edelleen 475 henkilöä tappiollinen. Luonnollinen väestönlisäys oli −171 henkilöä, kun kaupungissa syntyi 271 lasta ja kuoli 442 henkilöä. Kokonaisuudessaan väkiluku väheni 63 henkilöllä.

Kajaanin sisällä väestö keskittyy edelleen keskustaajamaan. Väestö on vähentynyt erityisesti Lehtikankaan, Teppanan ja Komiahon alueilla, kun taas keskikaupungin alueella kehitys on ollut myönteisempää. Keskustaajaman ulkopuolella väestökehitys on pääosin negatiivista, vaikka yksittäisillä alueilla, kuten Otanmäessä, kehitys on ollut muuta kaupunkia vakaampaa.

Syntyvyys on laskenut pitkällä aikavälillä merkittävästi ja vielä 2010-luvun alussa Kajaanissa syntyi vuosittain noin 450 lasta. Vuonna 2024 syntyneitä oli 209, mutta vuonna 2025 määrä nousi 271 lapseen. Kasvusta huolimatta syntyvyys on edelleen selvästi aiempia vuosikymmeniä alemmalla tasolla.

Kajaanin merkittävin väestöhaaste on nuorten aikuisten heikko pitovoima. Erityisesti 25–34-vuotiaiden muuttoliikkeessä kaupunki menettää väestöä enemmän kuin monet muut samankokoiset keskuskaupungit. Muuttotappio kohdistuu erityisesti työssäkäyviin ja koulutettuihin nuoriin aikuisiin, mikä heikentää työvoiman saatavuutta, osaamispohjaa ja tulevaa syntyvyyttä.

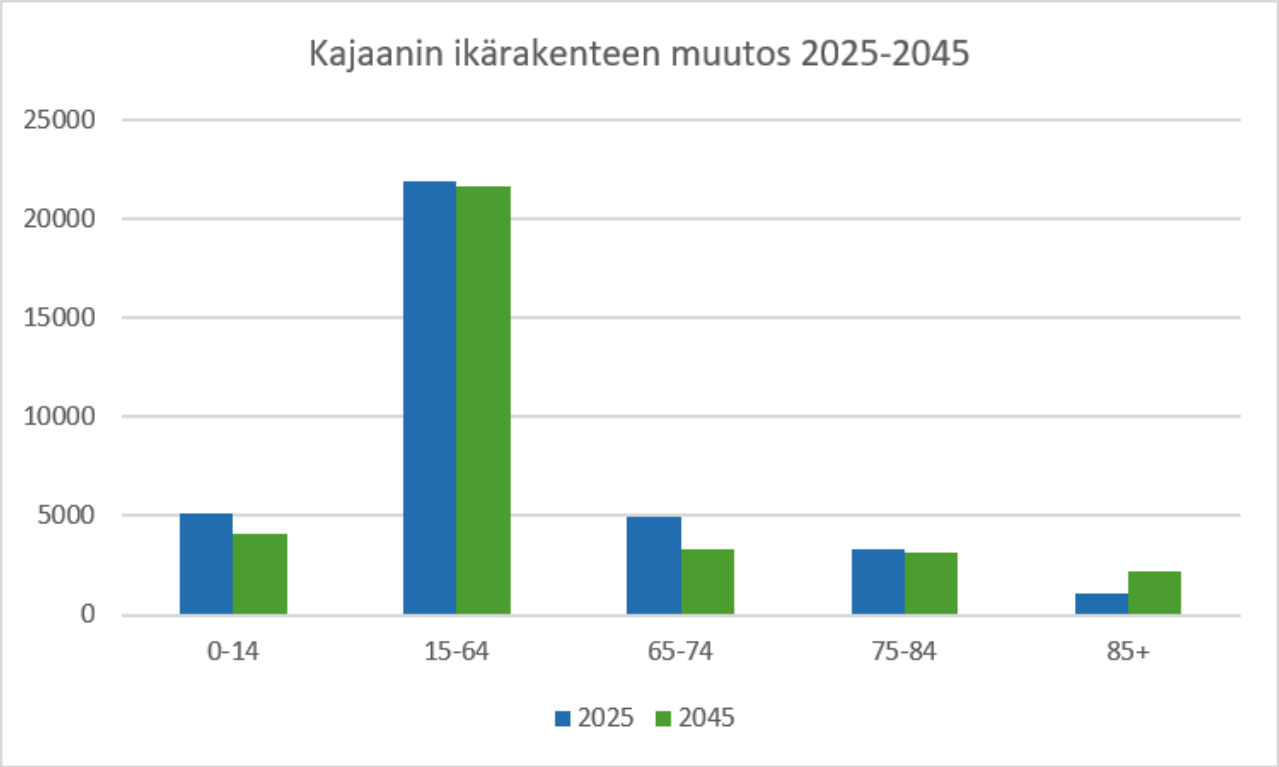

Lähde: Tilastokeskus, Väestörakenne ja väestöennuste 2024. Toteutuneet tiedot vuoteen 2025, ennuste vuodesta 2026 eteenpäin.

Tilastokeskuksen vuoden 2024 väestöennusteen mukaan Kajaanin väkiluku jatkaa hidasta laskuaan myös tulevina vuosikymmeninä, mikäli viime vuosien kehitys jatkuu samankaltaisena. Lasten ja nuorten ikäluokkien ennustetaan pienenevän edelleen, kun taas ikääntyneiden määrä kasvaa voimakkaasti erityisesti 2030-luvulla. Kehitys vähentää sivistyspalvelujen kysyntää, mutta kasvattaa ikääntyneiden hyvinvointia ja toimintakykyä tukevien palvelujen tarvetta.

Väestörakenteen muutos haastaa kaupungin palvelutuotantoa ja talouden kestävyyttä. Palveluverkon, henkilöstötarpeiden ja toimitilojen suunnittelussa on varauduttava sekä lasten määrän vähenemiseen että väestön ikääntymiseen. Samalla kaupungin elinvoiman kannalta keskeistä on vahvistaa Kajaanin pito- ja vetovoimaa opiskelun, työn, yrittämisen ja asumisen kaupunkina.

Kuva. Ikärakenne muuttuu voimakkaasti vuoteen 2045 mennessä. Lasten ja työikäisten määrä vähenee samalla kun erityisesti vanhimpien ikäryhmien määrä kasvaa. Lähde: Tilastokeskus, Väestöennuste 2024.

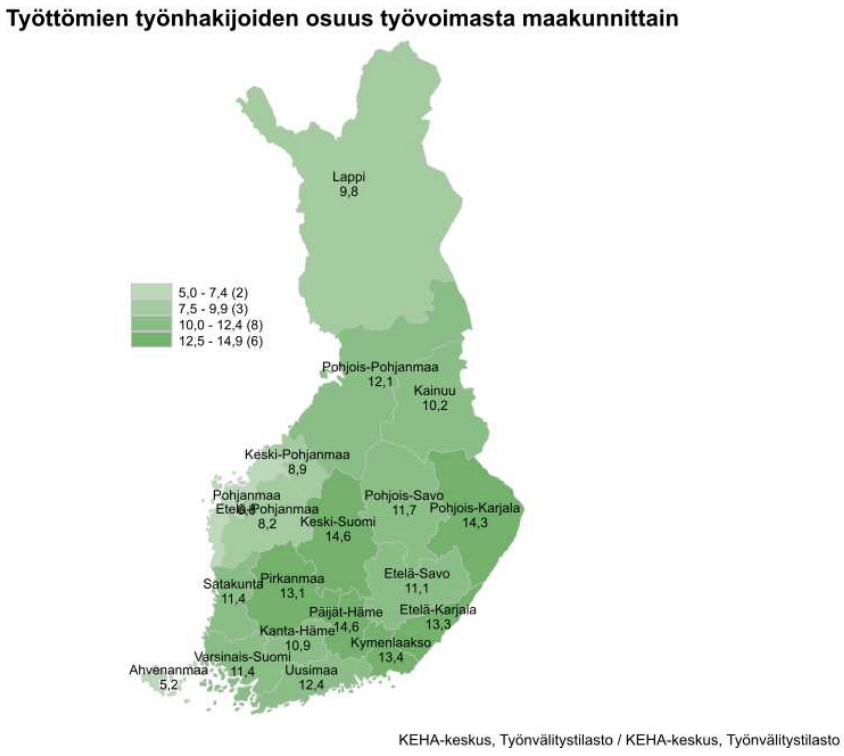
Lähteet: Tilastokeskus, Väestönmuutokset ja väkiluku alueittain 2025; Tilastokeskus, Väestön ennakkotilasto 2026; Tilastokeskus, Väestöennuste 2024; MDI:n Kajaanin osa-alueittainen väestöennuste.

Työllisyysalueen toiminnan vakiinnuttaminen ja työvoiman saatavuuden vahvistaminen

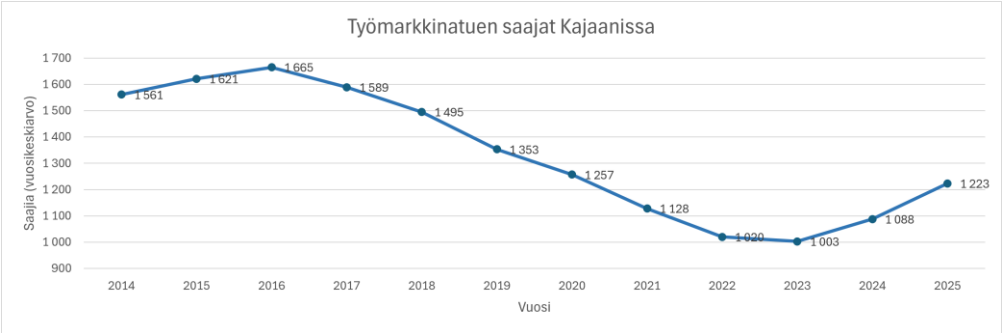
Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen toiminnan painopisteenä vuonna 2027 on palveluiden vaikuttavuuden vahvistaminen, työvoiman saatavuuden parantaminen sekä työttömyyden pitkittymisen ehkäisy. Rakennetyöttömyys on edelleen yksi alueen merkittävimmistä työllisyyshaasteista, ja se kohdistuu erityisesti pitkäaikaistyöttömiin sekä yli 50-vuotiaisiin työnhakijoihin.

Alueella käynnissä olevat ja suunnitteilla olevat merkittävät investoinnit datakeskus-, teollisuus-, matkailu- ja vihreän siirtymän toimialoilla lisäävät työvoiman tarvetta sekä vahvistavat alueen elinvoimaa. Työllisyyspalvelujen tehtävänä on varmistaa osaavan työvoiman saatavuus, tukea yritysten rekrytointeja sekä edistää kansainvälisten osaajien ja vieraskielisten työnhakijoiden työllistymistä alueelle.

Tavoitteena on lyhentää työttömyysjaksoja, vähentää kuntien työttömyysetuuksien rahoitusvastuuta sekä parantaa työmarkkinoiden kohtaantoa yhteistyössä työnantajien, oppilaitosten ja muiden sidosryhmien kanssa.

Elokuussa 2026 Kajaanissa oli yhteensä 2 988 työnhakijaa, joista työttömiä tai lomautettuja oli 1 830 ja pitkäaikaistyöttömiä 627. Työttömyys painottui erityisesti 25–64-vuotiaisiin työnhakijoihin. Työttömyysjaksojen päättymisen keskimääräinen kesto oli 14 päivää, mikä kuvaa työmarkkinoiden liikkuvuutta ja palvelujen vaikuttavuutta. Työmarkkinoiden keskeisiä haasteita ovat edelleen pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen, osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen sekä vieraskielisten työnhakijoiden osaamisen hyödyntäminen alueen kasvavien investointien ja yritysten työvoimatarpeisiin vastaamiseksi.

Työmarkkinatuen saajien osuus ei ole pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna noussut, vaan se on ollut laskusuhdanteinen vuodesta 2021 alkaen. Pitkäaikaistyöttömien määrä on viime vuosina kasvanut sekä Kajaanissa että koko Kainuu-Koillismaan työllisyysalueella yleisen taloussuhdanteen heikkenemisen seurauksena. Pitkäaikaistyöttömyyden osuus on kuitenkin edelleen valtakunnan keskiarvoa matalampi. Pitkäjänteinen palvelutyö, korkea aktivointiaste sekä työnhakijoiden ohjaaminen koulutukseen, työhön ja muihin tarkoituksenmukaisiin palveluihin ovat hillinneet pitkäaikaistyöttömyyden kasvua. Työllisyyspalvelujen keskeisenä tavoitteena on edelleen ehkäistä työttömyyden pitkittymistä ja vähentää rakennetyöttömyyttä erityisesti ikääntyneiden työnhakijoiden osalta.

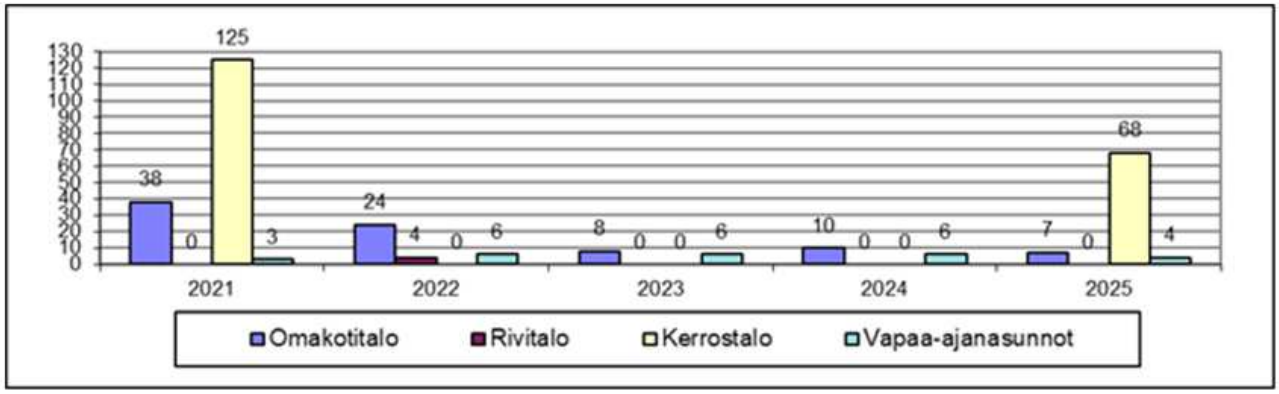
Asuminen

Kajaanissa on 18 988 asuntokuntaa paikkatietojärjestelmän mukaan lokakuun lopussa 2026.

Rakentaminen

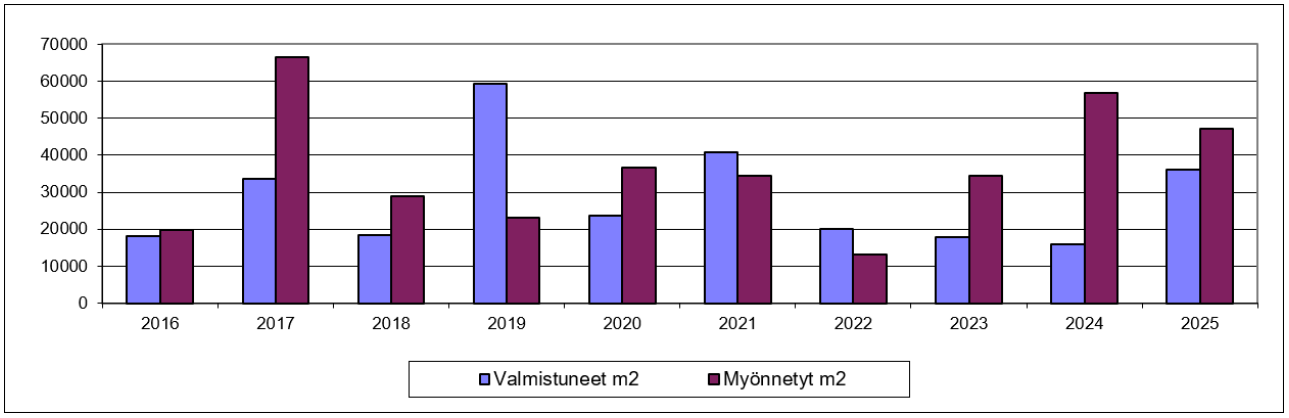
Uusien asuinrakennusten sekä vapaa-ajanasuntojen myönnetyt luvat vuonna 2025:

- Pientalot 7 kpl
- Yksi kerrostalo, 68 huoneistoa
- Vapaa-ajanasuntoja 4 kpl

Kuva: Asuinhuoneistojen ja vapaa-ajanasuntojen lupamäärät vuosina 2021 – 2025.

Vuonna 2025 datakeskuksille myönnetyt rakentamisluvat pitävät Kajaanin rakennuslupakäsittelyn edelleen kärkilukemissa kerrosalalla mitattuna.
Lupakäsittelyssä oli vuonna 2025 uusia rakennuslupia sekä laajennus- ja muutoshankkeita kaikkiaan 47 200 kerrosneliötä ja vuosi 2026 tulee kasvattamaan tätä lukua edelleen.

Kuva: Myönnettyjen uudisrakennuksien ja laajennuslupien sekä valmistuneiden hankkeiden määrä kerrosalalla mitattuna vuosina 2016–2025.

Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus

Kunnalla on lakisääteinen vastuu edistää asukkaidensa hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta yhteistyössä hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Kajaanissa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä (HYTETU) ohjaa valtuuston hyväksymä hyvinvointisuunnitelma 2026–2029, jonka tavoitteet tulee huomioida kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelussa. Työ perustuu poikkihallinnolliseen yhteistyöhön, tiedolla johtamiseen sekä ennaltaehkäiseviin toimiin kuntalaisten hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Hyvinvoinnin edistämisen onnistumista arvioidaan muun muassa HYTE-kertoimella, jonka perusteella kunta saa valtionosuuden lisäosaa. Kajaanin HYTE-kerroin heikkeni vuosina 2022–2024, mutta kääntyi vuonna 2025 jälleen hienoiseen nousuun. HYTE-rahoituksen määrä oli vuonna 2025 noin 647 000 euroa. Kehitys osoittaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tehtävillä panostuksilla on merkitystä sekä kuntalaisten hyvinvoinnin että myös kaupungin valtionosuuksien näkökulmasta.

Kajaanin vahvuuksia ovat hyvinvoinnin edistämisen rakenteet ja johtaminen. Useissa HYTE-kertoimen prosessi-indikaattoreissa Kajaani sijoittuu valtakunnallista tasoa paremmin. Samalla useat tulosindikaattorit osoittavat, että väestön hyvinvoinnin kehityksessä on haasteita, mikä korostaa ennaltaehkäisevän työn, toimivien yhdyspintojen sekä vaikuttavien hyvinvointitoimien merkitystä tulevina vuosina. Hyvinvoinnin tilaa seurataan vuosittain hyvinvointikertomuksen raportoinnin yhteydessä. Myös laajempi hyvinvointi-indikaattoreiden raportointi ja tarkastelu tapahtuu hyvinvointikertomuksessa ja sen vuosiraporteissa, jotka esitellään tilinpäätöksen yhteydessä.

HYTE-kerroin

Indikaattori	2022	2023	2024	2025
HYTE-kerroin 0–100	67	65	54	58
HYTE-kerroin euroa/asukas	19,0	18,4	16,9	17,8
HYTE-kerroin, 1000 euroa	693,2	666,5	615,3	647,2

Kajaanin HYTE-kertoimen tulosindikaattoripisteet

Kajaanin kaupunki

Kajaanin HYTE-kertoimen prosessi-indikaattoripisteet (pisteet asteikolla 0–100)

		TEA-tiedonkeruun pisteet 0–100
Kuntajohto		**2025/2026**
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintapoja ja niissä tapahtuneita muutoksia	Kajaani	100
	koko maa	87
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	Kajaani	100
	koko maa	91
Tarkastuslautakunnan tekemässä arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	Kajaani	100
	koko maa	78
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	Kajaani	100
	koko maa	99
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämistyössä hyödynnetään asiakasraateja ja foorumeja	Kajaani	100
	koko maa	91
Liikunta		
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa	Kajaani	100
	koko maa	88
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen.	Kajaani	100
	koko maa	96
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.	Kajaani	100
	koko maa	99
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat valmisteilla olevien lautakuntapäätösten vaikutusten ennakkoarviointiin (EVA).	Kajaani	100
	koko maa	80
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	Kajaani	100
	koko maa	99
Peruskoulu		
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastaminen kolmen vuoden välein	Kajaani	100
	koko maa	84
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	Kajaani	99
	koko maa	84
	Kajaani	78
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	koko maa	69
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	Kajaani	1
	koko maa	14
Kulttuuri		
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä (esim. kulttuuriluotsi tai -kaveritoiminta)	Kajaani	0
	koko maa	28

Kajaanin kaupunki

KAUPUNKISTRATEGIA

Kajaanin kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden kaupunkistrategian vuosille 2027–2030 helmikuussa 2026. Strategia ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa, päätöksentekoa, taloussuunnittelua ja kehittämistä. Strategian visiona on "Kajaanissa elämme hyvää huomista todeksi!" ja sen tavoitetila ulottuu vuoteen 2035.

Kajaanin perustehtävänä on luoda asukkaille, yrityksille ja yhteisöille hyvinvointia, turvallisuutta sekä hyvän elämän ja menestymisen edellytykset. Strategian arvot ovat rohkeus, yhteisöllisyys, vastuullisuus ja avoimuus.

Strategian mukaan vuonna 2035 Kajaani on maakuntakeskus, jonka asukkaat ovat ylpeitä kotikaupungistaan. Kaupunki tunnetaan luovuudesta, liikkeestä ja lähiluonnosta, jotka lisäävät hyvinvointia ja terveyttä arjessa. Kajaani on yhdenvertainen kaupunki, jossa koulutus, kotoutuminen ja työ muodostavat selkeän polun. Se on myös maailmalla tunnettu innovaatiokeskus, joka on erikoistunut energiatehokkuuteen ja vastuullisuuteen. Kaupunki kasvaa ja kansainvälistyy ja sen elinkeinoelämä on monipuolinen, se on helppo saavuttaa ja kestävä liikkuminen on siellä vaivatonta. Ympäristöviisas kaupunki turvaa luonnon monimuotoisuutta. Kajaani on myös vakauden ja turvallisuuden kaupunki, joka suojaa ihmisiä, yhteisöjä ja ympäristöä.

Strategia rakentuu kolmen strategisen teeman varaan:

Kaikkien Kajaani

Kajaanilaiset ovat yhdessä ylpeitä kotikaupungistaan, arjen palvelut vahvistavat kokonaisvaltaista hyvinvointia ja jokainen tuntee kuuluvansa joukkoon. Tavoitteena on arjessa hyvinvoivat ja toisistaan huolta pitävät kajaanilaiset ja turvallinen kaupunki.

Tuemme asukkaiden hyvinvointia mahdollistamalla luovuutta ja liikettä jokaiselle. Vahvistamme myönteistä ilmapiiriä kaupungin palveluissa ja työpaikoilla. Ehkäisemme kiusaamista ja syrjäytymistä ja edistämme yhdenvertaisuutta. Tarjoamme saavutettavia palveluita ja osallistumismahdollisuuksia eri elämäntilanteissa. Edistämme yhteisöllisyyttä ja mahdollistamme kaikenikäisten arjen kohtaamisia. Tuemme vaikuttavaa järjestöyhteistyötä ja vahvistamme vapaaehtoistoimintaa. Vahvistamme asukkaiden ja yhteisöjen toimintakykyä ja -varmuutta erilaisissa olosuhteissa. Edistämme arjen turvallisuutta asumisen, saavutettavuuden ja kaupunkisuunnittelun avulla. Varaudumme arjen palveluiden turvaamiseen myös häiriötilanteissa.

Menestyvä Kajaani

Rohkeasti kehittyvä Kajaani on elinvoimainen maakuntakeskus, joka vetää osaajia ja investointeja ympäri maailmaa. Tavoitteena on kasvu ja kehitys, monipuoliset kärkitoimialat ja osaava työvoima.

Luomme edellytyksiä aluetalouden kasvulle, yritysten kehittymiselle, viennille ja kansainvälisille kumppanuuksille. Vahvistamme TKI-toimintaa sekä vauhditamme uutta elinkeinotoimintaa. Teemme aktiivista edunvalvontaa raide-, lento- ja tieyhteyksien säilymisen ja kehittämisen puolesta. Varmistamme Kajaanin datakeskusekosysteemin, mittaustekniikan ja pelialan kehittymisen. Edistämme uusiutuvan energian ja ylijäämälämmön hyödyntämistä, vähähiilisyyttä ja kestävää biotaloutta. Vahvistamme Kajaanin mainetta kehittyvänä ja monipuolisena matkailu-, kulttuuri- ja urheilukaupunkina. Toteutamme työelämälähtöistä koulutusta vastaamaan alueen osaajatarpeisiin. Vahvistamme koko koulutuspolkua varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen. Panostamme kotoutumiseen ja koko perheen pitovoimaan.

Vastuullinen Kajaani

Kajaani on vastuullisesti kehittyvä, turvallinen ja viihtyisä kaupunki, jossa puhdas luonto, kestävä ympäristö ja toimiva arki luovat vakaan pohjan hyvälle elämälle. Tavoitteena on toimiva ja turvallinen kaupunkiympäristö, monimuotoinen luonto ja ympäristö sekä puhdas siirtymä ja saavutettavuus.

Elävöitämme kaupunkikeskustaa ja kyliä sekä parannamme kaupunkiympäristön viihtyisyyttä, esteettömyyttä ja koettua turvallisuutta. Suunnittelemme kaupunkiympäristön ja palvelut niin, että asuminen, asiointi ja oleskelu on turvallista ja arkea tukevaa. Varmistamme monipuolisen asunto- ja tonttitarjonnan ja lisäämme esteettömiä asumisratkaisuja palvelujen läheisyyteen. Turvaamme luonnon monimuotoisuutta kehittämällä vesi- ja viherverkostoa. Hoidamme kaupungin metsiä kestävästi ja lisäämme kaupunkivihreää. Mahdollistamme kaupunkilaisille saavutettavan lähiluonnon. Ohjaamme rakentamista vähähiiliseksi sekä keskitymme rakennusten ja infran elinkaarikestävyyteen. Vähennämme päästöjä ja edistämme luonnonvarojen kestävyyttä, kiertotaloutta ja puhtaan energian hyödyntämistä. Kehitämme kestävää liikkumista ja saavutettavuutta sujuvalla kaupunkiliikenteellä.

Mahdollistajat

Strategian toteutumista tukevat uudistuva ja hyvinvoiva henkilöstö, vahva ja vakaa kaupunkikonserni, tiedolla johtaminen ja resurssien vaikuttava kohdentaminen sekä laaja yhteistyö eri toimijoiden kanssa.

Strategian toteuttaminen ja seuranta

Strategia toteutetaan talousarvion tavoitteiden, ohjelmien ja hankkeiden sekä kaupunkikonsernin toiminnan kautta. Strategiaa tukevat muun muassa omistajapoliittiset linjaukset, hyvinvointisuunnitelma, elinvoimaohjelma, maapolitiikka ja kaavoitusohjelma, palveluverkkosuunnitelma sekä henkilöstöohjelma. Strategian toteuttamista seurataan vuosittain osavuosiraportoinnin, tilinpäätöksen ja strategiamittareiden avulla.

Strategiamittarit

Kaupunkistrategian toteutumista seurataan strategiamittareilla. Strategian tavoitteiden saavuttamista arvioidaan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Strategiset mittarit ja niiden tavoitetasot vuosille 2027–2030 on esitetty seuraavassa taulukossa.

Mittaristoa on täydennetty kahdella uudella mittarilla: ulkomaalaistaustaisten työllisyysasteella sekä kierrätysasteella, joka kuvaa materiaalina hyödynnettyjen jätteiden osuutta kokonaisjätemäärästä. Täydennys perustuu kaupunginvaltuuston 10.2.2026 tekemään kaupunkistrategiaa koskevaan päätökseen, jonka mukaan strategiamittareita voidaan täydentää talousarvion 2027 ja talussuunnitelman 2028–2029 käsittelyn yhteydessä.

Kierrätysastetta koskevan mittarin lähtötaso ja tavoitetasot määritellään kevään 2027 aikana, kun mittarin tuottamiseen tarvittava kuntakohtainen aineisto valmistuu.

Mittari	Lähtötaso	2027	2028	2029	2030
Koettu hyvinvointi, aikuiset	45 % (2025)	47 %	48 %	49 %	50 %
Koettu hyvinvointi, lapset ja nuoret	75 % (2025)	≥ 76 %	-	≥ 77 %	-
Koettu turvallisuus	54 % (2025)	58 %	60 %	62 %	64 %
Koettu yksinäisyys, aikuiset	17 % (2025)	≤ 15 %	≤ 14 %	≤ 13 %	≤ 12 %
Koettu yksinäisyys, lapset ja nuoret	11 % (2025)	≤ 10 %	-	≤ 9 %	-
Nuorten syrjäytymisriski, NEET-osuus	20,5 % (2023)	≤ 18,5 %	≤ 17,5 %	≤ 16,8 %	≤ 16,0 %
Työllisyysaste	70,5 % (2024)	70,9 %	71,1 %	71,3 %	71,5 %
Ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste	Selvityksessä				
Kokonaisnettomuutto	138 (E2025)	≥ 180	≥ 210	≥ 240	≥ 270
Kärkitoimialojen suhdannekehitys, ICT & elektroniikka (2021 = 100)	100,1 (9/2025)	Seuranta	Seuranta	Seuranta	Seuranta
Kärkitoimialojen suhdannekehitys, kaivannaiset & kemia (2021 = 100)	96,4 (9/2025)	Seuranta	Seuranta	Seuranta	Seuranta
Kasvihuonekaasupäästöt / asukas (muutos-% 2007)	-51 % (E2024)	-56 %	-58 %	-60 %	-63 %
Kierrätysaste	Mittari valmistuu keväällä 2027				
Konsernin vuosikate % poistoista	131 % (2024)	≥ 100 %	≥ 100 %	≥ 100 %	≥ 100 %
Henkilöstön työhyvinvointi-indeksi (1–5)	3,8 (2025)	4,0	4,1	4,2	4,3

ARVIO KAJAANI-KONSERNIN MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ

Kajaanin kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 22.9.2022.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset viranhaltijat ja esihenkilöt pyrkivät varmistamaan, että:

- kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista,
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa,
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä
- omaisuus ja voimavarat turvataan

Sisäisen valvonnan osatekijät jaotellaan Kajaanin kaupungissa seuraavasti:

- päätöksentekoprosessin sisäinen valvonta
- henkilöstöasioiden sisäinen valvonta
- taloussuunnittelun sisäinen valvonta
- kirjanpidon ja maksuliikenteen sisäinen valvonta
- talousraportointi
- omaisuuden hallinnoinnin sisäinen valvonta
- tietohallinnon ja tietoturvan sisäinen valvonta
- avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen
- sopimushallinta
- hankkeiden (projektien) hallinnointi

Riskillä tarkoitetaan epävarmuuden vaikutusta Kajaanin kaupunkikonsernin tavoitteisiin. Epävarmuuden vaikutukset voivat olla joko negatiivisia tai positiivisia suhteissa tavoitteisiin. Riski on siis joko mahdollisuus, uhka tai niiden yhdistelmä. Riskin merkittävyyttä arvioidaan tapahtuman todennäköisyyden ja seurausten yhdistelmänä.

Kajaanin kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään riskialueeseen: 1) strategiset riskit 2) taloudelliset riskit 3) operatiiviset riskit 4) vahinkoriskit.

Strategiset riskit

Kajaanin strategista toimintaympäristöä muokkaavat useat rakenteelliset ja pitkän aikavälin riskit, mukaan lukien ennakoitua suuremmat väestömuutokset. Poismuuton kiihtyminen, alhainen syntyvyys, työvoimapula ja osaamisen tarjonnan ja kysynnän epätasapaino voivat heikentää kaupungin elinvoimaa ja pitkän aikavälin palvelukykyä. Nämä tekijät voivat muuttaa väestörakennetta tavoiteltua epäedullisempaan suuntaan, mikä vaikuttaa sekä veropohjaan että osaavan työvoiman saatavuuteen.

Kaupungin saavutettavuuden heikkeneminen muodostaa merkittävän riskin alueen kehitykselle. Lentojen ja junavuorojen vähentyminen sekä joukkoliikenteen katvealueet heijastuvat suoraan yritysten sijoittumishalukkuuteen, opiskelijalähtöiseen vetovoimaan ja matkailun kasvupotentiaaliin. Mikäli liikenneyhteydet eivät vastaa alueen tarpeita, saavutettavuuden heikkeneminen voi johtaa laajempaan aluekehityksen hidastumiseen.

Koulutuksen jatkumon ja siihen liittyvien TKI-kytkentöjen epäonnistuminen muodostaa oman riskikokonaisuutensa. Yliopistotasoisen tarjonnan rajallisuus, koulutusorganisaatioiden vetovoimahaasteet ja kansainvälisten opiskelijoiden heikko kiinnittyminen voivat kaventaa alueellista osaajapohjaa ja hidastaa elinkeinojen uudistumista. Tämä heijastuu pitkällä aikavälillä työmarkkinoihin ja innovaatiopotentiaaliin.

Kaupungin kehitykseen kohdistuu riski julkisten palvelujen keskittämisestä ja rahoituksen riittämättömyydestä, mikä voi heikentää paikallista päätösvaltaa ja palvelutasoa. Julkisen talouden kiristyminen lisää epävarmuutta investointien toteutumisesta ja toiminta-menojen hallinnasta.

Yhteiskunnallisiin rakenteisiin liittyy riski yhteisöllisyyden rapautumisesta ja nuorten pahoinvoinnista, mikä voi lisätä segregaatiota, turvattomuutta ja palvelupaineita. Hyvinvointierojen kasvu voi heijastua myös kaupungin vetovoimaan ja sosiaaliseen kestävyy-teen.

Maine- ja tunnettuusriskit muodostavat kaupungille merkittävän strategisen haasteen, sillä ne vaikuttavat suoraan kykyyn houku-tella yrityksiä, osaajia, opiskelijoita ja matkailijoita. Kielteiset mielikuvat, heikko tunnettuus tai epäselvä kaupunkiprofiili voivat hei-kentää alueen kilpailukykyä ja vähentää kiinnostusta investointeihin ja yhteistyöhön. Maineen heikentyminen voi näkyä heikom-pana näkyvyytenä valtakunnallisesti ja kansainvälisesti, mikä puolestaan vaikuttaa rekrytointeihin, opiskelijavirtoihin ja yritysten sijoittumispäätöksiin. Koska maine vaikuttaa siihen, miten kaupunki näyttäytyy ulospäin suhteessa muihin alueisiin, se on keskeinen osa kaupungin vetovoimaa ja pitkäjänteistä strategista asemaa.

Kansainväliset jännitteet ja toimitusketjujen häiriöt voivat heikentää investointien toteutumista ja vaikuttaa keskeisten palvelujen toimintavarmuuteen. Geopoliittinen epävarmuus lisää riskiä siihen, että energia-, teknologia- ja logistiikkavirrat katkeilevat tai vii-västyvät. Samalla siihen kytkeytyvät turvallisuusuhat, kuten kyberuhat sekä kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvat häiriöt veden, energian ja jätehuollon kaltaisissa peruspalveluissa, voivat toteutuessaan nopeasti häiritä kaupungin normaalia toimintaa.

Investointeihin liittyen erityisesti energia- ja datainvestointien toteutumiseen liittyvä epävarmuus muodostaa strategisen riskin, sillä datakeskusten ja puhtaan energian hankkeiden viivästyminen tai toteutumatta jääminen hidastaisi innovaatioekosysteemin kehitystä ja työpaikkakasvua. Toteutumattomat investoinnit vaikuttavat erityisesti niihin toimialoihin, jotka rakentuvat energiate-hokkuuden, sähkön saatavuuden ja digitaalisen infrastruktuurin varaan.

Ilmastonmuutoksen paikalliset vaikutukset, kuten sään ääri-ilmiöt, hulevesiongelmat ja infrastruktuurin kasvavat kustannuspaineet, muodostavat pitkän aikavälin fyysisen ja taloudellisen riskin. Ne voivat lisätä korjausvelkaa ja vaatia merkittäviä investointeja varau-tumiseen. Ilmastonmuutokseen liittyvät uhat korostuvat varsinkin pitkällä aikavälillä.

Useiden samanaikaisten ja strategisiin tavoitteisiin kohdistuvien epävarmuustekijöiden yhteisvaikutus voi muodostaa kehityssuun-nan, joka heikentää kaupungin elinvoimaa, kilpailukykyä sekä taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä. Kyse on kumuloituvasta ris-kistä, jossa yksittäisten tekijöiden vaikutukset vahvistavat toisiaan ja voivat pitkällä aikavälillä vaarantaa strategisten tavoitteiden saavuttamisen.

Strategisten riskien hallinnan kannalta on olennaista, että strategiset tavoitteet, vastuut ja toimeenpanon rakenteet ovat selkeät ja yhdenmukaiset koko organisaatiossa. Riskienhallinnassa onnistuminen edellyttää selkeää yhteistä tilannekuvaa ja yhteistyötä yli toimialarajojen sekä strategian etenemisen säännöllistä seurantaa. Strategisten riskien ennakointi ja hallinta vahvistuvat, kun kes-keiset riski-indikaattorit tunnistetaan, määritellään ja niitä seurataan järjestelmällisesti osana kokonaisuutta, jotta strategisten pää-määrien toteutumista uhkaavat tekijät voidaan havaita ajoissa.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät markkinahintojen muutoksiin, rahoitusvarojen riittävyyteen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä sekä vas-tapuolten kykyyn täyttää taloudelliset velvoitteensa. Kaupungin toimintaan liittyviä taloudellisia riskejä ovat verotulojen ja valtion-osuuksien muutokset, rahoitus- ja korkoriskit, investointiriskit, takaus- ja vakuutusriskit, hyödykehintariskit, hinnoitteluun liittyvät riskit sekä maksuvalmiusriski.

Kaupunki on riippuvainen verotulojen kehityksestä, joka puolestaan määräytyy yleisen talouskasvun, työllisyyden ja yritystoiminnan kehityksen perusteella. Kansainvälisen talouden epävarmuus, geopoliittiset jännitteet sekä Suomen talouskasvun hitaus voivat hei-jastua kunnallisveron, yhteisöveron ja kiinteistöverojen kertymään. Kajaanin osalta teollisten investointien eteneminen tukee pit-kän aikavälin veropohjan vahvistumista, mutta hankkeiden toteutumiseen, aikatauluihin ja kannattavuuteen liittyy edelleen epävar-muustekijöitä.

Merkittävin kuntatalouden epävarmuustekijä liittyy valtiontalouden tilanteeseen. Suomessa järjestetään keväällä 2027 eduskunta-vaalit, ja julkisen talouden velkaantumisen hillitseminen tulee olemaan seuraavan hallituksen keskeisiä tavoitteita. Valtiontalouden merkittävä sopeuttamistarve luo riskin uusille kuntiin kohdistuville säästötoimille, valtionosuusleikkauksille tai kuntien tehtäviä ja rahoitusvastuita koskeville muutoksille. Lisäksi valtionosuusuudistuksen sisältö, vaikutukset ja mahdolliset siirtymäjärjestelyt ai-heuttavat kunnille huomattavaa epävarmuutta tulevien vuosien taloussuunnittelussa.

Väestökehityksen muutokset, erityisesti lasten ja nuorten ikäluokkien pienentyminen, vaikuttavat pitkällä aikavälillä kuntien valtionosuuksiin sekä palvelutarpeisiin. Samanaikaisesti työikäisen väestön määrän kehitys vaikuttaa verotulojen kertymään ja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kuntatalouteen kohdistuu riskejä myös mahdollisista lainsäädäntömuutoksista, jotka lisäävät kuntien velvoitteita ilman täysimääräistä rahoitusta.

Inflaation ennakoidaan pysyvän maltillisena, mutta kustannuskehitykseen liittyy edelleen epävarmuutta. Henkilöstökulujen kehitys, työehtoratkaisut, energian ja muiden hyödykkeiden hintavaihtelut sekä palvelujen ostohintojen nousu voivat kasvattaa kaupungin menoja arvioitua enemmän. Talouden tasapainon ylläpitämisessä keskeisiä ovat toiminnan jatkuva kehittäminen, tuottavuuden parantaminen, ostolaskuautomatiikan ja digitalisaation hyödyntäminen sekä rakenteellisten uudistusten määrätietoinen toteuttaminen.

Kaupungin lainasalkkuun ja sijoitustoimintaan liittyy korko-, markkina- ja likviditeettiriskejä. Vaikka korkotason voimakkain nousuvaihe on tasaantunut, korkomarkkinoiden kehitykseen liittyy edelleen epävarmuutta. Kaupunki hallitsee rahoitusriskejään hajauttamalla lainasalkun korkosidonnaisuuksia, ylläpitämällä riittävää maksuvalmiutta ja seuraamalla aktiivisesti rahoitusmarkkinoiden kehitystä.

Sijoitustoimintaan liittyy aina riskejä, ja riskinotto on välttämätöntä pitkän aikavälin tuottotavoitteiden saavuttamiseksi. Varainhoidossa noudatetaan kaupunginvaltuuston hyväksymiä sijoitustoiminnan periaatteita ja kaupunginhallituksen hyväksymää sijoitussuunnitelmaa. Kokonaisriskitasoa hallitaan hajauttamalla sijoituksia eri omaisuuslajeihin, markkina-alueille, toimialoille ja varainhoitajiin sekä sijoittamalla pääosin likvideihin ja laajasti noteerattuihin sijoituskohteisiin. Sijoitustoiminnan toteutumista seurataan säännöllisesti osana kaupungin konserniohjausta.

Vuoden 2027 erityispiirteenä on poikkeuksellisen suuri valtakunnallinen epävarmuus. Julkisen talouden sopeuttamistarpeet, hallitusohjelmaneuvottelujen lopputulos, valtionosuusuudistus sekä kuntien tehtäviä ja rahoitusta koskevat ratkaisut voivat vaikuttaa merkittävästi kaikkien Suomen kuntien taloudellisiin toimintaedellytyksiin jo suunnittelukaudella 2028–2029. Siksi kaupungin talouden ohjauksessa korostuvat ennakoivuus, sopeutumiskyky sekä riittävän taloudellisen puskurikyvyn ylläpitäminen.

Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan kaupungin päivittäiseen toimintaan, johtamiseen, prosesseihin ja järjestelmiin kohdistuvia riskejä. Ne syntyvät tyypillisesti tilanteista, joissa sisäiset prosessit, järjestelmät tai toimintatavat ovat riittämättömiä tai eivät toimi odotetulla tavalla. Operatiivisia riskejä ovat muun muassa organisaatioon ja johtamiseen liittyvät riskit, tietoturvallisuusriskit, prosessien toimivuuteen liittyvät riskit, toiminnan keskeytymiset, projekti- ja hanketoiminnan riskit, sopimus- ja vastuuriskit, varautumisen ja kriisitilanteiden riskit sekä lainvastaiseen toimintaan tai väärinkäytöksiin liittyvät uhkat.

Kaupungin keskeisimmät operatiiviset riskit ovat luonteeltaan henkilöstöriskejä, ja ne liittyvät erityisesti henkilöstön jaksamiseen, hyvinvointiin ja osaavan työvoiman saatavuuteen. Henkilöstön sairastavuuden kasvusta tai muista syistä aiheutuva poissaolojen lisääntyminen voi heikentää palvelutuotannon jatkuvuutta ja laatua. Osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvät riskit ovat pysyneet korkeina sivistystoimialan osalta. Lisäksi vastaavat riskit ovat kasvaneet myös useilla muilla ammattialoilla. Henkilöstön ikääntyminen ja työssä jaksamisen haasteet korostuvat edelleen vuonna 2027.

Tietoturvallisuuteen ja tietosuojaan kohdistuvien riskien todennäköisyys on kasvanut, mikä heijastaa yleisesti kohonnutta uhkatasoa. Tähän on pyritty vastaamaan kehittämällä tietoturvakäytäntöjä ja ottamalla käyttöön uusia teknisiä ratkaisuja. Kohonnut uhkataso edellyttää kuitenkin entistä systemaattisempaa ja riskiperustaista tietoturvallisuuden kehittämistä sekä tietoturvariskien hallinnan tehostamista.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit ovat Kajaanin kaupunkikonsernin sisällä tai toimintaympäristössä tapahtuvia virheitä, toimintahäiriöitä ja onnettomuuksia, jotka aiheuttavat vahinkoa tai menetyksiä. Vahinkoriskit kohdistuvat usein tiettyyn kohteeseen. Vahingon mahdollisuus sekä seuraukset ovat etukäteen tiedossa, mutta vahingon todennäköisyyttä ei tiedetä. Vahinkoriskit kohdistuvat yleensä asiakkaiden, henkilöstön tai ympäristön turvallisuuteen sekä omaisuuteen. Vahinkoriskien hallintaan liittyy keskeisesti vakuutusturva, jonka on oltava riittävän kattavalla tasolla.

Henkilöturvallisuuteen liittyvät riskit voivat kohdistua sekä kaupungin omaan henkilöstöön että palveluiden piirissä oleviin asiakkaisiin. Näitä riskejä muodostavat esimerkiksi tapaturmat, uhkatilanteet ja asiakkaisiin liittyvät turvallisuuspoikkeamat. Tapaturmat voivat koskea henkilöstöä, luottamushenkilöitä, asiakkaita, oppilaita tai opiskelijoita, ja ne liittyvät tyypillisesti työhön, työmatkoihin tai opiskeluun. Henkilövahinkojen varalle kaupungilla on lakisääteinen työtapaturma- ja ammattitautivakuutus, jota täydennetään vapaaehtoisella tapaturmavakuutuksella sekä matkavakuutuksella.

Tulipaloihin ja muihin suurvahinkoihin liittyvät riskit ovat todennäköisyydeltään pieniä, mutta toteutuessaan ne voivat aiheuttaa huomattavia vahinkoja ihmisille, ympäristölle, kiinteistöille ja palvelutuotannolle. Näitä riskejä hallitaan muun muassa kiinteistökohtaisten pelastussuunnitelmien, turvallisuuskoulutusten ja säännöllisten harjoitusten avulla.

Poikkeukselliset luonnonolosuhteet voivat vaikuttaa kaupungin toimintaan monin tavoin. Erilaiset sään ääri-ilmiöt voivat aiheuttaa kiinteistö-, henkilö- ja omaisuusvahinkoja sekä muita ylimääräisiä kustannuksia. Pitkittyneet pakkasjaksot kasvattavat lämmityskustannuksia, ja vesihuoltojärjestelmät ovat alttiita lämpötilan äkillisille vaihteluille ja muille sääilmiöille. Riskienhallinnassa keskeistä onkin varautuminen mahdollisiin häiriötilanteisiin. Kajaanin kaupungin varautuminen häiriötilanteisiin perustuu valmiussuunnitelmaan.

TALOUSSUUNNITTELU

Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sisältö

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kaupungin toiminnan ja talouden tavoitteet sekä kaupunkikonsernin taloustavoitteet. Talousarvion valmistelusta vastaa hallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan. Liikelaitoksessa valmistelusta vastaa johtokunta. Kajaanin kaupungin tytäryhteisöille on asetettu omistajapoliittisissa linjauksissa (KV 13.2.2023 § 5) toimintaa ohjaavia tavoitteita.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Talouden suunnittelussa lähtökohtana ovat strategiassa kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, ennakoidut talouden kehitysnäkymät, arvioitu väestön ja elinkeinojen kehitys sekä muut toimintaympäristön muutokset. Talousarviossa ja -suunnitelmassa otetaan huomioon koko kuntakonserni niin, että tytäryhteisöjen toiminta ja talous kytketään tavoitteiden avulla tiiviisti kunnan strategiaan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kaupungin taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kaupungin tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talouden tasapaino sisältää myös sen, etteivät kunnan sitoumukset ja niihin liittyvät riskit saa ylittää sen voimavaroja. Tämä edellyttää kuntakonsernin riskienhallinnan toimivuutta ja huomioon on otettava kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommat ja jos ne ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet säädetyt raja-arvot. Arviointimenettely voidaan aloittaa jos:

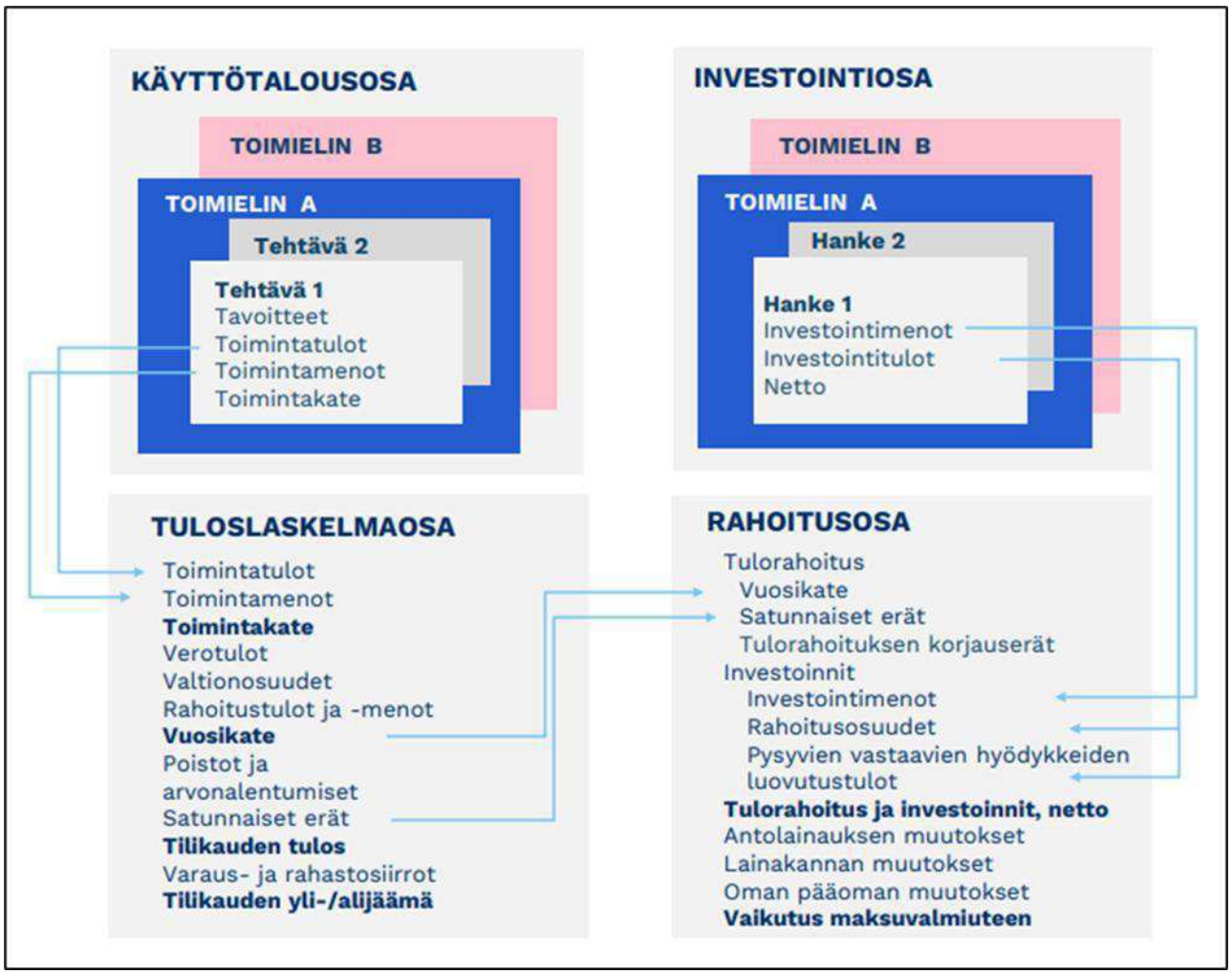
Asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa.

Tai seuraavat neljä tunnuslukua yhdessä:

1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumavertailussa.

Talousarvion ja -suunnitelman eri osien keskinäistä yhteyttä kuvaa alla oleva kaavio. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmasta. Käyttötalousosassa asetetaan taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Kuva: Talousarvion ja -suunnitelman rakenne

Talousarvion ja -suunnitelman sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Lakisääteinen talousarviositovuus koskee valtuuston hyväksymiä toiminnan tavoitteita sekä määrärahoja ja tuloarvioita. Muun toimielimen käyttösuunnitelmassa asettamat osatavoitteet, osamäärärahat ja osatuloarviot sitovat toimielimen alaista viranhaltijaa ja työntekijää samalla tavoin kuin muukin toimielimen tekemä päätös.

Talousarvion sitovuus on oikeudellisesti vahvempi kuin taloussuunnitelman. Taloussuunnitelma on kuitenkin kunnan viranomaisia ja viranhaltijoita toiminnallisesti velvoittava asiakirja. Voimassa oleva taloussuunnitelma ohjaa talousarviovalmistelua. Siitä saa poiketa vain perustellusta syystä.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet:

1) Käyttötalousosan talousarvio on valtuustoon nähden sitova toimialatasolla seuraavasti:

- tuloskorteissa esitetyt toiminnalliset tavoitteet
- käyttötalouden osalta toimialan toimintakate

2) Tuloslaskelmaosan seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- verotulot

- valtionosuudet
- rahoitustuottojen ja -kulujen erotus
- poistoeron muutos
- varausten muutos
- rahastojen muutos

3) Rahoituslaskelmaosan seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- antolainauksen muutokset
- lainakannan muutokset
- talousjohtajalla on lyhytaikaisen rahoituksen otto-oikeus 50 miljoonaan euroon saakka

4) Investointiosa on sitova hankeryhmittäin tai hankkeittain seuraavasti:

- maa- ja vesialueet: nettomenot
- talonrakennus (yli 1 milj. euron kohteet): hankekohtaiset nettomenot
- talonrakennus (alle 1 milj. euron kohteet): hankeryhmän nettomenot
- muut rakennushankkeet: hankeryhmän nettomenot
- kiinteät rakenteet ja laitteet: hankeryhmän nettomenot
- irtain omaisuus: toimialakohtaiset nettomenot

Hankkeissa, joiden sitovuustaso on hankeryhmäkohtainen, lautakunta voi päätöksellään siirtää määrärahaa kohteelta toiselle.

Alle 10 000 euron hankinnat kirjataan pääsääntöisesti käyttötalouteen.

5) Liikelaitosten sitovat tavoitteet on esitetty liikelaitosten tuloskorteissa.

- Liikelaitosten investoinnit ovat sitovia nettomenojen osalta.

6) Tytäryhteisöjen yleistavoitteena on pyrkimys mahdollisimman hyvään taloudelliseen tulokseen. Tytäryhteisöjen tavoitteet on esitetty tuloskorteissa.

7) Kuntayhtymien sitovat tavoitteet:

- **Kainuun jätehuollon kuntayhtymä**: osuuksia vastaava peruspääoman korko

Tilivelvollisuus

Tilivelvollisia ovat kuntalain (410/2015) 125 §:n mukaisesti toimielinten jäsenet ja toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisten määrittämistä koskevan asian valmistelu kuuluu Kajaanin kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen mukaan tarkastuslautakunnalle.

Tilivelvollisuus ei muuta mitenkään sitä vastuuta, joka viranhaltijoilla muutoinkin on asemansa perusteella määrärahan käytöstä päättävänä viranhaltijana, laskujen asiatarkastajana ja hyväksyjänä sekä esihenkilönä. Tilivelvollisuuden määrittely lain tarkoittamalla tavalla tässä päätöksessä mainituille viranhaltijoille ei poista huolellisuusvelvoitetta muiltakaan viranhaltijoilta ja työntekijöiltä. Esimerkiksi vahingonkorvausvaatimus tai rikossyyte voidaan tarvittaessa kohdistaa myös muihin kuin tilivelvollisiin.

Tilivelvollisuus merkitsee kuntalain mukaan sitä, että

- viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi
- viranhaltijaan voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus
- viranhaltijalle voidaan myöntää vastuuvapaus.

Tilivelvolliseen voidaan kohdistaa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä.

Kunnan toimielinten jäsenet ovat tilivelvollisia, mutta tilivelvollisuus ei koske kaupunginvaltuuston jäseniä. Vaikka valtuusto on kuntalain tarkoittama toimielin, valtuutetut eivät ole valtuuston jäsenyyden perusteella tilivelvollisia. Kuntalain tarkoittamia toimielimiä ovat valtuuston lisäksi kunnanhallitus, lautakunnat, valiokunnat ja johtokunnat sekä niiden jaostot ja toimikunnat.

Kaupunginvaltuusto on 6.2.2024 päättänyt, että tilivelvollisten luettelo määritellään jatkossa talousarviokirjan yhteydessä ja toteuma sekä mahdolliset muutokset kirjataan ko. vuotta koskevaan tilinpäätösasiakirjaan. Tilivelvolliset viranhaltijat on määriteltävä sen vuoksi, että tilintarkastajan vastuuvapauslausunto kohdistetaan heihin. Tarkastuslautakunta valmistelee esityksen tilivelvollisista, ja kaupunginvaltuusto päättää tilivelvollisten määrittelystä talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Viime kädessä tilintarkastajalla on harkintavalta, ketkä ovat tilivelvollisia. Tilintarkastaja Antti Kääriäinen/KPMG Oy ei pidä tarpeellisena lausunnon antamista tilivelvollisten määrittämiseksi. Kaupunginvaltuusto on määritellyt tilivelvolliset edellisen kerran talousarviokirjassa vuoden 2025 talousarvion hyväksymisen yhteydessä 10.12.2024.

Tilivelvolliset viranhaltijat, tilanne 10/2026:

Konsernipalvelut- toimiala:

Kaupunginjohtaja Terho Savolainen
Hallintojohtaja, kaupunginlakimies Paula Halonen
Talousjohtaja Joni Partanen
Henkilöstöjohtaja Jyrki Komulainen
Kehitysjohtaja Risto Hämäläinen
Tietohallintojohtaja Kari Myöhänen
Työllisyys- ja kansainvälisyyspäällikkö, työllisyysjaoston esittelijä Milla Tikkanen
Yrityspalvelujen palvelupäällikkö Kati Kemppainen
Työllisyyspalvelujen palvelupäällikkö Kirsi Paavola
Hyvinvointikoordinaattori Veera Lintula

Liikelaitokset:

Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen johtaja Tuija Vuorinen
Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtaja Juha Nurminen

Sivistystoimiala:

Sivistysjohtaja Mari Selin
Varhaiskasvatuksen tulosalueen johtaja Kaisa Mattila
Perusopetuksen tulosalueen johtaja Kalle Komulainen
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut tulosalueen johtaja Minna Tuunainen
Kainuun ammattiopiston rehtori Anu Kuosmanen
Kajaanin lukion rehtori Kaisa Polvinen

Vuolijoen aluelautakunta:

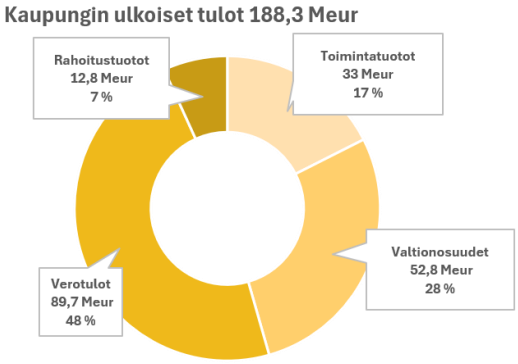
Aluelautakunnan esittelijä/aluesihteeri Sirpa Pöppönen

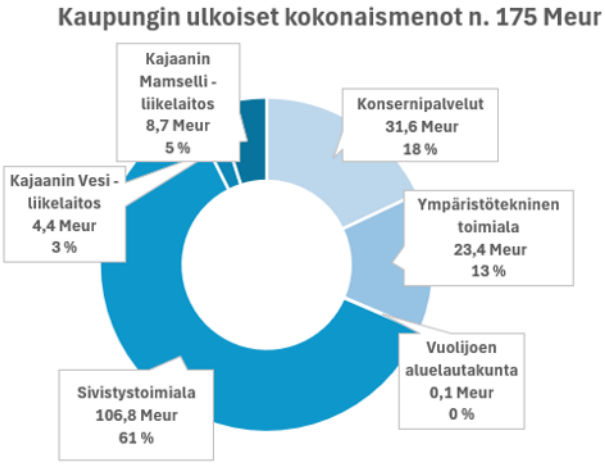
Ympäristötekninen toimiala:

Tekninen johtaja Jussi Heikkinen
Toimitilapäällikkö Markku Haverinen
Suunnittelupäällikkö Jari Kauppinen
Kaupungininsinööri Matti Nousiainen

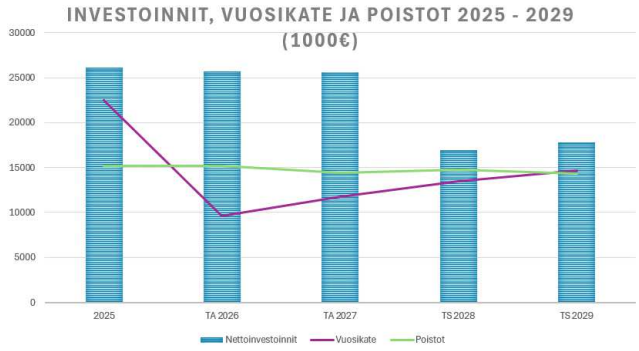
KAJAANIN KAUPUNGIN TALOUS

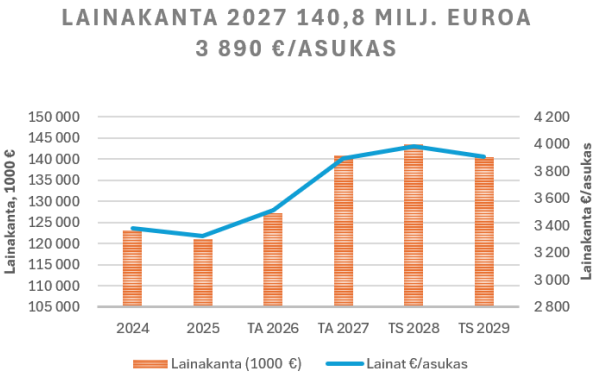
Kajaanin kaupungin talous 2027–2029

Kuvat: Kaupungin ulkoiset tulot ja ulkoiset menot 2027

Kuvat: Investoinnit, vuosikate ja poistot. Lainakannan kehitys.

Verotulot

Kajaanin kaupungin verotuloennusteet perustuvat Kuntaliiton yhteistyössä Valtiovarainministeriön ja Verohallinnon kanssa laatimiin ennusteisiin.

Kajaanin kaupungin vuoden 2027 talousarvio perustuu 8,4 tuloveroprosenttiin. Verotuloja arvioidaan saatavan yhteensä 89,7 miljoonaa euroa, josta tuloverojen osuuden arvioidaan olevan noin 70,2 miljoonaa euroa. Yhteisöveroja arvioidaan kertyvän 6,6 miljoonaa euroa. Kiinteistöverotuottoja arvioidaan kertyvän noin 11,7 miljoonaa euroa vuonna 2027. Kajaanin osuus kaivosverosta on noin 1,2 miljoonaa euroa.

Kiinteistöveroprosentit vuonna 2027 ovat seuraavat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,1
- maapohjan kiinteistöveroprosentti 1,3
- vakituisen asuinrakennuksen veroprosentti 0,55
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,55
- rakentamaton rakennuspaikka 4,1
- voimalaitosten veroprosentti 3,1
- yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentti 0,1

Taloussuunnitelmavuosien verotulojen arvio perustuu Kuntaliiton Kajaanin kaupungin kuntakohtaiseen ennusteeseen 9/2026. Kiinteistöverokertymää voi kasvattaa suunnitelmavuosina mahdollisesti toteutuvat tuulivoimapuistot ja datakeskukset.

Tämänhetkisen arvion mukaan verotuloja saadaan yhteensä vuonna 2028 91,9 miljoonaa euroa ja vuonna 2029 94,7 miljoonaa euroa.

Valtionosuudet

Vuoden 2027 arviot valtionosuuksista perustuvat Kuntaliiton, Valtiovarainministeriön ja Opetus- ja kulttuuriministeriön ennakkotietoihin. Valtionosuuksia arvioidaan saatavan noin 52,8 miljoonaa euroa, josta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien osuus on 32,2 miljoonaa euroa.

Arvion mukaan valtionosuuksia saadaan yhteensä vuonna 2028 56,7 miljoonaa euroa ja vuonna 2029 57,5 miljoonaa euroa.

Toimintatuotot

Ulkoisia toimintatuottoja arvioidaan kertyvän noin 33,0 miljoonaa euroa. (TA 2026: 32,5 milj. euroa).

Toimintakulut

Ulkoiset toimintakulut ovat noin 175,0 miljoonaa euroa. (TA 2026: 173,2 milj. euroa).

Henkilöstökuluja kertyy 106,4 milj. euroa (60,8 % toimintakuluista), palveluiden ostoja 37,8 milj. euroa, (21,6 %), aineita, tarvikkeita ja tavaroita 14,5 milj. euroa (8,3 %), avustuksia 9,3 milj. euroa (5,3 %) ja muita toimintamenoja 7,0 milj. euroa (4,0 %).

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut ovat noin 106,4 miljoonaa euroa (TA 2026: 104,8 milj. euroa). Sopimuskausi on 1.5.2025–29.2.2028. Perusratkaisun palkankorotukset ovat sopimuskauden aikana yhteensä 7,37 prosenttia. Lisäksi kunta- ja hyvinvointialan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä koskeva kehittämisohjelma 2026–2028 tuo kunta- ja hyvinvointialalle kolmen vuoden aikana yhteensä 1,8 prosentin korotukset.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostot ovat noin 37,8 miljoonaa euroa. (TA 2026: 37,2 milj. euroa).

Toimintakate

Toimintakate on noin -141,5 miljoonaa euroa. (TA 2026: -140,2 milj. euroa). Toimintakatteessa on huomioitu lisäksi noin 0,5 miljoonan euron valmistus omaan käyttöön.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut ovat yhteensä noin 10,7 miljoonaa euroa (TA 2026: 9,0 miljoonaa euroa). Rahoitustuottojen ja -kulujen suunnittelussa ei ole otettu huomioon mahdollisia sijoitustoiminnan markkina-arvojen muutoksista aiheutuvia sijoitustoiminnan arvonalentumisia. Pääosin rahoitustuotot pysyvät samalla tasolla myös suunnitelmavuosien 2028–2029 osalta. Korkomenojen ennakoidaan kasvavan suunnitelmavuosina, mikäli lainakanta kasvaa arvioidusti ja korkojen kehitys vastaa viimeisimpiä markkinoiden korkoennusteita.

Vuosikate ja poistot

Vuosikate on 11,7 miljoonaa euroa (TA 2026: 9,6 milj. euroa). Poistot ovat 14,7 milj. euroa (TA 2026: 15,2 milj. euroa). Vuosikatteen arvioidaan nousevan suunnitelmavuosina 2028–2029.

Tilikauden alijäämä

Vuoden 2027 talousarvio on alijäämäinen -0,9 miljoonaa euroa. Arvion mukaan suunnitelmavuodet 2028–2029 ovat ylijäämäisiä, joten talous on tasapainossa suunnitelmakauden lopussa. Kajaanin talouden kestävyyden turvaaminen edellyttää tulevina vuosina

pitkäjänteisiä tasapainottamistoimia. Väestökehityksen ja erityisesti lasten ja nuorten määrän merkittävän vähenemisen vuoksi palvelutarjontaa ja palveluverkkoa on välttämätöntä sopeuttaa vastaamaan muuttuvaa palvelutarvetta ja kaupungin taloudellisia edellytyksiä.

Investoinnit

Nettoinvestoinnit vuodelle 2027 ovat yhteensä 25,6 miljoonaa euroa (TA 2026: 25,7 milj. euroa). Investointeihin sisältyy 3,81 milj. euron SVOP-sijoitus Loiste Lämpöön. Sijoituksen odotetaan palautuvan kaupungille tulevien vuosien aikana. Peruskaupungin osuus investoinneista on noin 22,9 miljoonaa euroa ja liikelaitoksen (Kajaanin Vesi -liikelaitos) osuus noin 2,7 miljoonaa euroa. Nettoinvestoinnit suunnittelukaudella ovat 17,0 milj. euroa vuonna 2028 ja 17,8 milj. euroa vuonna 2029.

Lainat

Kajaanin kaupungin (sis. liikelaitokset) lainamäärän 31.12.2026 arvioidaan olevan 127,1 miljoonaa euroa, eli noin 3 510 euroa/asukas. Vuoden 2027 talousarviossa lainamäärän on arvioitu kasvavan 13,6 miljoonaa euroa. Mikäli arvio toteutuu, on lainamäärä vuoden 2027 lopussa noin 140,8 miljoonaa euroa (rahoituslaitoksista otetut lainat). Lainamäärä on tällöin noin 3 890 euroa/asukas. Lainamäärän kasvua voidaan hillitä käyttämällä kassavaroja ja mahdollisia sijoitustoiminnan tuottoja. Lainakanta ei saa ylittää suunnittelukaudella vuoden 2029 loppuun lainakannan tasoa 150 miljoonaa euroa, eli n. 4 120 euroa/asukas. Tulorahoituksen tulee riittää vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoituksen riittävyyttä mitataan rahoituslaskelman lainanhoitokatetunnusluvun arvolla ja tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Lainanottoon liittyvä ratkaisuvalta

Talousjohtaja päättää kaupunginvaltuuston talousarviossa hyväksymissä rajoissa talousarviolainojen ottamisesta (hallintosääntö 28 §). Talousarviolainan ottamiseen liittyvät rajat on esitetty talousarvion rahoituslaskelmassa. Talousjohtajalla on oikeus ottaa tarvittaessa lyhytaikaista lainaa, jonka ottovaltuus vuonna 2027 on 50,0 miljoonaa euroa.

Kajaanin kaupunki

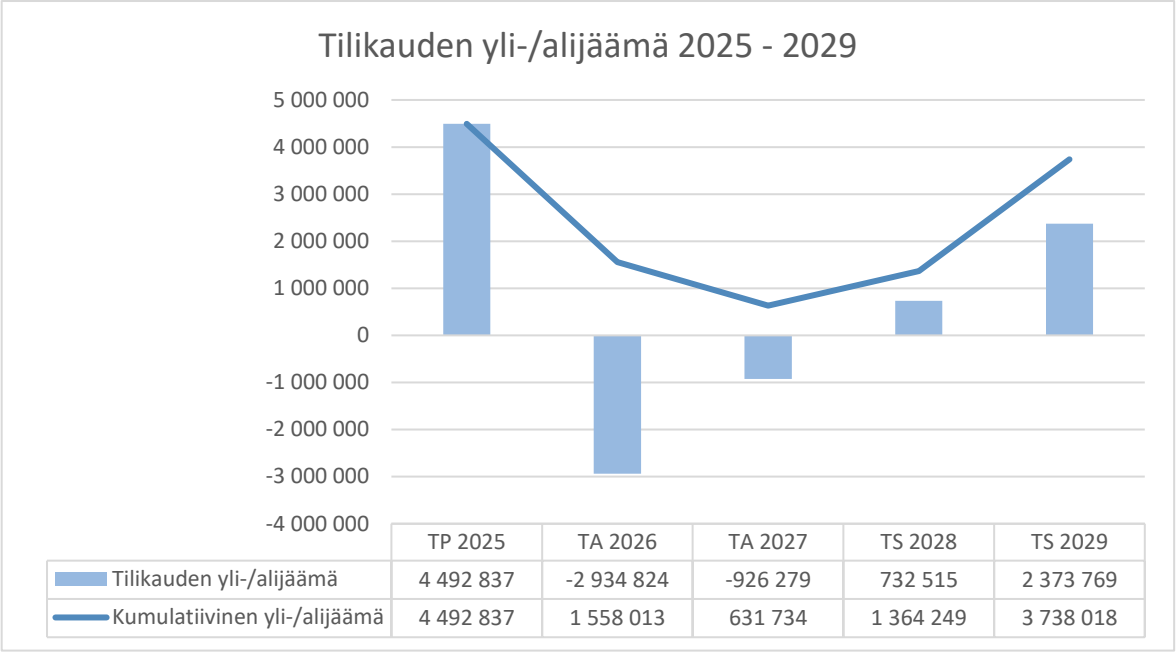
Kajaanin kaupungin tuloslaskelma

Kajaanin kaupungin tuloslaskelma 2027 (sisältää kaikki erät)

Sarake TA 2027 Lautakunta = Lautakuntien esitykset
Sarake TA 2027 KJ TAE = Kaupunginjohtajan talousarvioesitys

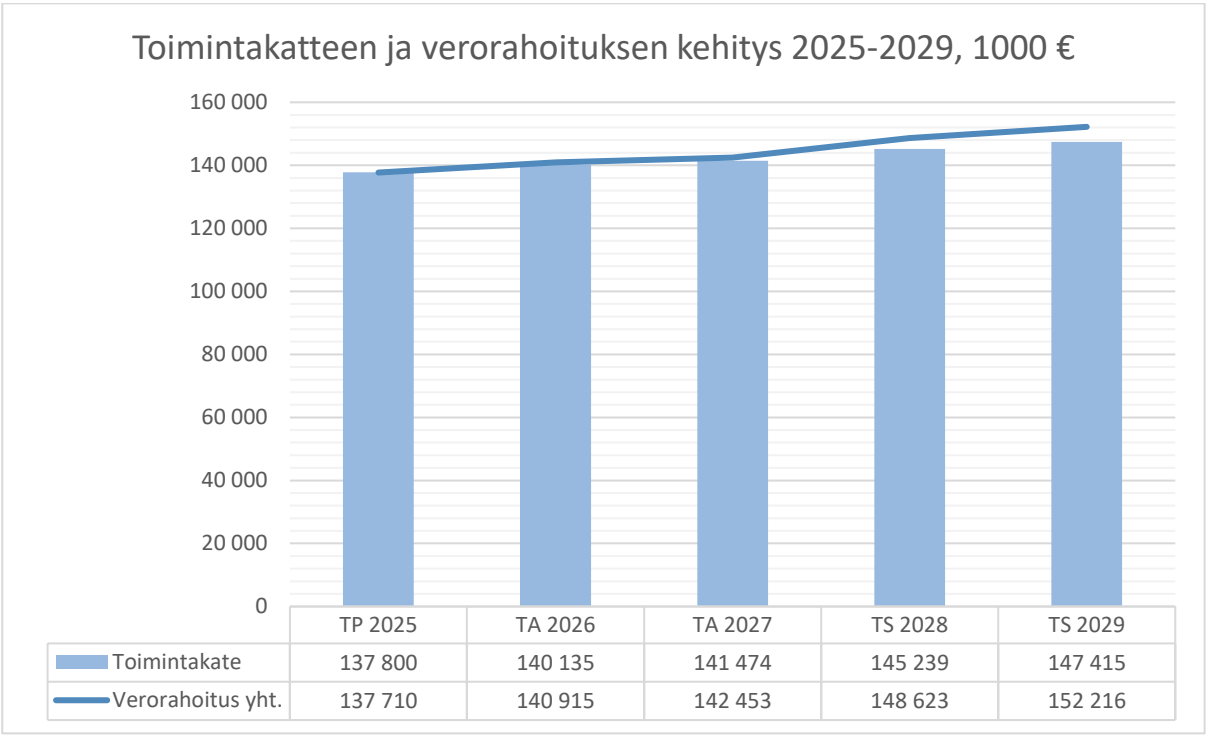
	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	35 577 417	35 305 511	32 065 039	32 024 539	32 504 909	32 992 481
Maksutuotot	4 009 811	3 444 388	4 019 003	4 019 003	4 079 289	4 140 477
Tuet ja avustukset	38 658 903	3 655 734	4 018 632	4 018 628	3 929 054	3 987 991
Muut toimintatuotot	28 175 480	28 325 388	24 994 245	26 627 952	26 336 550	26 731 598
TOIMINTATUOTOT	**106 421 612**	**70 731 021**	**65 096 919**	**66 690 122**	**66 849 802**	**67 852 547**
Valmistus omaan käyttöön	**560 297**	**478 404**	**549 500**	**549 500**	**557 743**	**566 109**
Henkilöstökulut	-99 633 395	-104 769 954	-106 899 659	-106 364 814	-108 474 167	-110 101 114
Palvelujen ostot	-52 034 321	-56 698 392	-52 687 027	-52 856 274	-54 067 530	-54 880 085
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 951 586	-15 663 354	-14 052 800	-14 689 929	-14 740 241	-14 961 341
Avustukset	-42 624 038	-9 185 740	-9 257 994	-9 303 394	-9 442 511	-9 583 712
Muut toimintakulut	-26 931 188	-25 132 321	-25 525 123	-25 498 937	-25 921 958	-26 307 744
TOIMINTAKULUT	**-236 174 527**	**-211 449 762**	**-208 422 604**	**-208 713 348**	**-212 646 407**	**-215 833 996**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-129 192 619**	**-140 240 337**	**-142 776 185**	**-141 473 726**	**-145 238 862**	**-147 415 340**
Verotulot	**84 017 338**	**88 831 000**	**89 673 000**	**89 673 000**	**91 926 000**	**94 704 000**
Valtionosuudet	**53 692 503**	**52 083 829**	**52 780 034**	**52 780 034**	**56 696 999**	**57 512 000**
Korkotuotot	161 696	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Muut rahoitustuotot	19 733 493	11 475 636	13 220 636	13 420 636	13 220 636	13 220 636
Korkokulut	-1 296 251	-1 700 000	-1 700 000	-1 900 000	-2 300 000	-2 500 000
Muut rahoituskulut	-4 603 572	-968 636	-968 636	-968 636	-968 636	-968 636
Rahoitustuotot ja -kulut	**13 995 366**	**8 957 000**	**10 702 000**	**10 702 000**	**10 102 000**	**9 902 000**
VUOSIKATE	**22 512 588**	**9 631 492**	**10 378 849**	**11 681 308**	**13 486 137**	**14 702 660**
Suunnitelman mukaiset	-15 146 013	-15 217 271	-14 393 718	-14 721 922	-14 751 625	-14 328 891
Arvonalentumiset	-5 002 981	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	**-20 148 993**	**-15 217 271**	**-14 393 718**	**-14 721 922**	**-14 751 625**	**-14 328 891**
TILIKAUDEN TULOS	**2 363 595**	**-5 585 779**	**-4 014 868**	**-3 040 614**	**-1 265 488**	**373 769**
Poistoeron muutos	996 384	551 719	-6 156 258	-5 930 354	852 432	852 432
Varausten muutos	1 143 910	2 099 237	8 044 689	8 044 689	1 147 568	1 147 568
Rahastojen muutos	433 099	0	0	0	0	0
Tilinpäätössiirrot	**2 573 393**	**2 650 956**	**1 888 431**	**2 114 335**	**2 000 000**	**2 000 000**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**4 936 988**	**-2 934 823**	**-2 126 438**	**-926 279**	**734 512**	**2 373 769**

Tavoitteet ja tunnusluvut	2025	2026	Lautakunta	KJ TAE	2028	2029
Toimintatuotot / Toimintakulu	45,0 %	33,4 %	31,2 %	31,9 %	31,4 %	31,4 %
Vuosikate / Poistot %	111,7 %	63,3 %	72,1 %	79,3 %	91,4 %	102,6 %

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tilikauden yli-/alijäämä	4 492 837	-2 934 824	-926 279	732 515	2 373 769
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	4 492 837	1 558 013	631 734	1 364 249	3 738 018

Kuva: Tilikauden yli-/alijäämä 2025–2029.

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintakate	137 800	140 135	141 474	145 239	147 415
Verorahoitus yht.	137 710	140 915	142 453	148 623	152 216

Kuva: Toimintakatteen ja verorahoituksen kehitys 2025–2029. (Toimintakate esitetty positiivisena lukuna.)

Kajaanin kaupunki

Kajaanin kaupungin (sis. liikelaitokset) tuloslaskelma 2027

Liikelaitosten vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen (ulkoiset erät)

	Talousarvio **2027** Peruskunta	Talousarvio **2027** Liikelaitokset	Eliminoinnit **2027** Peruskunta	Eliminoinnit **2027** Liikelaitokset	Talousarvio Peruskunta ja Liikelaitokset yhteensä
Myyntituotot	11 075 486	20 949 053	-143 952	-9 132 964	22 747 623
Maksutuotot	4 019 003	0	0	0	4 019 003
Tuet ja avustukset	3 871 040	147 588	0	0	4 018 628
Muut toimintatuotot	26 623 552	4 400	-784 587	0	25 843 365
TOIMINTATUOTOT	**45 589 081**	**21 101 041**	**-928 539**	**-9 132 964**	**56 628 619**
Valmistus omaan käyttöön	**549 500**	**0**	**0**	**0**	**549 500**
Henkilöstökulut	-99 217 614	-7 147 200	0	0	-106 364 814
Palvelujen ostot	-47 794 361	-5 061 913	8 969 115	160 761	-43 726 398
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 283 739	-3 406 190	147 040	0	-14 542 889
Avustukset	-9 303 394	0	0	0	-9 303 394
Muut toimintakulut	-24 544 260	-954 677	0	784 587	-24 714 350
TOIMINTAKULUT	**-192 143 368**	**-16 569 980**	**9 116 155**	**945 348**	**-198 651 845**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-146 004 787**	**4 531 061**	**8 187 616**	**-8 187 616**	**-141 473 726**
Verotulot	**89 673 000**	**0**	**0**	**0**	**89 673 000**
Valtionosuudet	**52 780 034**	**0**	**0**	**0**	**52 780 034**
Korkotuotot	150 000	0	0	0	150 000
Muut rahoitustuotot	13 420 636	0	-797 636	0	12 623 000
Korkokulut	-1 900 000	0	0	0	-1 900 000
Muut rahoituskulut	-171 000	-797 636	0	797 636	-171 000
Rahoitustuotot ja -kulut	**11 499 636**	**-797 636**	**-797 636**	**797 636**	**10 702 000**
VUOSIKATE	**7 947 883**	**3 733 425**	**7 389 980**	**-7 389 980**	**11 681 308**
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 506 873	-2 215 049	0	0	-14 721 922
Poistot ja arvonalentumiset	**-12 506 873**	**-2 215 049**	**0**	**0**	**-14 721 922**
TILIKAUDEN TULOS	**-4 558 990**	**1 518 376**	**7 389 980**	**-7 389 980**	**-3 040 614**
Poistoeron muutos	-5 930 354	0	0	0	-5 930 354
Varausten muutos	8 044 689	0	0	0	8 044 689
Tilinpäätössiirrot	**2 114 335**	**0**	**0**	**0**	**2 114 335**
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	**-2 444 655**	**1 518 376**	**7 389 980**	**-7 389 980**	**-926 279**

Kajaanin kaupunki

Peruskaupungin tuloslaskelma 2025–2029

Sarake TA 2027 Lautakunta = Lautakuntien esitykset
Sarake TA 2027 KJ TAE = Kaupunginjohtajan talousarvioesitys

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	15 166 179	14 796 887	11 130 986	11 075 486	11 241 620	11 410 243
Maksutuotot	4 008 440	3 444 388	4 019 003	4 019 003	4 079 289	4 140 477
Tuet ja avustukset	38 484 310	3 489 130	3 871 044	3 871 040	3 929 054	3 987 991
Muut toimintatuotot	28 169 107	28 321 688	24 989 845	26 623 552	26 182 283	26 575 016
TOIMINTATUOTOT	**85 828 036**	**50 052 093**	**44 010 878**	**45 589 081**	**45 432 246**	**46 113 727**
Valmistus omaan käyttöön	**560 297**	**478 404**	**549 500**	**549 500**	**557 743**	**566 109**
Henkilöstökulut	-92 791 206	-97 629 604	-99 718 974	-99 217 614	-101 185 772	-102 703 393
Palvelujen ostot	-47 288 675	-51 855 312	-47 625 114	-47 794 361	-48 929 688	-49 665 175
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 625 106	-12 285 334	-10 646 610	-11 283 739	-11 282 958	-11 452 199
Avustukset	-42 624 038	-9 185 740	-9 257 994	-9 303 394	-9 442 511	-9 583 712
Muut toimintakulut	-25 970 140	-24 169 532	-24 570 446	-24 544 260	-24 952 961	-25 324 212
TOIMINTAKULUT	**-220 299 164**	**-195 125 522**	**-191 819 139**	**-192 143 368**	**-195 793 890**	**-198 728 691**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-133 910 831**	**-144 595 025**	**-147 258 761**	**-146 004 787**	**-149 803 901**	**-152 048 855**
Verotulot	**84 017 338**	**88 831 000**	**89 673 000**	**89 673 000**	**91 926 000**	**94 704 000**
Valtionosuudet	**53 692 503**	**52 083 829**	**52 780 034**	**52 780 034**	**56 696 999**	**57 512 000**
Korkotuotot	161 696	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Muut rahoitustuotot	19 719 488	11 475 636	13 220 636	13 420 636	13 220 636	13 220 636
Korkokulut	-1 296 251	-1 700 000	-1 700 000	-1 900 000	-2 300 000	-2 500 000
Muut rahoituskulut	-3 805 851	-171 000	-171 000	-171 000	-171 000	-171 000
Rahoitustuotot ja -kulut	**14 779 082**	**9 754 636**	**11 499 636**	**11 499 636**	**10 899 636**	**10 699 636**
VUOSIKATE	**18 578 092**	**6 074 440**	**6 693 909**	**7 947 883**	**9 718 734**	**10 866 781**
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 170 600	-13 186 880	-12 178 669	-12 506 873	-12 490 300	-12 036 983
Arvonalentumiset	-5 002 981	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	**-18 173 581**	**-13 186 880**	**-12 178 669**	**-12 506 873**	**-12 490 300**	**-12 036 983**
TILIKAUDEN TULOS	**404 512**	**-7 112 440**	**-5 484 759**	**-4 558 990**	**-2 771 566**	**-1 170 202**
Poistoeron muutos	996 384	551 719	-6 156 258	-5 930 354	852 432	852 432
Varausten muutos	1 143 910	2 099 237	8 044 689	8 044 689	1 147 568	1 147 568
Rahastojen muutos	433 099	0	0	0	0	0
Tilinpäätössiirrot	**2 573 393**	**2 650 956**	**1 888 431**	**2 114 335**	**2 000 000**	**2 000 000**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**2 977 905**	**-4 461 484**	**-3 596 329**	**-2 444 655**	**-771 566**	**829 798**

Tavoitteet ja tunnusluvut	2025	2026	Lautakunta	KJ TAE	2028	2029
Toimintatuotot / Toimintakulut %	38,9 %	25,6 %	22,9 %	23,7 %	23,1 %	23,1 %
Vuosikate / Poistot %	102,2 %	46,1 %	55,0 %	63,5 %	77,8 %	90,3 %

Tunnusluvut

Toimintatulot % toimintakuluista = 100 x toimintatulot / (toimintakulut – valmistus omaan käyttöön)

Tunnusluku osoittaa maksurahoituksen osuuden toimintamenojen kattamisesta. Tunnuslukua voidaan tulkita siten, että maksurahoituksen osuuden kasvu vahvistaa kunnan tulorahoitusta. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että kunnan tulee kyetä rahoittamaan vuosikatteella keskimääräiset poistonalaisten tuotantovälineiden investoinnit.

Vuosikate prosenttia poistoista = 100 x vuosikate / poistot ja arvonalentumiset.

Kajaanin kaupungin rahoitusosa

Kaupungin ja liikelaitosten rahoituslaskelmien yhdistelmä 2027			
RAHOITUSOSA 1000 €	**Yhteensä**	**Kajaanin kaupunki**	**Liikelaitokset**
Toiminnan rahavirta	**10 536**	**6 803**	**3 733**
Vuosikate	11 681	7 948	3 733
Tulorahoituksen korjauserät	-1 145	-1 145	0
Investointien rahavirta	**-25 462**	**-22 762**	**-2 700**
Investointimenot	-25 642	-22 942	-2 700
Rahoitusosuudet investointimenoihin	70	70	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	180	180	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-14 926**	**-15 959**	**1 033**
Rahoituksen rahavirta	**13 613**	**13 613**	**0**
Lainakannan muutokset	**13 613**	**13 613**	**0**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	27 000	27 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 387	-18 387	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 000	5 000	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-900	-900	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	**-2 213**	**-3 246**	**1 033**
Investointien tulorahoitus %	45,6 %		
Lainanhoitokate	0,4		

Kuva: Kaupungin ja liikelaitosten rahoituslaskelmien yhdistelmä 2027.

Investointien tulorahoitus on rahoituslaskelman mukaisesti 45,6 %. Tunnusluku sisältää myös 3,81 miljoonan euron SVOP-sijoituksen.

Peruskaupungin rahoituslaskelma

TALOUS 1000 €	TP 2025	TA 2026	TA 2027	*TS 2028*	*TS 2029*
Vuosikate	**22 513**	**6 179**	**7 948**	***14 410***	***15 829***
Tulorahoituksen korjauserät	-194	-5 160	-1 145	*-180*	*-180*
Muut pakolliset vast.					
Toiminnan rahavirta	**22 318**	**1 019**	**6 803**	***14 230***	***15 649***
Investointimenot	-27 488	-22 705	-22 942	*-16 975*	*-17 816*
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 321		70		
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutus-tuotot	205	160	180	*680*	*4 480*
Investointien rahavirta	**-25 961**	**-22 545**	**-22 692**	***-16 295***	***-13 336***
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-3 643**	**-21 526**	**-15 889**	***-2 065***	***2 313***
Antolainauksen saamiset	155				
Lainakannan muutokset	-2 109	16 374	13 613	*2 794*	*-3 152*
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 250	20 500	27 000	*23 000*	*16 000*
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 579	-15 220	-18 387	*-20 206*	*-19 152*
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6 779	11 094	5 000	*0*	*0*
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 812	3 100	-900	*-900*	*-900*
Rahoituksen rahavirta	**-3 766**	**19 474**	**12 713**	***1 894***	***-4 052***
Vaikutus maksuvalmiuteen	**-7 564**	**-2 052**	**-3 176**	***-171***	***-1 739***
TUNNUSLUVUT					
Investointien tulorahoitus %	81,9 %	27,2 %	34,6 %	*84,9 %*	*88,8 %*
Lainanhoitokate	1,5	0,3	0,4	*0,7*	*0,8*

Kuva: Peruskaupungin rahoituslaskelma.

Tunnusluvut

Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno
Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.
Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)
Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainanakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.
Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

KAJAANIN KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ

Työ- ja virkaehtosopimukset

Kunnalliset virka- ja työehtosopimukset takaavat tasa-arvoiset ja oikeudenmukaiset palvelussuhteen ehdot. Valtakunnallisilla virka- ja työehtosopimuksilla sovitaan muun muassa palkkojen sekä työaikojen perusteista. Asiaa täydentävät paikalliset työ- ja virkaehtosopimukset.

Kajaanin kaupungissa sovellettavia kunta-alan sopimuksia ovat: Kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus KVTES, Kunta-alan opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus OVTES, Kunta-alan teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus TS, Kunta-alan tuntipalkkaisten virka- ja työehtosopimus TTES, Kunta-alan näyttelijöiden työehtosopimus ja Kunta-alan muusikkojen työehtosopimus.

Kajaani-sopimus

Kajaanin kaupungin työnantajan edustajat ja henkilöstöä edustavat pääsopijajärjestöt ovat kirjanneet henkilöstöjohtamisen yhteisen tahtotilan Kajaani-sopimukseen. Sopimusosapuolilla on ollut yhteinen näkemys ja sitoumus palvelutuotannon rakenteellisten muutosten toteuttamiseen.

Kajaanin kaupungin toiminta, talous ja henkilöstö mitoitetaan niin, että kaupungin strategiset näkökulmat, palvelujen vaikuttavuus ja laatu, asiakastyytyväisyys, prosessien sujuvuus, taloudellisuus sekä henkilöstön tuloksellisuus ovat tasapainossa keskenään. Talousarviotasolla tehtävien rakenteellisten muutosten henkilöstövaikutukset selvitetään erikseen. Työyhteisöissä, työtavoissa, työn organisoinnissa ja organisaatiossa tapahtuu koko ajan muutoksia. Sitoutumisen kannalta on välttämätöntä, että asiat käsitellään yhteistoiminnallisesti. Työntekijöillä ja viranhaltijoilla on oikeus ja velvollisuus osallistua prosesseihin, joilla haetaan uusia tapoja ja menetelmiä sekä uudenlaista työn organisointia.

Kajaani-sopimus tehdään aina kolmivuotiskaudeksi. Nykyinen sopimus on tehty vuosille 2025–2027.

Henkilöstöohjelma 2027–2030

Kaupunkistrategian pohjalta on laadittu yhteistoiminnassa koko organisaatiota koskeva henkilöstöohjelma strategiakaudelle 2027–2030. Henkilöstöstrategisina painopisteinä ovat työhyvinvointi, työkykyjohtaminen sekä esihenkilötyön ja johtamisen kehittäminen. Huomiota kiinnitetään myönteiseen työnantajakuvaan sekä pito- ja vetovoimaan.

Kajaanin kaupungin toimialojen ja liikelaitosten henkilöstön osaamisen kehittämisen tarpeet kartoitetaan vuosittain, ja ne käsitellään henkilöstö- ja koulutussuunnitelman tekemisen yhteydessä. Toimialue- ja tulosyksikkökohtaiset toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita vastaavat osaamisen kehittämissuunnitelmat jalkautetaan kehityskeskustelun yhteydessä henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisesti.

Henkilöstösuunnittelu ja työntekijöiden rekrytointi

Henkilöstön määrän ja osaamisen tarvetta suunnitellaan ennakoiden toimialoilla ja liikelaitoksissa. Henkilöstöresurssin suunnittelu kytkeytyy kiinteästi palvelutuotannon suunnitteluun. Kajaanin kaupungin hyvinvoiva, osaava ja oikein mitoitettu henkilöstö tuottaa kaupunkilaisille hyvinvointia ja alueen kilpailukykyisyyttä lisääviä asiakaslähtöisiä palveluita. Henkilöstöresurssin suunnittelu konkretisoituu talousarviossa. Henkilöstöjohtaja käy toimialojen ja liikelaitosten johdon kanssa keskustelut henkilöstöresurssin suunnittelusta talousarvioprosessin yhteydessä.

Henkilöstösuunnittelutyöryhmä koordinoi henkilöstösuunnittelun yleisiä linjoja. Henkilöstösuunnittelutyöryhmään kuuluvat henkilöstöjohtaja (pj), hallintojohtaja, toimiala- ja liikelaitosjohtajat, henkilöstön kehittämispäällikkö, työhyvinvointipäällikkö, palvelussuhdepäällikkö sekä henkilöstösuunnittelija (sihteeri).

Eläköitymisen tai muun poistuman yhteydessä harkitaan toimialalla huolellisesti, voidaanko tehtävä jättää täyttämättä ja voidaanko työtehtävät hoitaa toisin. Rekrytointiprosessi toteutetaan kaupungin rekrytointiohjeen mukaan. Rekrytoiva esihenkilö hakee rekrytointiluvan toimialajohtajalta KuntaRekry-järjestelmän kautta kirjallisesti.

Eläköityvien määrä vuosittain (arvio)	2027	2028	2029
Kaupunginhallitus ja konsernipalvelut	3	5	4
Ympäristötekninen toimiala	10	5	5
Sivistystoimiala	17	27	34
Kaupunki yhteensä	**30**	**37**	**43**
Kajaani Vesi -liikelaitos	0	0	1
Kajaanin Mamselli -liikelaitos	4	7	4
Liikelaitokset yhteensä	**4**	**7**	**5**
Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä	**34**	**44**	**48**

Eläköitymisen määrä perustuu KEVA:n arvioon kyseisinä vuosina 65 vuotta täyttävistä henkilöistä.

Työsuojelutoiminnalla varmistetaan ja edistetään työhyvinvointia

Muuttuva toimintaympäristö edellyttää koko henkilöstöltä jatkuvaa uudistumiskykyä, yhteistyötä, vuorovaikutusta sekä ajanmukaisia työ- ja toimintatapoja. Työyhteisön jokaisella jäsenellä tulee olla selkeä kuva työn merkityksestä kaupungin palvelutuotannon kokonaisuudessa.
Työkyvyn aktiivisen tuen toimintamalli on päivitetty vuonna 2025. Työntekijän työkykyä heikentäviin tekijöihin tartutaan ennakoiden varhaisessa vaiheessa. Esihenkilön tulee tunnistaa työhyvinvointia ja työkykyä heikentävät tekijät riittävän ajoissa, ottaa ne puheeksi ja toimia yhteisten ohjeiden mukaan tilanteen korjaamiseksi. Vastuuta näissä asioissa on koko työyhteisöllä, työntekijällä itsellään ja työkavereilla, ja erityinen huolehtimisvelvollisuus on työnantajan edustajilla eli esihenkilöillä.

Työoloja ja niiden kehitystä seurataan yksikkötasolla säännöllisesti. Työyhteisökysely antaa tietoja työyhteisön toimivuudesta, johtamisesta, työyhteisön työkykytilanteesta sekä koetusta stressistä ja työnilosta. Kysely antaa myös ajankohtaista tietoa uusista kehittämisen haasteista työyhteisö- ja kaupunkitasolla.

Työyhteisön toimivuutta mitataan vuosittain työyhteisökyselyllä. Työyhteisökyselyn koordinoinnista vastaa työhyvinvointipäällikkö. Kyselyn tulosten perusteella työyksiköissä valitaan kehittämistoimenpiteet ja aikataulut, joista vastaa työyksikön johto.

Kajaanin kaupungin maine työnantajana ja sujuvan arjen kaupunkina on keskeinen tekijä rekrytoinneissa. Työnantajakuva on osa Kajaanin kaupungin kaupunkikuvaa.

Työsuojelu on osa henkilöstövoimavarojen strategista johtamista. Työsuojelutoiminnan tavoitteena on edistää ja kehittää henkilöstöstrategiaan pohjautuvien johtamis- ja toimintatapojen avulla työn ja työympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä henkilöstön kokemaa työhyvinvointia.

Uusi työsuojelun yhteistoimintakausi ajoittuu vuosille 2026–2029. Työsuojelun yhteistoiminta on työnantajan ja henkilöstön vuorovaikutteista yhteistoimintaa, jonka tarkoituksena on mahdollistaa työntekijöiden osallistuminen ja vaikuttaminen työpaikan terveellisyyttä ja turvallisuutta koskevien asioiden käsittelyyn. Työsuojelun yhteistoiminnan tavoitteena on ehkäistä työn vaaroista ja haitoista aiheutuvia työn kuormitustekijöitä sekä edistää yksilö- ja yhteisötason työhyvinvointia.

Työolojen haittojen ja vaarojen selvittämisestä, riskien arvioinnista ja tarvittavista korjaustoimenpiteistä vastuu on työnantajalla. Työväline työn haittojen ja vaarojen selvittämiseen sekä riskien arviointiin on Granite-ohjelma, jonka avulla työyksiköissä esihenkilöiden johdolla ja yhteistyössä henkilöstön kanssa toteutetaan riskienarviointi- ja hallintaprosessi. Työn vaarat ja haitat selvitetään ja riskit arvioidaan säännöllisesti ja aina työolosuhteiden muuttuessa.

Kajaanin kaupungin työsuojelun toimintaohjelmassa esitetään tavoitteet turvallisuuden ja terveellisyyden edistämiseksi ja työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi. Toimintaohjelmassa käsitellään työpaikan työolojen kehittämistarpeita ja työympäristöön liittyvien eri tekijöiden vaikutuksia. Työsuojelun toimintaohjelmassa selvitetään myös työsuojeluvastuut ja työsuojelun yhteistoiminnan järjestämistapa.

Vuotuisessa työterveyshuollon toimintasuunnitelmassa esitetään työterveyshuollon yleiset tavoitteet sekä työpaikkojen olosuhteisiin perustuvat tarpeet ja tarvittavat toimenpiteet. Työkykyriskien hallinta ja työkyvyn edistäminen toteutuvat työyhteisöissä aktiivisen toimintamallin mukaisesti yhteistoiminnassa esihenkilön ja työntekijän kesken. Esihenkilöiden ja työntekijöiden tukena työkyvyn riskien hallinnoimisessa sekä työ- ja toimintakyvyn edistämisessä toimivat työterveyshuollon, Kelan ja Kevan palvelut.

Lain mukaisena työsuojelutoimikuntana toimii Kajaanin kaupungin yhteistyötoimikunta, jossa jäseninä ovat luottamushenkilöiden edustajat, kaupungin johto, henkilöstöjärjestöjen edustajat sekä työsuojelun yhteistoimintahenkilöt. Yhteistyötoimikunnassa käsitellään yleisellä tasolla työntekijöiden turvallisuuteen, terveyteen ja työkykyyn liittyviä asioita. Yhteistyötoimikunta tekee tarvittaessa esityksiä, joiden tavoitteena on mm. kehittää työoloja, työterveyshuoltoa ja työkykyä ylläpitävää toimintaa.

Henkilöstöraportti

Raportoitavaa tietoa tarvitaan olennaisella tavalla tiedolla johtamiseen perustuvassa henkilöstöjohtamisessa. Henkilöstöresurssia koskeviin tietoihin ja tunnuslukuihin perustuvan strategisen ja toimintalähtöisen arvioinnin tavoitteena on saada kokonaiskuva henkilöstön tilasta ja kehityksestä sekä tunnistaa vastuut ja kehittämistä vaativat alueet.

Henkilöstöpalvelut seuraa henkilöstöön liittyviä keskeisiä tunnuslukuja toimialoittain säännöllisesti ja tietoa raportoidaan puolivuosittain. Vuosittain tehdään henkilöstöraportti tilinpäätöksen yhteydessä.

Toimialajohto voi hyödyntää järjestelmistä suoraan saatavaa tietoa omassa johtamistyössään.

Henkilöstöjohtamista koskevia kaupungin ohjeita

- Henkilöstöohjelma
- Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Työsuojelun toimintaohjelma
- Perehdyttämisohje
- Epäasiallisen kohtelun ehkäisy
- Työkyvyn aktiivisen tuen toimintamalli
- Päihdeohjelma
- Kehityskeskusteluohje
- Lähtökeskusteluohje

Henkilötyövuodet 2025–2029, HTV2 (sis. vakinaiset, määräaikaiset, harjoittelijat ja oppisopimukset)

Henkilötyövuosi HTV2 = palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/365 suhteutettuna ko. ajanjaksoon (vähennetty palkattomat poissaolot viikkotyöajan mukaan)

Tulosalueittain	TP2025	TA2026	TA2027	Muutos HTV2 TA2026-TA2027	TS 2028	TS 2029
Konsernin johto ja demokratiapalvelut	4,1	3,5	3,5	0,0	3,5	3,5
Hallintopalvelut	38,7	40,3	38,5	-1,8	38,5	38,5
Henkilöstöpalvelut	16,4	17,0	14,5	-2,5	14,5	14,5
Talous- ja hankintapalvelut	11,7	12,0	12,0	0,0	12,0	12,0
Elinvoimapalvelut	70,4	67,8	72,9	5,1	72,9	72,9
Sivistystoimialan hallinto	1,3	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0
Varhaiskasvatus	361,7	353,7	331,8	-21,9	326,8	321,8
Perusopetus	456,8	465,9	453,2	-12,7	449,6	445,6
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut	185,4	179,7	179,9	0,2	178,9	177,8
Ammatillinen koulutus		286,7	290,7	4,0	290,0	290,0
Lukiokoulutus		36,3	37,0	0,7	37,2	37,0
Ympäristötekninen hallinto	1,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5
Maankäyttö, suunn. ja viranom.toim.	38,7	39,7	40,8	1,1	40,9	40,9
Kunnallistekniikka ja liikunta	62,6	68,5	67,0	-1,5	67,2	67,2
Tilakeskus	41,5	42,5	42,7	0,2	42,7	42,7
Kajaanin kaupunki yhteensä	**1 290,2**	**1 616,1**	**1 587,0**	**-29,1**	**1 577,2**	**1 566,9**
Kajaanin Vesi –liikelaitos	19,2	19,0	17,0	-2,0	17,0	17,0
Kajaanin Mamselli -liikelaitos	147,4	145,0	145,0	0,0	144,0	143,0
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	321,5					
Liikelaitokset yhteensä	488,1	164,0	162,0	-2,0	161,0	160,0
Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä	**1 778,3**	**1 780,1**	**1 749,0**	**-31,1**	**1 738,2**	**1 726,9**

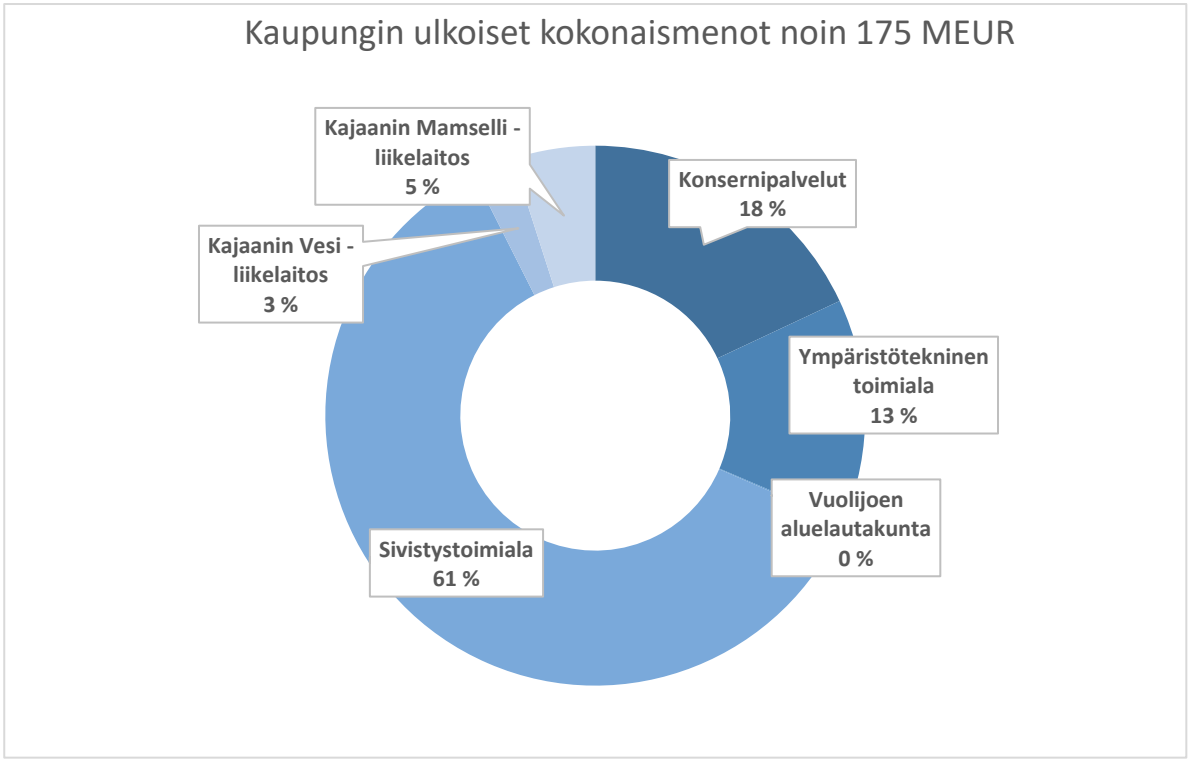
Kajaanin peruskaupungin henkilöstömäärä (HTV) vähenee talousarviovuodesta 2026 talousarviovuoteen 2027 yhteensä 29,1 henkilötyövuotta. Merkittävimmät henkilöstövähennykset kohdistuvat varhaiskasvatukseen (-21,9 HTV) ja perusopetukseen (-12,7 HTV).

Kasvua henkilöstömäärässä on erityisesti elinvoimapalveluissa (+5,1 HTV) strategisten painopisteiden vuoksi ml. matkailumarkkinoinnin kehittäminen.

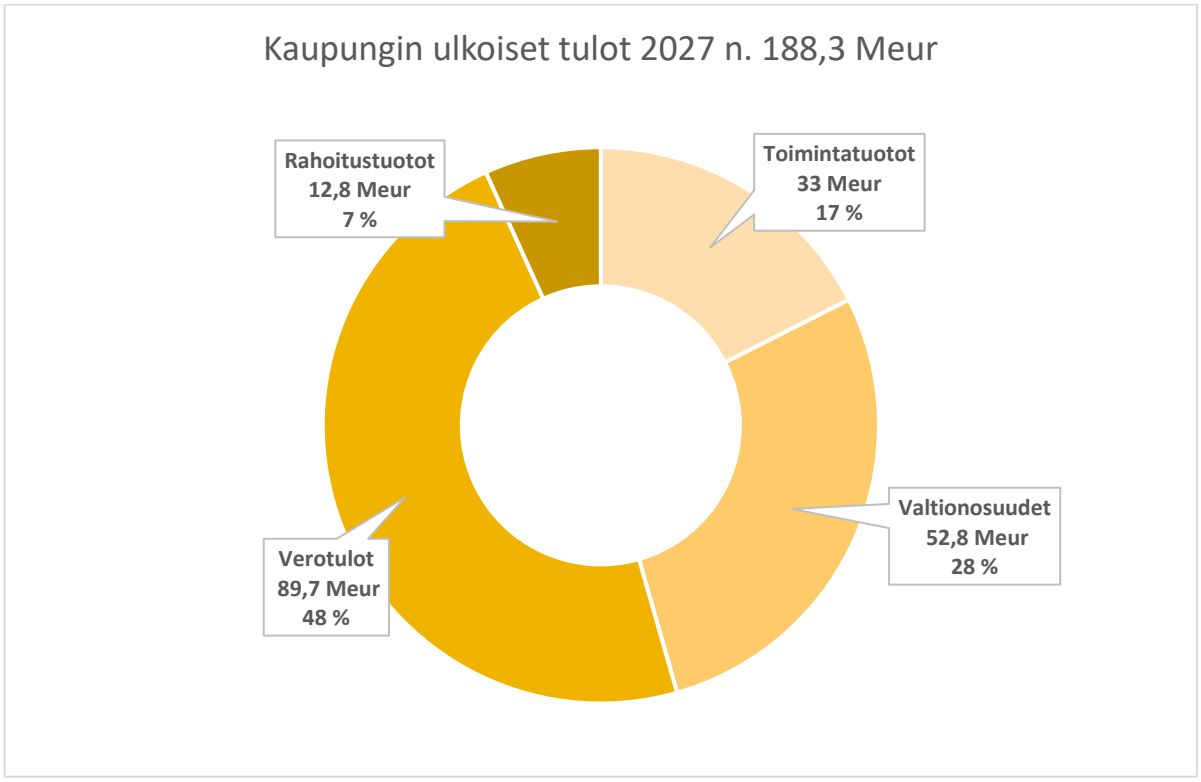
Kun liikelaitokset otetaan mukaan tarkasteluun, kaupungin ja liikelaitosten yhteenlaskettu henkilöstömäärä vähenee vuosien 2026 ja 2027 välillä 31,1 henkilötyövuotta, ollen vuonna 2027 yhteensä 1 749 henkilötyövuotta. Liikelaitoksista vähennystä aiheutuu erityisesti Kajaanin Vedessä (-2 HTV), kun taas Kajaanin Mamsellin henkilöstömäärä pysyy ennallaan.

Pidemmällä aikavälillä henkilöstömäärän ennakoidaan edelleen vähenevän palvelutarpeen pienenemisen vuoksi siten, että kaupungin ja liikelaitosten yhteenlaskettu henkilötyövuosimäärä laskee 1 726,9 henkilötyövuoteen vuoteen 2029 mennessä.

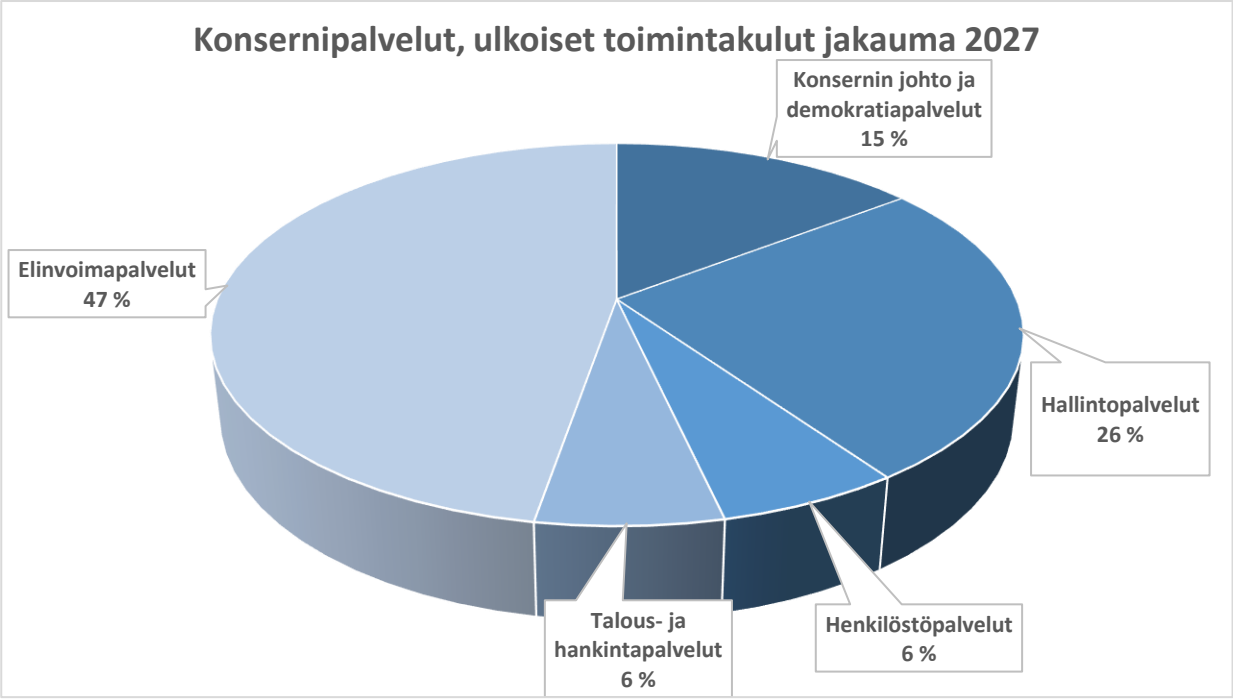
KÄYTTÖTALOUS

Kuva: Kaupungin ulkoiset toimintakulut jakauma toimialoittain ja liikelaitoksittain.

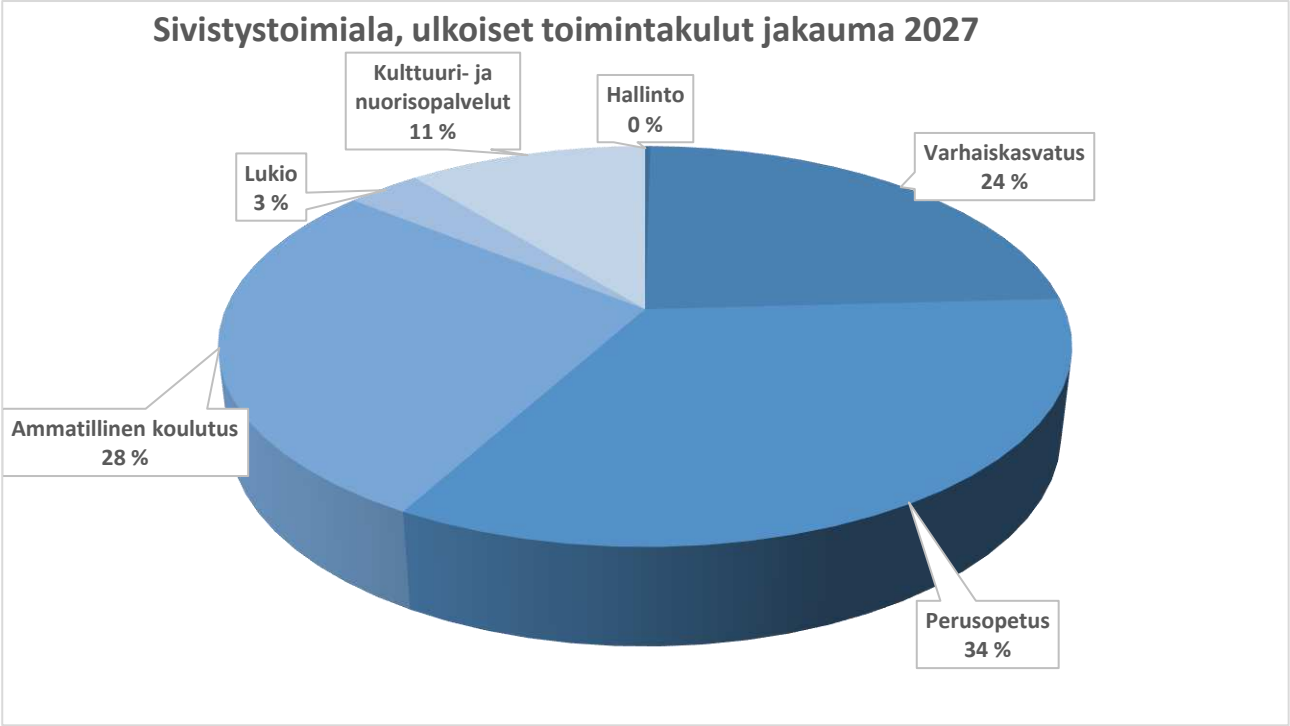
Kuva: Kaupungin ulkoiset tulot 2027.

Kuva: Konsernipalvelut, ulkoiset toimintakulut tulosalueittain.

Konsernipalvelut ulkoiset toimintakulut	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**
Konsernin johto ja demokratiapalvelut	5 303 890	4 689 156	4 604 425
Hallintopalvelut	6 605 195	7 876 698	8 090 109
Henkilöstöpalvelut	1 825 096	2 116 405	2 016 996
Talous- ja hankintapalvelut	1 855 724	2 017 584	1 976 043
Elinvoimapalvelut	12 556 423	14 208 040	14 909 486
	28 146 328	30 907 883	31 597 059

Taulukko: Konsernipalvelut, ulkoiset toimintakulut tulosalueittain.

Kuva: Sivistystoimiala, ulkoiset toimintakulut tulosalueittain.

Sivistystoimialan ulkoiset toimintakulut	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Hallinto	230 593	281 612	253 017
Varhaiskasvatus	24 191 291	24 585 226	25 545 774
Perusopetus	33 984 226	35 546 820	36 193 436
Ammatillinen koulutus	28 023 458	29 239 601	29 708 672
Lukio	3 347 330	3 658 470	3 578 593
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut	10 724 484	11 360 867	11 564 931
	100 501 382	104 672 596	106 844 423

Taulukko: Sivistystoimiala, ulkoiset toimintakulut tulosalueittain.

Kuva: Ympäristötekninen toimiala, ulkoiset toimintakulut tulosalueittain.

Ympäristötekninen toimiala ulkoiset toimintakulut	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**
Hallinto	203 424	239 374	252 406
Maankäyttö-, suunnittelu ja viranomaistoiminta	3 304 341	3 963 760	3 976 936
Kunnallistekniikka ja liikunta	7 958 251	7 635 863	7 585 887
Tilakeskus	11 695 305	12 928 951	11 629 655
	23 161 321	24 767 948	23 444 884

Taulukko: Ympäristötekninen toimiala, ulkoiset toimintakulut tulosalueittain.

Kajaanin kaupunki

Konsernipalvelut

Perustehtävä

Konsernipalvelut luo elinvoimaa ja hyvinvointia kajaanilaisille sekä ohjaa ja tukee Kajaani-konsernia perustehtävässä onnistumisessa ja strategisten tavoitteiden saavuttamisessa. Konsernipalvelut-toimiala vastaa elinvoima-, henkilöstö-, hallinto- ja talouspalvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä.

Toimintaympäristön muutos

Vuonna 2027 konsernipalvelujen toimintaympäristöön vaikuttavat erityisesti julkisen talouden kiristyminen, kuntatalouden kasvavat tuottavuusvaatimukset sekä hankintalainsäädännön uudistukset. Valtiontalouden sopeutustoimet ja valtionosuuksiin kohdistuvat muutokset lisäävät yleisesti kuntien tarvetta tehostaa toimintaansa, vahvistaa talouden seurantaa sekä kehittää konserniohjausta ja tiedolla johtamista.

Julkisten hankintojen sääntelyn muutokset korostavat hankintojen strategista suunnittelua, kilpailutusten laatua, markkinavuoropuhelua sekä sopimushallinnan merkitystä. Samanaikaisesti digitalisaation, tietoturvan ja tekoälyn hyödyntämisen vaatimukset kasvavat, mikä lisää tarvetta kehittää konsernipalvelujen prosesseja, osaamista ja järjestelmäympäristöä.

Konsernipalvelujen keskeisenä tehtävänä on tukea koko kaupunkikonsernin taloudellista kestävyyttä, toiminnan vaikuttavuutta ja muutoksiin sopeutumista kiristyvässä toimintaympäristössä.

Talousarvion perustelut

Konsernin johto ja demokratiapalvelut:

Vuonna 2027 toteutetaan kaupunkikonsernin organisaatiorakenteen kokonaisvaltainen tarkastelu, jonka tavoitteena on vahvistaa konserniohjausta, selkeyttää vastuita sekä kehittää palvelutuotannon tehokkuutta ja tuottavuutta. Tarkastelussa arvioidaan peruskaupungin ja liikelaitosten toimintoja ja rakenteita, vähennetään päällekkäisyyksiä sekä vahvistetaan toimialojen välistä yhteistyötä ja osaamisen tehokasta hyödyntämistä. Tarkastelun pohjalta valmistellaan tarvittavia organisaatio- ja rakenneratkaisuja.

Kaupunki osallistuu aktiivisesti Itäisen ja Pohjoisen Suomen ohjelmien yhteistyöhön ja toimeenpanoon sekä edistää ohjelmien jatkumista. Ohjelmayhteistyöllä vahvistetaan Kajaanin asemaa osana sekä itäisen että pohjoisen Suomen kehittämistä ja edistetään kaupungin kannalta keskeisiä kasvuun, investointeihin, saavutettavuuteen, osaamiseen ja huoltovarmuuteen liittyviä tavoitteita.

Vuonna 2027 edistetään Itä-Suomen korkeakouluyhteisöä koskevan aiesopimuksen mukaista jatkovalmistelua. Tavoitteena on vahvistaa KAMKin asemaa, koulutus- ja TKI-toimintaa sekä yliopistollista toimintaa Kajaanissa ja samalla varmistaa kaupungin vaikutusmahdollisuudet mahdollisessa uudessa rakenteessa.

Kaupunginjohtajan budjettiin sisältyy 10 000 euron määrärahavaraus avustuksiin. Koko kaupunkia koskeva palkkojen harmonisointiin varattu määräraha vuodelle 2027 on 50 000 euroa. Tämä koskee KVTES:n soveltamisalan piirissä olevia henkilöitä ja jakaantuu kaikille toimialoille ja liikelaitoksiin.

Hanketoiminnan joustavuuden lisäämiseksi kaupunginjohtajalle esitetään toimivaltaa hyväksyä talousarvion puitteissa hankkeiden omarahoitusosuuksia enintään 30 000 euroon saakka viranhaltijapäätöksellä. Tätä suuremmat sitoumukset käsitellään kaupunginhallituksessa. Tarkemmat toimivaltamääräykset valmistellaan vuoden 2027 aikana hallintosääntöön. Hankkeiden rahoituksessa voidaan hyödyntää myös elinkeinopoliittista varausta sen käyttötarkoituksen mukaisesti kaupunginjohtajan päätöksellä.

Hallintopalvelut: Hallintopalvelujen tulosalueella eläköityy vuoden 2027 aikana kaksi henkilöä ja heidän tilalleen ei olla rekrytoimassa uusia henkilöitä. Koko hallintopalvelujen henkilöstön osalta jatketaan kehittämistyötä tehtäväkuvien, vastuiden, osaamisen ja sijaisuuksien varmistamiseksi. Lisäksi koko tulosalueen osalta tarkastellaan toimintaprosesseja ja muun muassa tekoälyn hyödyntämistä työtehtävissä entistä enemmän.

Kajaanin kaupungin osallisuusohjelma päivitetään vuoden 2027 aikana.

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi (EVA) vakiinnutetaan osaksi päätösten valmistelua ja tietoon perustuvaa johtamista.

Joukkoliikenteen uusi palveluntuottaja on aloittanut liikennöinnin kesällä 2026 uuden palvelutaso- ja linjastosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmassa palvelutarjonta kohdennettiin niille alueille, joilla on jo nykyiselläänkin kysyntää ja mahdollisuus lisätä matkustajamääriä sekä mahdollisuus muodostaa joukkoliikenteestä aidosti varteenotettava kulkutapa. Joukkoliikenteen lippujen hintoja tarkastellaan keväällä 2027.

Tietohallintopalvelut: Tietohallinnon 2027 kokonaisuus tiivistyy vuonna 2026 aloitettujen selvitysten, hallintamallien ja käyttöönottojen päättämiseen. Tietohallinnon suunnitelmana on edistää identiteetinhallintaa vaiheittain tuotantoon saakka (määrittely, suunnittelu ja toteutus). Kokonaan uusia suuria teknisiä hankkeita ei ole sovittu. Vuoden 2026 loppupuolella mahdollisesti tehtävät päätökset tuottavuustyökaluselvitykseen liittyen määrittelevät pääsuuntaviivat.

Henkilöstöpalvelut: Uusi henkilöstöohjelma otetaan käyttöön strategiakaudeksi vuoden 2027 alusta lukien. Painopiste on työhyvinvoinnin edistämisessä, työkykyjohtamisessa ja johtamisen kehittämisessä. Muuttuva työelämä kannustaa henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja varmistamiseen. Henkilöstöohjelman linjauksia toteutetaan koko organisaatiossa ja kaikilla tasoilla. Kiristyvä kuntatalous, palvelujen tarkoituksenmukainen järjestäminen ja ennakoiva henkilöstösuunnittelu kytkeytyvät tiiviisti yhteen. Henkilöstöpalvelujen perusprosesseja kehitetään ja niissä hyödynnetään teknologiaa. Henkilöstöasioiden hoitamisessa ja kehittämisessä tehdään tiivistä yhteistyötä toimialojen, ammattijärjestöjen, työsuojeluorganisaation sekä palveluntuottajien ja muiden kumppaneiden kanssa.

Talous- ja hankintapalvelut: Vuonna 2027 talous- ja hankintapalvelujen toimintaympäristöön vaikuttavat julkisen talouden kiristyminen ja lainsäädännön muutokset. Toiminnassa vahvistetaan talouden ennakointia, hankintojen suunnitelmallisuutta ja sopimushallintaa. Ostolaskujen käsittelyn automaatiota lisätään jatkuvasti, ja samalla kehitetään omia toimintatapoja, prosesseja ja osaamista tehokkaampien ja laadukkaampien palvelujen tuottamiseksi.

Elinvoimapalvelut: Elinvoimapalvelujen toimintaan vuonna 2027 vaikuttaa keskeisesti kaksi mahdollista suurta kehittämiskokonaisuutta. Googlen suurinvestointi lisää alueen elinvoimaa ja vaikuttaa muun muassa työvoiman ja asuntojen saatavuuteen, palvelutarpeisiin sekä datakeskusalan toimialapalvelujen kehittämiseen. Mahdollisen erityistalousaluekokeilun käynnistyminen edellyttää puolestaan valmistelun, investointien edistämisen ja ekosysteemityön tehokasta organisointia ja riittävää resursointia. Erityistalousalueen toiminnan edistämiseksi perustetaan operointiyhtiö tai vastaava toimintamalli, joka vastaa investointien valmistelusta, sijoittumispalveluista ja ekosysteemin koordinoinnista. Muussa omassa toiminnassa panostukset Kainuun kansainvälisen matkailun kasvattamiseen ja kaupungin matkailumarkkinointiin sekä tapahtumien kehittämiseen ovat keskeisiä. TE-palvelu-uudistuksen tuoma työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu haastaa taloutta, negatiivinen vaikutus on ollut nähtävissä jo vuonna 2026.

Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen johtokunta on hyväksynyt yhteisen talousarvioesityksen kokouksessaan 26.8.2026. Kajaanin kaupungin maksuosuus Kainuu-Koillismaa työllisyysalueen talousarviosta on noin 0,8 milj. euroa vuodelle 2027.
Kajaanin kaupungin Työllisyyspalveluiden talousarvioon esitetään varattavaksi 2027 toimintakuluja yhteensä noin 9,7 milj. euroa ja toimintatuottoja 0,6 milj. euroa. Kajaanin kaupungin Työllisyyspalveluiden toimintakulut sisältävät työttömyysturvan kuntaosuuteen varauksen 5 milj. euroa. Toimintatuottoihin kohdistetaan 0,4 milj. euroa laskennallisia korvauksia ja 0,215 milj. tuloutetaan taseesta aiempien vuosien laskennallisia korvauksia. Laskennallisilla korvauksilla katetaan työvoimaviranomaisen järjestämisvastuulle kuuluvia kotouttamiskoulutuksia.

Kansainvälisyyspalveluiden talousarvioon esitetään varattavaksi toimintakuluja 2027 yhteensä noin 0,8 milj. euroa ja toimintatuottoja 1,1 milj. euroa. Toimintatuotot koostuvat laskennallisten korvausten arviosta.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa toimialajohtajat.

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani			
Tuemme asukkaiden hyvinvointia mahdollistamalla luovuutta ja liikettä jokaiselle.	Hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 toteuttaminen.	HYTE-kerroin	65 tai parempi
Menestyvä Kajaani			
Luomme edellytyksiä aluetalouden kasvulle, yritysten kehittymiselle, viennille ja kansainvälisille kumppanuuksille.	Itäisen Suomen erityistalousaluevalmisteluun sitoutuminen ja toimeenpano.	Erityistalousalueen toiminnan käynnistyminen.	Kajaanin datakeskusekosysteemin erityistalousaluekokeilun käynnistyminen.
Vahvistamme Kajaanin mainetta kehittyvänä ja monipuolisena matkailu-, kulttuuri- ja urheilukaupunkina.	Kainuun kansainvälisen matkailun kehittäminen ja DMO-malliin osallistuminen, jos se käynnistyy.	DMO-toiminnan käynnistyminen.	DMO-toiminta käynnistyy.
Panostamme kotoutumiseen ja koko perheen pitovoimaan.	Tuetaan nykyisten ja uusien kajaanilaisten ja kansainvälisten osaajien kotoutumista, alueelle asettautumista ja työelämään sijoittumista ylläpitämällä ja kehittämällä asiakaslähtöisiä palveluja sekä uusia toimintamalleja.	Kotoutumis- ja asettautumispalveluiden asiakkaiden määrä (hlö/vuosi).	Kotoutumis- ja asettautumispalveluiden asiakkaiden määrä (ei vertailuarvoa edelliseen vuoteen, kerätään tilastoa, jotta voidaan asettaa tavoitteet seuraaville vuosille)
Vastuullinen Kajaani			
Suunnittelemme kaupunkiympäristön ja palvelut niin, että asuminen, asiointi ja oleskelu on turvallista ja arkea tukevaa.	Vahvistamme konsernin turvallisuusjohtamista, riskienhallintaa ja varautumista sekä varmistamme niiden systemaattisen toteuttamisen kaikilla toimialoilla.	Turvallisuusjohtamisen ja riskienhallinnan johtamismallin hyväksyminen sekä turvallisuuspolitiikan ja -ohjeiden valmistuminen.	Johtamismalli sekä turvallisuuspolitiikka ja -ohjeet hyväksytty.
Toteutamme pitkäjänteistä investointi- ja kehittämispolitiikkaa varmistaen talouden tasapainon.	Kaupungin talous on kestävällä pohjalla.	Taloussuunnitelma 2027–2029 on tasapainossa.	Tilikauden alijäämä ei ylitä talousarviota.

Lautakuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa tulosaluejohtajat.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Menestyvä Kajaani		
Muuttajille suunnatun vetovoimakampanjan toteuttaminen.	Tavoitettujen henkilöiden määrä.	Vähintään 300 000 henkilöä.
Kaupunki tarjoaa ennakoivasti yritysmaata ja kehittää yritysalueita hyvien yhteyksien äärelle.	Yritystonttien lukumäärä.	Vähintään 5 uutta tonttia.
Kajaanin mainetutkimuksen toteuttaminen.	Mainetutkimuksen tulokset.	Mainetutkimusta ei ole aiemmin toteutettu, joten lähtötietoa ei ole saatavissa tavoitteen asettamiseksi.
Yritysten rekrytointitarpeiden ja osaajien tarjonnan paremmaksi kohtaamiseksi pilotoidaan lyhyttoimeksiantojen toteuttamiseen oppilaitosten Toimeksiantoverstas.	Toimeksiantojen määrä.	Vähintään 10 toimeksiantoa.
Käynnistetään ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen neuvontapalvelu ja pilotoidaan ensimmäisen työntekijän palkkaamisen rekrytointitukea.	Neuvontapalveluun osallistuneiden yritysten määrä ja rekrytointituen käyttäjämäärä.	Vähintään 10 kpl/vuosi.
Vaikutetaan valtion päätöksentekoon lentoliikenteen ostoliikenteen jatkumiseksi maaliskuusta 2028 alkaen.	Lentojen jatkopäätöksen syntyminen.	Seuraavan hallitusohjelman sitova päätös valtion rahoittaman ostoliikenteen jatkosta.
Vaikutetaan Savon radan suunnitteluvalmiuden parantamiseen Viitosväylä-yhteistyössä.	Väyläviraston ratasuunnitelman laajuus ja tarpeeksi korkea tavoitetaso.	Viitosväylä-yhteistyön edunajaminen Väyläviraston suuntaan.
Laaditaan tapahtumaohjelma vahvistamaan ja ohjaamaan Kajaanin kehittämistä tapahtumakaupunkina.	Tapahtumaohjelma vaikuttaa konkreettisesti nykyisten tapahtumien kehittämiseen ja uusien tapahtumien syntymiseen.	Tapahtumaohjelman valmistuminen ja käynnistäminen.
Edistetään kaksikäyttöteknologiaan liittyviä hankkeita hyödyntäen Kajaanin data- ja mittausosaamista.	Kaksikäyttöteknologiahankkeiden määrä.	Osallistuminen Kainuun puolustusklusterin rakentamiseen ja hankkeiden tukeminen tarvittaessa.
Vastuullinen Kajaani		
Edistämme kestävää kehitystä – arvioimme jokaisessa hankinnassa ympäristö-, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset	Tarjouspyyntöihin sisältyvien vastuullisuuskriteerien määrä.	Vähintään 10 hankinnassa käytetään vastuullisuuskriteereitä.

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	Ennuste 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028	Tavoite 2029
Joukkoliikenteen matkustajamäärä (tehdyt matkat).	319 618 matkaa	310 000 matkaa	320 000 matkaa	330 000 matkaa	340 000 matkaa
Työllisyyspalveluissa alkuhaastattelun järjestämiseen kulunut aika (tavoitetaso: koko maan keskiarvoa selvästi lyhyempi, enintään 5 arkipäivää).	Koko maan tasoa parempi ja selvästi alle lain vaatimuksen.	Selvästi koko maan tasoa parempi.	Koko maan tasoa parempi	Koko maan tasoa parempi	Koko maan tasoa parempi
Kuntalisän käyttö.	Kuntalisää jäi myöntämättä 0,9 milj. euroa.	Kuntalisää ei jää myöntämättä.	Määrärahat myönnetty.	Määrärahat myönnetty.	Määrärahat myönnetty.
Kasvokkain tapahtuvat tapaamiset ja työttömien työnhakijoiden suunnitelmien ajantasaisuus. (Tavoitetaso: Koko maan keskiarvoa parempi).	Selvästi koko maan tasoa parempi.	Selvästi koko maan tasoa parempi.	Vähintään 10 tapaamista viikossa per virkailija.	Vähintään 10 tapaamista viikossa per virkailija.	Vähintään 12 tapaamista viikossa per virkailija.
Muuttajatyöpaikkapalvelun kautta onnistuneet rekrytoinnit.	13 kpl	18 kpl	25 kpl	30 kpl	35 kpl
Liiketoiminnan kehittämismahdollisuuksia kartoittavan analyysipalvelusetelin ja kehittämistoimenpiteisiin tarkoitetun yrityspalvelusetelin määrärahan käyttöaste.	68 046,00 € (määräraha 75 000,00 €)	70 000,00 € (määräraha 85 000,00 €)	Määräraha käytetty.	Määräraha käytetty.	Määräraha käytetty.
Yrityskontaktien määrä. Huom. Koko työllisyysaluetta koskeva tavoite.	1 470 kontaktia	n. 3 000 kontaktia	3 000 kpl/vuosi.	3 000 kpl/vuosi.	3 000 kpl/vuosi.
Myyntilaskujen sähköisyysaste (Verkkolaskujen osuus lähetetyistä myyntilaskuista)	29,2 %	33 %	40 %	45 %	50 %
Automatisoitujen ostolaskujen määrä (sopimuksellisten ostolaskujen osuus ostolaskuista)	31 %	35 %	40 %	50 %	50 %
Kaupungin henkilöstön sairauspoissaolopäivien (kalenteripäivää) määrä/htv.	15,82 pv/htv	16,67 pv/htv	vähenee -5 % edellisvuodesta: 15,84 pv/htv	vähenee -5 % edellisvuodesta: 15,05 pv/htv	vähenee -5 % edellisvuodesta: 14,30 pv/htv

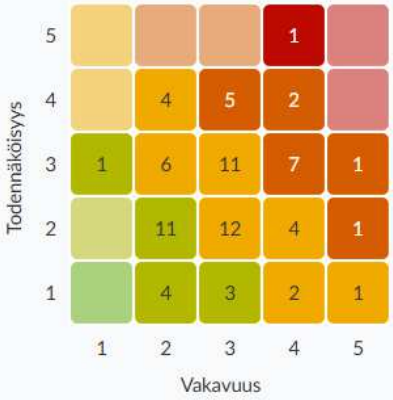
20 – 25 **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.

10 – 16 **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.

4 – 9 **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.

1 – 4 **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

Konsernipalvelut, 10 merkittävintä riskiä:

Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapalvelut > Elinvoimapalvelut	Strategiset riskit	Työvoimapula	20	Arvioimatta
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapalvelut > Elinvoimapalvelut	Operatiiviset riskit	Rekrytointi: Osaavan työvoiman saatavuus Kajaanissa	16	Seurannassa
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Hallintopalvelut	Operatiiviset riskit	Henkilöstön kuormitus järjestelmien versiopäivitysten yhteydessä	16	Arvioimatta
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapalvelut > Elinvoimapalvelut	Strategiset riskit	Lentoliikenteen loppuminen Kajaaniin	15	Arvioimatta
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Hallintopalvelut > Tietohallinto > Tietohallinto	Operatiiviset riskit	Tietoturvaan liittyvä osaamisriski: Kaupungin henkilöstön osaamisvajeesta aiheutuvat mahdolliset tietoturvapoikkeamat	12	Seurannassa
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Hallintopalvelut	Operatiiviset riskit	Rekrytointiriski: asiantuntijoiden saatavuus	12	Seurannassa
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Hallintopalvelut	Operatiiviset riskit	Vakavat tietoturva ja/tai tietosuojapoikkeamat	12	Arvioimatta
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Talouspalvelut > Talouspalvelut	Strategiset riskit	Kajaanin kaupungin talous ei ole pitkällä aikavälillä tasapainossa	12	Seurannassa
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Talouspalvelut > Talouspalvelut	Taloudelliset riskit	Talousarvion ja talouden raamien ylittyminen.	12	Seurannassa
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Henkilöstöpalvelut > Henkilöstöpalvelut	Operatiiviset riskit	Henkilötietoihin kohdistuvat tietosuojapoikkeamat	12	Valmis

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Tietohallinto ja tietoturva	Sisäisen tarkastuksen raportissa esitettyjen kehittämistoimenpiteiden toimeenpano.
Henkilöstöasiat	Huolellinen henkilöstösuunnittelu ml. eläköitymisten ja muun vaihtuvuuden hyödyntäminen koko organisaatiotasolla.

Konsernipalvelut	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kaupunginhallitus ja kaupunginjohto	4,1	3,5	3,5	3,5	3,5
Hallintopalvelut	38,7	40,3	38,5	38,5	38,5
Henkilöstöpalvelut	16,4	17,0	14,5	14,5	14,5
Talouspalvelut	11,7	12,0	12,0	12,0	12,0
Elinvoimapalvelut	70,4	67,8	72,9	72,9	72,9
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	**141,3**	**140,6**	**141,9**	**141,9**	**141,9**

Konsernipalvelut -toimiala

2911 Konsernipalvelut

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	5 467 710	4 511 283	5 345 100	5 345 100	5 425 277	5 506 656
Maksutuotot	-372	200	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	761 161	588 610	585 522	585 522	594 304	603 219
Muut toimintatuotot	170 702	232 472	250 800	250 800	254 563	258 381
TOIMINTATUOTOT	**6 399 200**	**5 332 565**	**6 181 422**	**6 181 422**	**6 274 144**	**6 368 256**
Henkilöstökulut	-8 591 992	-9 229 943	-9 479 419	-9 406 390	-9 592 452	-9 736 339
Palvelujen ostot	-11 104 509	-14 029 500	-14 436 774	-14 343 211	-14 487 310	-14 704 619
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-223 141	-112 650	-68 770	-70 770	-71 832	-72 908
Avustukset	-6 533 795	-7 767 440	-8 108 694	-8 154 094	-8 276 406	-8 400 551
Muut toimintakulut	-2 741 226	-1 198 578	-1 193 787	-1 204 586	-1 222 655	-1 240 994
TOIMINTAKULUT	**-29 194 663**	**-32 338 111**	**-33 287 444**	**-33 179 052**	**-33 650 655**	**-34 155 411**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-22 795 462**	**-27 005 546**	**-27 106 022**	**-26 997 630**	**-27 376 511**	**-27 787 155**
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
VUOSIKATE	**-22 795 462**	**-27 005 546**	**-27 106 022**	**-26 997 630**	**-27 376 511**	**-27 787 155**
Suunnitelman mukaiset poistot	-161 053	-132 763	-28 883	-28 883	-28 883	-28 883
Arvonalentumiset	-110 083	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	**-271 136**	**-132 763**	**-28 883**	**-28 883**	**-28 883**	**-28 883**
TILIKAUDEN TULOS	**-23 066 598**	**-27 138 309**	**-27 134 905**	**-27 026 513**	**-27 405 394**	**-27 816 038**
Varausten muutos	1 026 216	1 304 237	1 038 689	1 038 689	847 568	847 568
Tilinpäätössiirrot	**1 026 216**	**1 304 237**	**1 038 689**	**1 038 689**	**847 568**	**847 568**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**-22 040 382**	**-25 834 072**	**-26 096 216**	**-25 987 824**	**-26 557 826**	**-26 968 470**

Konsernin johto ja demokratiapalvelut

291100 Konsernin johto ja demokratiapalvelut

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	110	250	65 975	65 975	66 965	67 969
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	45 178	5 289	1 583	1 583	1 607	1 631
Muut toimintatuotot	27 827	123 172	123 500	123 500	125 353	127 233
TOIMINTATUOTOT	**73 114**	**128 710**	**191 058**	**191 058**	**193 925**	**196 833**
Henkilöstökulut	-673 340	-595 592	-699 943	-697 946	-710 442	-721 099
Palvelujen ostot	-2 656 575	-3 565 603	-3 376 680	-3 381 290	-3 432 009	-3 483 489
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 922	-4 660	-5 210	-5 210	-5 288	-5 367
Avustukset	-409 655	-471 000	-432 300	-477 300	-484 460	-491 726
Muut toimintakulut	-1 668 524	-154 730	-149 589	-149 589	-151 833	-154 110
TOIMINTAKULUT	**-5 430 016**	**-4 791 586**	**-4 663 721**	**-4 711 334**	**-4 784 032**	**-4 855 791**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-5 356 902**	**-4 662 875**	**-4 472 663**	**-4 520 276**	**-4 590 107**	**-4 658 958**
VUOSIKATE	**-5 356 902**	**-4 662 875**	**-4 472 663**	**-4 520 276**	**-4 590 107**	**-4 658 958**
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 638	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	**-19 638**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
TILIKAUDEN TULOS	**-5 376 540**	**-4 662 875**	**-4 472 663**	**-4 520 276**	**-4 590 107**	**-4 658 958**
Varausten muutos	123 774	0	0	0	847 568	847 568
Tilinpäätössiirrot	**123 774**	**0**	**0**	**0**	**847 568**	**847 568**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**-5 252 766**	**-4 662 875**	**-4 472 663**	**-4 520 276**	**-3 742 539**	**-3 811 390**

Hallintopalvelut

291101 Hallintopalvelut

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	1 098 372	1 153 799	1 163 800	1 163 800	1 181 257	1 198 976
Maksutuotot	17	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	307 026	308 906	259 027	259 027	262 912	266 856
Muut toimintatuotot	135 539	104 500	122 500	122 500	124 338	126 203
TOIMINTATUOTOT	**1 540 954**	**1 567 205**	**1 545 327**	**1 545 327**	**1 568 507**	**1 592 035**
Henkilöstökulut	-2 117 639	-2 402 520	-2 286 573	-2 275 195	-2 320 872	-2 355 685
Palvelujen ostot	-4 088 236	-5 078 503	-5 600 608	-5 408 608	-5 489 737	-5 572 083
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 170	-16 350	-16 750	-16 750	-17 001	-17 256
Muut toimintakulut	-536 963	-523 820	-537 895	-537 895	-545 963	-554 153
TOIMINTAKULUT	**-6 766 009**	**-8 021 194**	**-8 441 826**	**-8 238 448**	**-8 373 573**	**-8 499 177**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-5 225 055**	**-6 453 988**	**-6 896 499**	**-6 693 121**	**-6 805 066**	**-6 907 142**
VUOSIKATE	**-5 225 055**	**-6 453 988**	**-6 896 499**	**-6 693 121**	**-6 805 066**	**-6 907 142**
Suunnitelman mukaiset poistot	-141 415	-132 763	-28 883	-28 883	-28 883	-28 883
Arvonalentumiset	-110 083	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	**-251 498**	**-132 763**	**-28 883**	**-28 883**	**-28 883**	**-28 883**
TILIKAUDEN TULOS	**-5 476 553**	**-6 586 751**	**-6 925 382**	**-6 722 004**	**-6 833 949**	**-6 936 025**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**-5 476 553**	**-6 586 751**	**-6 925 382**	**-6 722 004**	**-6 833 949**	**-6 936 025**

Henkilöstöpalvelut

2911020 Henkilöstöpalvelut

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	266 999	315 803	278 038	278 038	282 209	286 442
Maksutuotot	156	200	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	5 558	6 947	18 142	18 142	18 414	18 690
TOIMINTATUOTOT	**272 713**	**322 950**	**296 180**	**296 180**	**300 623**	**305 132**
Henkilöstökulut	-1 134 218	-1 242 938	-1 146 498	-1 112 424	-1 134 538	-1 151 556
Palvelujen ostot	-668 910	-848 717	-759 655	-853 482	-795 234	-807 163
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 700	-7 900	-5 500	-7 500	-7 613	-7 727
Avustukset	-8 000	-4 400	-4 000	-4 400	-4 466	-4 533
Muut toimintakulut	-68 418	-61 460	-84 946	-87 446	-88 758	-90 089
TOIMINTAKULUT	**-1 885 246**	**-2 165 415**	**-2 000 599**	**-2 065 252**	**-2 030 609**	**-2 061 068**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-1 612 533**	**-1 842 466**	**-1 704 419**	**-1 769 072**	**-1 729 986**	**-1 755 936**
VUOSIKATE	**-1 612 533**	**-1 842 466**	**-1 704 419**	**-1 769 072**	**-1 729 986**	**-1 755 936**
TILIKAUDEN TULOS	**-1 612 533**	**-1 842 466**	**-1 704 419**	**-1 769 072**	**-1 729 986**	**-1 755 936**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**-1 612 533**	**-1 842 466**	**-1 704 419**	**-1 769 072**	**-1 729 986**	**-1 755 936**

Talous- ja hankintapalvelut

291103 Talous- ja hankintapalvelut

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	422 079	513 368	553 066	553 066	561 362	569 782
Tuet ja avustukset	3 966	4 593	3 342	3 342	3 392	3 443
TOIMINTATUOTOT	**426 045**	**517 961**	**556 408**	**556 408**	**564 754**	**573 225**
Henkilöstökulut	-826 413	-884 750	-891 319	-887 106	-904 689	-918 259
Palvelujen ostot	-1 029 592	-1 136 407	-1 081 127	-1 081 127	-1 097 344	-1 113 804
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 565	-1 040	-500	-500	-508	-515
Muut toimintakulut	-43 586	-41 130	-32 331	-32 331	-32 816	-33 308
TOIMINTAKULUT	**-1 901 156**	**-2 063 327**	**-2 005 277**	**-2 001 064**	**-2 035 357**	**-2 065 886**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-1 475 111**	**-1 545 366**	**-1 448 869**	**-1 444 656**	**-1 470 603**	**-1 492 661**
VUOSIKATE	**-1 475 111**	**-1 545 366**	**-1 448 869**	**-1 444 656**	**-1 470 603**	**-1 492 661**
TILIKAUDEN TULOS	**-1 475 111**	**-1 545 366**	**-1 448 869**	**-1 444 656**	**-1 470 603**	**-1 492 661**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**-1 475 111**	**-1 545 366**	**-1 448 869**	**-1 444 656**	**-1 470 603**	**-1 492 661**

291104 Elinvoimapalvelut

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	3 680 151	2 528 062	3 284 221	3 284 221	3 333 484	3 383 487
Maksutuotot	-545	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	399 433	262 876	303 428	303 428	307 979	312 599
Muut toimintatuotot	7 335	4 800	4 800	4 800	4 872	4 945
TOIMINTATUOTOT	**4 086 374**	**2 795 738**	**3 592 449**	**3 592 449**	**3 646 335**	**3 701 031**
Henkilöstökulut	-3 840 382	-4 104 142	-4 455 085	-4 433 719	-4 521 911	-4 589 740
Palvelujen ostot	-2 661 196	-3 400 269	-3 618 705	-3 618 705	-3 672 986	-3 728 080
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-170 784	-82 700	-40 810	-40 810	-41 422	-42 043
Avustukset	-6 116 140	-7 292 040	-7 672 394	-7 672 394	-7 787 480	-7 904 292
Muut toimintakulut	-423 735	-417 438	-389 026	-397 325	-403 285	-409 334
TOIMINTAKULUT	**-13 212 236**	**-15 296 589**	**-16 176 020**	**-16 162 953**	**-16 427 084**	**-16 673 489**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-9 125 862**	**-12 500 851**	**-12 583 571**	**-12 570 504**	**-12 780 749**	**-12 972 458**
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
VUOSIKATE	**-9 125 862**	**-12 500 851**	**-12 583 571**	**-12 570 504**	**-12 780 749**	**-12 972 458**
TILIKAUDEN TULOS	**-9 125 862**	**-12 500 851**	**-12 583 571**	**-12 570 504**	**-12 780 749**	**-12 972 458**
Varausten muutos	902 442	1 304 237	1 038 689	1 038 689	0	0
Tilinpäätössiirrot	**902 442**	**1 304 237**	**1 038 689**	**1 038 689**	**0**	**0**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**-8 223 420**	**-11 196 614**	**-11 544 882**	**-11 531 815**	**-12 780 749**	**-12 972 458**

Kajaanin kaupunki

Vuolijoen aluelautakunta

Perustehtävä

Vuolijoen aluelautakunnan perustehtävänä on Kajaanin kaupungin hallintosäännön mukaisesti edistää Vuolijoen alueen elinvoimaa, vaikuttaa kaupungin päätöksentekoon sekä kohdentaa sille osoitettuja määrärahoja paikallista kehittämistä, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukevalla tavalla. Lautakunta toimii alueensa asukkaiden edunvalvojana sekä aktiivisena kehittäjänä. Lautakunnan toiminta perustuu Vuolijoen kehittämissuunnitelmaan 2026–2035, joka ohjaa määrärahojen käyttöä, lausuntojen antamista ja kehittämishankkeiden priorisointia.

Toimintaympäristön muutos

Toimintaympäristö edellyttää lautakunnalta aktiivista edunvalvontaa ja resurssien vaikuttavaa kohdentamista.

Toimintaympäristöä muokkaavat samanaikaiset muutokset:

- Väestönkehityksessä on nähty viime vuosina lievää kasvua, mutta väestörakennetta leimaa ikääntyneiden suuri osuus.
- Palvelujen keskittyminen Kajaanin keskustaan heikentää palveluiden saavutettavuutta.
- Pitkät etäisyydet sekä puutteelliset liikenneyhteydet vaikeuttavat arjen sujuvuutta ja turvallisuutta. Otanmäen datakeskus ja teolliset investoinnit vahvistavat elinvoimaa ja työllisyyttä.
- Oulujärven ja lähiluonnon vetovoimaan liittyy myös ympäristöhaasteita, kuten rehevöityminen.

Talousarvion perustelut

Vuoden 2027 talousarvio tukee Vuolijoen aluelautakunnan tavoitetta vahvistaa alueen elinvoimaa. Lautakunta toimii aktiivisesti sekä omien resurssiensa käytössä että kaupungin päätöksentekoon vaikuttamisessa varmistaakseen Vuolijoen alueen myönteisen kehityksen.

Määrärahojen kohdentamisessa korostuvat kehittämissuunnitelman mukaisesti hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden vahvistaminen, ympäristö- ja matkailukohteiden kehittäminen sekä yhdistystoiminnan tukeminen.

Henkilöstökulut sisältävät aluelautakunnan sihteerin 0,2 henkilötyövuoden työpanoksen, jäsenten kokouspalkkiot sekä niihin liittyvät henkilösivukulut. Määrärahalla turvataan lautakunnan päätöksenteon edellytykset, kuten kokousten pitäminen ja luottamushenkilötyön toteutuminen.

Ostopalveluihin varattu määräraha kohdennetaan alueiden, kuten latujen ja kaukaloiden, talvikunnossapitoon. Kunnossapidolla turvataan asukkaille turvalliset ja toimivat liikunta- ja harrastusolosuhteet sekä tuetaan asukkaiden hyvinvointia.

Yhteistoimintaosuuksilla lautakunta käynnistää, rahoittaa ja koordinoi paikallisia kehittämishankkeita sekä toimii aktiivisesti ulkoisen hankerahoituksen hakijana ja yhteistyökumppanina. Hanketyö on keskeinen väline alueen elinvoiman, hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja viihtyisän asuinympäristön vahvistamisessa. Hanketyöllä mahdollistetaan konkreettisten investointien ja toimintamallien toteuttaminen, joita ei voida järjestää peruspalveluina. Samalla vahvistetaan paikallisten toimijoiden yhteistyötä ja hyödynnetään alueen omia vahvuuksia osana pitkäjänteistä kehittämistä.

Avustuksilla tuetaan kylien toimintaa ja kylälatujen ylläpitoa sekä erityisesti nuorten harrastustoimintaa. Tavoitteena on vahvistaa yhdistystoimintaa ja kylien elinvoimaa.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa toimialajohtajat.

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani			
Tarjoamme saavutettavia palveluita ja osallistumismahdollisuuksia eri elämäntilanteissa.	Lähipalvelut säilyvät ja kehittyvät	Palautteiden ja kehittämistoimenpiteiden määrä	Koulut säilyvät Nuorisotilojen aukioloajat laajenevat Iltapäivätoiminta säilyy Leikkiympäristöt monipuolistuvat Terveyspalvelut säilyvät Yksityiset palvelut kehittyvät
Edistämme arjen turvallisuutta asumisen, saavutettavuuden ja kaupunkisuunnittelun avulla.	Asuinympäristöt ovat hoidettuja, viihtyisiä ja turvallisia	Palautteiden ja kehittämistoimenpiteiden määrä	Tiestö ja koulureitit turvallisia ja hyvässä kunnossa Monipuoliset vapaa-ajanviettopaikat hoidettu ja kunnostettu Yhteiset uimapaikat ja puistot hoidettu ja kunnossa
Edistämme yhteisöllisyyttä ja mahdollistamme kaikenikäisten arjen kohtaamisia.	Asukkaiden osallistumismahdollisuudet ja yhteisöllisyys vahvistuvat.	Tapahtumien tilaisuuksien ja ryhmien / osallistuneiden määrä	Tapahtumat kehittyvät Harrasteryhmät tarjoavat monipuolista toimintaa Asukasiltoja järjestetään
Menestyvä Kajaani			
Luomme edellytyksiä aluetalouden kasvulle, yritysten kehittymiselle, viennille ja kansainvälisille kumppanuuksille.	Datakeskusyhteistyössä vahvistetaan alueen elinvoimaa	Toimenpiteiden määrä	Yhteisöhankkeilla kehitetään vapaa-ajanviettomahdollisuuksia ja ympäristöä Elinvoimaa ja alueellista hankintaa edistetään yhteistyöllä Hukkalämpöä hyödyntäviä ratkaisuja etsitään yhteistyöllä
Vahvistamme TKI-toimintaa sekä vauhditamme uutta elinkeinotoimintaa.	Yrittämisen tukipalveluja tarjotaan alueella	Käyttöaste/Uudet yritykset	Vuolijoki-hub kehitetty ja toiminnassa

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
			Etätyötilat ovat käytössä Uusia yrittämisen muotoja suunnitellaan Matkailua kehitetään hankeyhteistyössä
Vastuullinen Kajaani			
Kehitämme kestävää liikkumista ja saavutettavuutta sujuvalla kaupunkiliikenteellä.	Yhteydet tukevat saavutettavuutta.	Kehittämistoimenpiteiden määrä	Joukkoliikenne lisää palveluiden saavutettavuutta Tietoliikenneverkko kattaa koko alueen Liikenneturvallisuutta parannetaan huolehtimalla kunnossapidosta ja kehittämällä kevyen liikenteen väyliä.
Kasvatamme tulopohjaa monipuolisella elinkeinotoiminnalla.	Hukkalämmön hyödyntäminen edistää resurssiviisautta ja energiatehokkuutta	Kehittämis- ja edistämistoimenpiteiden määrä	Hukkalämpöä hyödynnetään alueella

Lautakuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa tulosaluejohtajat.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani		
Hanke-esitykset, suunnittelu- ja toteutustilanne sekä loppuraportit	Suunnittelussa olevien ja toteutuneiden hankkeiden määrä	5 hanketta
Asukas- ja yhteistoimintatilaisuudet	Tilaisuuksien ja osallistujien määrä	2/50
Menestyvä Kajaani		
Yrittämisen tukipalvelut	Vuolijoki-hubin käyttöaste, uudet yritykset	50 % / 2
Alueellisten sivustojen jäsen ja kävijämäärät	Kymmenen kylän Vuolijoki jäsen- /kävijämäärä Meidän Vuolijoki jäsenmäärä Vuottolahden retkiluistelurata jäsenmäärä Önkkörin retkeilyalue jäsenmäärä	Kymmenen kylän Vuolijoki 800 / 136 372 Meidän Vuolijoki jäsenmäärä 3 340 Vuottolahden retkiluistelurata jäsenmäärä 3 341 Önkkörin retkeilyalue jäsenmäärä 400
Vastuullinen Kajaani		
Yhteydet	Kehittämistoimenpiteiden määrä	5 kpl

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	Ennuste 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028	Tavoite 2029
Ostopalvelusopimuksia	1	1–2	1–2	1–2	1–2
Hankkeita, toteutuksessa, rahoitushaussa, suunnittelussa	2	1–3	1–3	3–5	3–5
Kylien toiminta-avustuksia myönnetty	7	7–8	8	8	8
Yhteistoiminta-avustuksia myönnetty	5	2–3	3	3	3
Kylälatuavustuksia, myönnetty	4	4–5	5	4	4
Vuolijoen moottoripajalla kävijöitä	25	30	30	30	30
Nuorisotiloissa kävijöitä		30+30/vk	30+30	60/vk	60
Retkiluisteluradalla kävijöitä (kausi)	7000	6000	7000	7000	7000
Harrastamisen Suomen mallin kerhoja	4	4	6	4	4
Nuori vaikuttaja -stipendejä jaettu	0	3	3	3	3
Yhteistyöpalavereja pidetty	12	12	12	12	12

2913 Aluelautakunnat

	Tilinpäätös 202	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Tuet ja avustukset	0	0	49	49	0	0
TOIMINTATUOTOT	**0**	**0**	**49**	**49**	**0**	**0**
Henkilöstökulut	-17 430	-14 636	-10 649	-10 588	-11 000	-11 000
Palvelujen ostot	-68 814	-96 750	-100 321	-100 321	-100 000	-100 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	0
Avustukset	-50 398	-29 000	-29 000	-29 000	-29 000	-29 000
Muut toimintakulut	-70	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	**-136 713**	**-140 386**	**-139 970**	**-139 909**	**-140 000**	**-140 000**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-136 713**	**-140 386**	**-139 921**	**-139 860**	**-140 000**	**-140 000**
VUOSIKATE	**-136 713**	**-140 386**	**-139 921**	**-139 860**	**-140 000**	**-140 000**
TILIKAUDEN TULOS	**-136 713**	**-140 386**	**-139 921**	**-139 860**	**-140 000**	**-140 000**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**-136 713**	**-140 386**	**-139 921**	**-139 860**	**-140 000**	**-140 000**

Sivistystoimiala

Perustehtävä

Sivistystoimiala vastaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kulttuuri- ja nuorisopalvelujen (kansalaisopisto-opetuksen ja konservatoriokoulutuksen sekä kirjasto-, museo-, kulttuuri- ja tapahtumapalvelujen, teatterin sekä nuorisopalvelujen), ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen palvelujen toteuttamisesta ja kehittämisestä. Toimiala tukee yksilöiden ja yhteisöjen tasapainoista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia, elinikäistä oppimista ja luovaa itsensä toteuttamista. Lisäksi toimialan palvelujen tehtävänä on tarjota mahdollisuus hankkia valmiudet jatko-opintoihin ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen sekä kohottaa ja ylläpitää väestön ammatillista osaamista, antaa mahdollisuus ammattitaidon osoittamiseen, kehittää työ- ja elinkeinoelämää ja vastata sen osaamistarpeisiin, edistää työllisyyttä, antaa valmiuksia yrittäjyyteen ja työ- ja toimintakyvyn jatkuvaan ylläpitoon sekä tukea elinikäistä oppimista ja ammatillista kasvua.

Toimintaympäristön muutos

Sivistystoimialan keskeisimmät haasteet vuonna 2027 ja siitä eteenpäin liittyvät toiminnan sopeuttamis- ja kehittämistarpeisiin suhteessa alenevaan lasten ja nuorten määrään. Kajaanissa on toteutettu palveluverkon muutoksia jo useana vuonna peräkkäin: vuonna 2024 lakkautettiin Teppanan koulu, vuonna 2025 Jormuan koulu ja vuonna 2026 Soidinsuon koulu. Myös varhaiskasvatuksen palveluverkossa on tehty tiivistyksiä sekä lisätty oman henkilöstön käyttöä ja vähennetty vuokratyövoiman käyttöä kustannusten kasvun hillitsemiseksi ja tätä työtä jatketaan.

Vuosina 2023–2024 laadittua palveluverkkoselvitystä päivitetään ja laajennetaan koskemaan osin myös toisen asteen koulutusta. Vuonna 2027 tulisi tehdä seuraavia pitkän tähtäimen palveluverkkolinjauksia hyväksymällä palveluverkkoselvitykseen pohjautuva 2030-luvulle ulottuva palveluverkkosuunnitelma. Sivistystoimialalle on valmisteltu sivistystoimialan henkilöstösuunnitelmaa, jonka avulla ennakoidaan ja suunnitellaan hallittua henkilöstömäärän vähentämistä 2030-luvulle siirryttäessä.

Samaan aikaan ikäluokkien pienenemisen kanssa lasten ja nuorten tuen tarpeiden määrä jatkaa kasvuaan, mikä näkyy sivistystoimialan palveluissa laajasti. Vuonna 2027 vahvistetaan koulutuspolkua varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen laatimalla osaamis- ja koulutusohjelma, jolla pyritään vastaamaan toimintaympäristön muutostarpeisiin ja turvaamalla hyvän kasvun, oppimisen ja koulutuksen toteuttamisen edellytyksiä.

Sivistystoimialalla on toteutettu vuoden 2026 alusta lukien organisaatiomuutos, jossa sivistystoimiala laajeni käsittämään myös ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen tulosalueet. Hyvin alkanutta yhteistyötä muun sivistystoimialan kanssa jatketaan yhteistyötä tiivistämällä ja päällekkäisyyksiä purkamalla.

Kajaanin lasten ja nuorten määrä ennuste tilastointipäivän 20.9.2026 tietoihin perustuen

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrät

syntymävuosi	2026	2027	2028	2029	2030	2031
2026 0 v	188	190	190	190	190	190
2025 1 v	274	250	250	250	250	250
2024 2 v	218	274	250	250	250	250
2023 3 v	271	218	274	250	250	250
2022 4 v	262	271	218	274	250	250
2021 5 v	354	262	271	218	274	250
2020 6 v	298	354	262	271	218	274
vaka-ikäiset 0–6 v. yht.	1865	1819	1715	1703	1682	1714

Perusopetusikäisten lasten ja nuorten määrät

20.9.2026 tilanne	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
1.lk.	307	298	354	262	271	218	274	250	250
2.lk.	324	307	298	354	262	271	218	274	250
3.lk.	339	324	307	298	354	262	271	218	274
4.lk.	398	339	324	307	298	354	262	271	218
5.lk.	361	398	339	324	307	298	354	262	271
6.lk.	432	361	398	339	324	307	298	354	262
1.–6. lk. yht.	2161	2027	2020	1884	1816	1710	1677	1629	1525
7.lk.	433	432	361	398	339	324	307	298	354
8.lk.	445	433	432	361	398	339	324	307	298
9.lk.	408	445	433	432	361	398	339	324	307
7.–9. lk. yht.	1286	1310	1226	1191	1098	1061	970	929	959
1.–9. lk. yht.	3447	3337	3246	3075	2914	2771	2647	2558	2484
Valmistava opetus	72	70	70	70	70	70	70	70	70

Perusopetuksen oppilasmäärissä on vuodesta 2033 alkaen käytetty 1. -luokkalaisten määrässä ennustelukua 250.

Talousarvion perustelut

Sivistystoimialan hallinto

Sivistystoimialan hallinto tukee muuta sivistystoimialan työtä.

Varhaiskasvatus

Kunnallinen varhaiskasvatus toteutetaan lakisääteisesti kaupungissa ilmenevää tarvetta vastaavasti. Varhaiskasvatuksen toiminnan piirissä olevien lasten määrä on edelleen laskussa. Aiempina vuosina varhaiskasvatuksen palvelutarpeen muutos on toteutunut yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajien määrän vähentymisenä. Vuonna 2027 lapsimäärän lasku tulee toteutumaan elokuusta alkaen ensisijaisesti kunnallisessa päiväkotitoiminnassa, mikä näkyy lapsiryhmien määrän vähentymisenä ja sen myötä kasvatushenkilöstön määrän vähentymisenä. Kunnallisen varhaiskasvatushenkilöstön vähennykset toteutetaan luontaista poistumaa mm. eläköitymistä hyödyntäen, jolloin vapautuvia tehtäviä ei automaattisesti täytetä. Lapsikohtaisten tukipalveluiden järjestämiseksi tarvittavat lisäresurssit on mahdollista järjestää vakinaisten lastenhoitajien kautta, jolloin vuonna 2027 ei tulla tarvitsemaan määräaikaisia lapsikohtaisia avustajia ja ryhmissä työskenteleviä lisäresursseja yhtä paljon kuin muutamana aiempana vuonna. Henkilöstön rekrytoinneissa huomioidaan kuitenkin edelleen varhaiskasvatuslain määräykset päiväkotihenkilöstön määrästä ja lapsiryhmien henkilöstörakenteesta, ja tämän myötä tilanteissa, joissa rekrytoinnit ovat perusteltuja, vapautuvia lastenhoitajatehtäviä muutetaan varhaiskasvatuksen opettajan ja sosionomin tehtäviksi. Tämä edellä kuvattu henkilöstörakenteen muutos nostaa varhaiskasvatuksen palkkakustannuksia, vaikka henkilöstömäärä ei kasva. Henkilöstörakenteen muutoksen vaikutus palkkakustannuksiin on huomioitu varhaiskasvatuksen talousarvion määrärahoissa. Varhaiskasvatuksen toiminnan piirissä olevien lasten määrän vähentyminen vaikuttaa päiväkotiverkkoon ja tilatarpeeseen ja tämän osalta tehdään kiinteistöjä koskevat suunnitelmat osana keväällä 2027 valmistuvaa sivistyspalveluiden palveluverkkosuunnitelmaa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus vahvistuu ja lähenee sivistyslautakunnan asettamaa tavoitetasoa eli 30 % osuutta kokonaispalvelutuotannosta. Varhaiskasvatuksen palvelutuotannon tavoitteellinen suhde (kunnallinen 70 % - yksityinen 30 %) tukee paikallista elinkeinoelämää mahdollistamalla yksityisen varhaiskasvatuksen pienyrittäjien toiminnan edellytykset. Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelukenttä tuottaa kajaanilaisille lapsiperheille myös laadukkaan vaihtoehdon lasten varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikkojen osalta. Talousarviossa on varattu määrärahat yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelikuluille perustuen siihen, että kaikki kajaanilaisten yksityisen palveluntuottajien tarjoamat varhaiskasvatuspaikat ovat täynnä.

Kajaanin varhaiskasvatuksen yhteiset painopisteet ja kehittämiskohteet ovat vuonna 2027 osallisuus, leikki sekä liikunta ja liikkuminen. Varhaiskasvatuksen henkilöstölle tarjottavat täydennyskoulutukset tukevat em. teemojen toteuttamista.

Perusopetuslain alainen esiopetus sekä esiopetukseen liittyvä täydentävä varhaiskasvatus järjestetään Kajaanissa osana varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuutta kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa.

Perusopetus

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä edistää liikunnallista elämäntapaa.

Perusopetuksen kokonaisuus vaatii jatkuvaa tarkastelua ja suunnittelua, jotta kustannukset ja resurssit pysyvät hallinnassa lasten ja nuorten määrän vähetessä ja tuen tarpeen jatkaessa kasvuaan. Perusopetuksen tuntikehys supistuu oppilasmäärän laskun, toteutuneiden koulujen lakkautusten ja ryhmien yhdistämisen vuoksi. Koko perusopetuksen henkilöstön HTV-määrä laskee edellisestä vuodesta.

Oppimisen tuen ja koulunkäynnin tuen uudistuksen toimeenpano jatkuu. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen tuli osaksi perusopetuslakia 1.8.2026 alkaen ja siihen liittyviä toimenpiteitä toteutetaan perusopetuksessa.

Perusopetus tarjoaa osana laadukasta perusopetusta monipuolista erikoisluokkatoimintaa ja sairaalaopetusta kaikille Kainuun kunnille.

Kehittämistarpeina ovat valmistavasta opetuksesta perusopetukseen integroitumisen sujuvuuden varmistaminen sekä kelpoisen henkilöstön saatavuusongelmaan vastaaminen.

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Kulttuuri- ja nuorisopalveluiden hallinnossa varaudutaan kulttuurijohtajan palkkakustannusten lisäksi Lasten- ja nuortenkulttuurikeskus Kultturan vuosittaiseen jäsenmaksuun sekä Kajaanin kulttuurifoorumin ja kulttuurihyvinvointityön Taikusydän -alueverkoston kokoontumisista aiheutuviin kustannuksiin.

Kajaanin kulttuuriohjelman toteutumista seurataan Kajaanin kulttuurifoorumissa vuosittain. Kulttuuriohjelman teemojen edistäminen näkyy Kajaanin kulttuuripalveluiden yksiköissä vuonna 2027. Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutumisen seurantaan ja arviointiin kehitetään menetelmät. Kulttuurikasvatussuunnitelmaa laajennetaan koskemaan myös toisen asteen koulutusta.

Tapahtumaohjelmatyötä tehdään yhteistyössä elinkeinopalveluiden kanssa. Tapahtumaohjelma valmistuu keväällä 2027. Sen myötä tarkastellaan mm. Kaukametsän kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden rakenteita ja toimintamalleja.

Kajaanin museoita johtaa museotoimenjohtaja. Aluevastuumuseotehtävän mahdollisen laajentumisen myötä myös taidemuseolle tulee alueellisia tehtäviä. Prosenttitaiteen malli ohjaa uudisrakennus- ja remonttikohteiden taidehankintoja vakituisena toimintamallina.

Kaukametsän opiston remontti valmistuu kevätlukukauden alkuun mennessä. Pääkirjaston peruskorjaus käynnistyy keväällä 2027. Peruskorjauksen ajan pääkirjasto toimii supistetuin palveluin väistötilassa entisen terveyskeskuksen tiloissa.

Kainuun konservatorio (ent. Kainuun musiikkiopisto) järjestää teatterin, tanssin ja musiikin taiteen perusopetusta. Yhteistyö KAO:n kanssa musiikin ammatillisen perustutkinnon osalta jatkuu. Kainuun konservatorio täyttää 70 vuotta. Merkkivuotta juhlistetaan minimusikaalilla.

Teatterin hallinnon rakenteita ja käytäntöjä kehitetään vastaamaan toiminnan tarpeita ja muuttuneita työnkuvia. Ohjelmisto pidetään ajassa kiinni olevana ja laadukkaana. Yhteistuotantoja vapaan kentän kanssa toteutetaan oman ohjelmiston lisäksi.

Nuorisopalveluiden toiminnan painopisteinä ovat mielen hyvinvointi, liikunnallinen työote ja luonto sekä yhteisöllisyys ja turvallisuus. Ohjaamotoiminnan kautta tavoitetaan nuoria, jotka eivät ole kiinnittyneet muihin palveluihin. Monialaisen yhteistyön avulla nuorelle etsitään hänen tarpeitaan vastaavat palvelut, tuetaan niihin kiinnittymistä sekä vahvistetaan hyvinvointia ja tulevaisuususkoa.

Ammatillinen koulutus

Ensisijainen tavoite on, että koulutustarjonta vastaa työelämän tarvetta. Tällöin opiskelijoita koulutetaan sellaisille aloille ja tutkintoihin, joilla on mahdollista työllistyä alueelle tai päästä jatko-opintoihin.

Ammatillisen koulutuksen kansalliset linjaukset koulutuksenjärjestäjille ohjaavat panostamaan erityisesti oppivelvollisten koulutuksen osalta lähiopetukseen, ohjaukseen työelämässä, oppimisentukeen ja opiskelijoiden täysiin työviikkoihin.

Osana valtakunnallista koulutustasonnoston tavoitetta aikuisten opintoja ollaan jatkossa suuntaamassa perustutkintojen asemesta enemmän ammattitutkintoihin ja erikoisammattitutkintoihin sekä pienempiin osaamiskokonaisuuksiin (tutkinnon osat tai pienemmät kokonaisuudet). Lisäksi mahdollistetaan opiskelijoille väyläopintoja ammattikorkeakouluun.

Ammatillisen koulutuksen osuus palveluverkkoselvityksestä tehdään tulevaisuustarkasteluna, jossa aloitetaan arvioimaan tulevaisuuden koulutustarvetta suhteessa alueen työelämäntarpeisiin. Lisäksi tarkastellaan mm. tila- ja investointitarpeita sekä erilaisia yhteistyömahdollisuuksia. Tarkastelu on tarpeen paitsi oppilaitoksen ja alueen näkökulmasta, niin myös siksi, että tulevaisuudessa ammatillisen koulutuksenjärjestäjien määrä tullee vähenemään nykyisestä 130 ammatillisen koulutuksenjärjestäjästä.

KAO järjestää 20.-22.4.2027 Kajaanissa valtakunnallisen Sakustars-kulttuurikilpailun ammattiin opiskeleville opiskelijoille. Tapahtuma kannustaa ammattiin opiskelevia kulttuuriharrastuksessa, ja antaa heille mahdollisuuden tuoda esiin sellaista osaamista, joka ei oppilaitoksen arjessa välttämättä tule esiin. Tilaisuuden järjestäminen lisää oppilaitoksessa yhdessä tekemistä ja yhteisöllisyyttä, kun henkilöstö ja opiskelijat työskentelevät yhdessä ja järjestävät kilpailut toisille nuorille. Kilpailun tiimoilta Kajaaniin odotetaan tulevan n. 500 opiskelijaa ja n. 100 huoltajaa.

Koulutusliikelaitoksen yhdistyttyä peruskaupunkiin vuoden 2026 alusta alkaen kehittämisrahaston käyttö toteutetaan investointivarauksen kautta. Toisen asteen koulutuksen osalta investointivarauksen käyttämistä esitetään 0,506 milj. euroa vuodelle 2027.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksessa varaudutaan opiskelijamäärien pienenemiseen 2030-luvulla. Opiskelijamäärien tuleva lasku huomioidaan etenkin rekrytoinneissa ja henkilöstökysymyksissä tehdään tiiviimmin yhteistyötä perusopetuksen kanssa. Opiskelijamäärän laskusta huolimatta keskeisenä tavoitteena on säilyttää laadukas ja monipuolinen lukiokoulutus Kajaanissa. Valtakunnallisen verkko-opetuksen hyödyntäminen tukee laajan koulutustarjonnan säilyttämistä opetusryhmien pienentyessä.

Kajaanin lukiossa toimii yleislinjan lisäksi musiikkilinja. Musiikkilinjan hakijamäärä on jo pitkään ollut matala ja musiikkilinjan tulevaisuus on epävarma.

Lukiossa valmistaudutaan ylioppilastutkintoon liittyviin uudistuksiin ja koejärjestelmän teknisiin muutoksiin. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeet järjestetään ensimmäistä kertaa syksyllä 2029. Kokeiden järjestäminen tulee vaatimaan lisäresurssia ja hankintoja, jotka tullaan tekemään vuoden 2028 aikana.

Urheilukampus 2.0 -hanke käynnistyy syksyllä 2026 ja pääsee vauhtiin vuoden 2027 aikana. Hanke tiivistää yhteystyötä oppilaitosten sekä urheiluseurojen välillä ja hankkeen tavoitteena on vahvistaa mahdollisuuksia yhdistää urheilu ja opiskelu Kajaanissa.

Kajaanin lukion kehittämiskohteita ja teemoja lukuvuodelle 2026–2027 ovat hyvät tavat, henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen, osallisuuden edistäminen ja ilo. Vuoden 2027 teemaksi nostetaan myös lukutaito.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa toimialajohtajat.

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani			
Tuemme asukkaiden hyvinvointia mahdollistamalla luovuutta ja liikettä jokaiselle.	Mahdollistetaan monipuolinen kulttuurin kokeminen ja tekeminen.	Kajaanissa on riittävästi tekemistä vapaa-ajalle. (Asukastutkimus).	Asukastutkimuksen tulos on aiempaa parempi (tulos 2025 7,34 asteikolla 0–10).
	Edistetään liikunnallista elämäntapaa.	Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä. (Kouluterveyskysely, vastaajaryhmien keskiarvo).	Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on edelliseen kyselyyn verrattuna suurempi.
Varaudumme arjen palveluiden turvaamiseen myös häiriötilanteissa.	Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varaudutaan uudistuvan lainsäädännön mukaisesti.	Varautumisen ajantasaisuus ja lainmukaisuus.	Sivistystoimialan varautuminen vastaa uudistuvan lainsäädännön vaatimuksia.
Menestyvä Kajaani			
Toteutamme työelämälähtöistä koulutusta vastaamaan alueen osaajatarpeisiin.	Ammatillisen koulutuksen laatuun ja vaikuttavuuteen panostetaan, jotta koulutus vastaa työelämän tarpeita.	Työpaikkakyselyn keskiarvo.	Kaikkien kysymysten keskiarvo yli 4,2 asteikolla 1–5.
Vahvistamme koko koulutuspolkua varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen.	Laaditaan osaamis- ja koulutusohjelma, jonka tavoitteena on lisätä ja tiivistää kasvatus-, opetus- ja koulutustoimijoiden välistä yhteistyötä lasten, nuorten ja muiden opiskelijoiden parhaiden mahdollisten koulunkäynnin ja opiskelun edellytysten varmistamiseksi.	Osaamis- ja koulutusohjelman valmiusaste.	Osaamis- ja koulutusohjelma valmistuu.
Vastuullinen Kajaani			
Vähennämme päästöjä ja edistämme luonnonvarojen kestävyyttä, kiertotaloutta ja puhtaan energian hyödyntämistä.	Kestävää kehitystä edistetään kasvatuksen, koulutuksen ja ohjauksen keinoin.	Käytänteiden, toimintamallien ja periaatteiden toteuttaminen.	Kestävän kehityksen teemoja toteutetaan vuosisuunnitelmien mukaisesti.

Lautakuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa tulosaluejohtajat.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani		
Mahdollistetaan monipuolinen kulttuurin kokeminen ja tekeminen.	Kulttuurikaveritoiminnan toteutuminen osana peruspalveluita	Kulttuurikaveritoiminnan koordinointimalli kehitetty ja kulttuurikaveritoiminta aloitettu.
Varhaiskasvatuksessa edistetään lasten hyvinvointia ja terveyttä lisäämällä liikunnallista toimintakulttuuria siten, että fyysinen aktiivisuus integroidaan osaksi jokaisen lapsen päivittäistä arkea.	Yksikkökohtaisten toimenpidesuunnitelmien toteuma.	Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelman mukainen nykytilan arviointi ja siihen liittyvien lasten liikkumisen edistämisen toimenpiteiden päivittäminen toteutuu jokaisessa yksikössä. Jokaisessa yksikössä toteutetaan vähintään yksi lasten liikunnallisuutta edistävä kehittämistoimi vuosittain, joka suunnitellaan ja arvioidaan yksikkökohtaisissa vuosisuunnitelmissa.
Perusopetuksessa edistetään liikunnallista elämäntapaa.	Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä (Kouluterveyskysely 4.-ja 5.-lk.).	Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on suurempi kuin 45 % (Vuoden 2025 kyselyn tulos).
Perusopetuksessa edistetään liikunnallista elämäntapaa.	Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä (Kouluterveyskysely 8.-ja 9.-lk.).	Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on suurempi kuin 27 % (Vuoden 2025 kyselyn tulos).
Ammatillisen koulutuksessa edistetään liikunnallista elämäntapaa.	Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä (Kouluterveyskysely ammatillinen koulutus).	Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on suurempi kuin 18 % (Vuoden 2025 kyselyn tulos).
Ammatillisen koulutuksen urheiluakatemiaopiskelijoiden määrä lisääntyy.	Urheiluakatemiaopiskelijoiden määrä.	Urheiluakatemiaopiskelijoiden määrä lisääntyy Urheilukampus 2.0 hankkeen toimenpiteiden seurauksena.
Lukiokoulutuksessa edistetään liikunnallista elämäntapaa.	Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä (Kouluterveyskysely).	Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on suurempi kuin 12 % (vuoden 2025 kyselyn tulos).
Lukiokoulutuksen urheiluakatemiaopiskelijoiden määrä lisääntyy.	Urheiluakatemiaopiskelijoiden määrä.	Urheiluakatemiaopiskelijoiden määrä lisääntyy Urheilukampus 2.0 hankkeen toimenpiteiden seurauksena.
Vahvistetaan häiriötilanteisiin varautumista uudistuvan lainsäädännön vaatimusten mukaisesti päivittämällä valmiussuunnitelmaa sekä kohottamalla häiriötilanteisiin liittyvää valmiutta suunnitelmin ja harjoituksin.	Turvallisuuteen liittyvien harjoitusten toteuttaminen.	Valmiussuunnitelma sekä muut varautumisen asiakirjat on päivitetty ja harjoitukset toteutettu valmiussuunnitelman edellyttämällä tavalla.
Menestyvä Kajaani		
Kaukametsän opisto ja työllisyys- ja kansainvälisyyspalvelut jatkavat ja vakiinnuttavat koulutusyhteistyötä työllistymistä edistävien koulutusten ja valmennusten järjestämisessä työllisyyspalveluiden asiakkaille.	Toteutuneiden koulutusten määrä	Koulutuksia ja valmennuksia toteutuu vähintään kolme vuodessa.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Lisätään Ohjaamon ja toisen asteen koulutuksen välistä yhteistyötä.	Toisen asteen oppilaitosten kautta Ohjaamon palveluihin ohjautuneiden nuorten määrä.	Ohjaamoon ohjautuneiden nuorten määrä kasvaa edellisestä vuodesta.
Ammatillisen koulutuksen laatuun ja vaikuttavuuteen panostetaan, jotta koulutus vastaa työelämän tarpeita.	Työpaikkakyselyn keskiarvo.	Kaikkien kysymysten keskiarvo yli 4,2 asteikolla 1–5.
Kajaaniin laaditaan osaamis- ja koulutusohjelma, jonka tavoitteena on lisätä ja tiivistää kasvatus-, opetus- ja koulutustoimijoiden välistä yhteistyötä lasten, nuorten ja muiden opiskelijoiden parhaiden mahdollisten koulunkäynnin ja opiskelun edellytysten varmistamiseksi.	Uudet yhteistyömahdollisuudet, -käytänteet ja toimintamallit.	Osaamis- ja koulutusohjelman avulla tunnistetaan ja edistetään uusia yhteistyömahdollisuuksia, -käytänteitä ja toimintamalleja.

Vastuullinen Kajaani

Varhaiskasvatuksessa laaditaan yksikkökohtaisesti kestävän kehityksen edistämisen toimenpidesuunnitelma osana yksiköiden vuosisuunnitelmia, joita arvioidaan ja päivitetään vuosittain.	Yksikkökohtaisten toimenpidesuunnitelmien toteuma.	Yksikkökohtaiset kestävää kehitystä edistävien ja tukevien toimenpiteiden suunnittelu aloitetaan keväällä 2027 siten, että vuoden loppuun mennessä jokaisessa yksikössä on saatu kirjattua kolme konkreettista toimenpidettä toteutettavaksi.
Perusopetuksessa vahvistetaan kestävää elämäntapaa osana koulun toimintakulttuuria.	Kestävää elämäntapaa tukevien toimintatapojen toteutuminen koulujen lukuvuosisuunnitelmissa.	Kestävä elämäntapa näkyy jokaisen peruskoulun toiminnassa ja lukuvuosisuunnitelmassa.
Kulttuuri- ja nuorisopalveluissa kestävää kehitystä edistetään osana perustoimintaa noudattamalla ja ottamalla käyttöön alalle kehitettyjä ohjeistuksia ja sertifikaatteja.	Yksikkökohtaisten sertifikaattien ja ohjelmien toteuttaminen	Työkalut on otettu käyttöön ja niiden toteutumista seurataan kunkin työkalun tai sertifikaatin ohjeistuksen mukaisesti.
Ammatillisessa koulutuksessa kestävää kehitystä edistetään osana oppilaitoksen toimintaa OKKA-sertifioinnin mukaisesti.	OKKA-sertifiointiin liittyvän kestävän kehityksen kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen.	Kestävän kehityksen kehittämissuunnitelman 2026–2028 toimenpiteistä 66 % toteutettu.
Lukiokoulutuksessa kestävää kehitystä edistetään kasvatuksen, koulutuksen ja ohjauksen keinoin.	OKKA-sertifiointiin liittyvän kestävän kehityksen kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen.	Kestävän kehityksen kehittämissuunnitelman 2026–2028 toimenpiteistä 66 % tehty.

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	Ennuste 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028	Tavoite 2029
Koko toimialaa koskevat tunnusluvut:					
Varhaiskasvatusikäisten määrä (0–6-vuotiaat) (31.12.)	1966	1 920	1862	1772	1 749
Perusopetuksen oppilasmäärä (20.9.)	3 538	3 447	3 360	3 270	3 100
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	81	72	70	70	70
Asukasluku	36 370	36 219	36 225	36 111	35 997
Varhaiskasvatus:					
lapsia varhaiskasvatuksessa yhteensä 31.12.	1504	1445	1390	1390	1350
joista alle kolmevuotiaita yhteensä 31.12.	341	340	340	340	340
lapsia esiopetuksessa yhteensä 31.12.	294	284	348	256	269
lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa lukumäärä ja % 30.3; 30.6. ja 31.12.	31.3.2025: 1278 30.6.2025: 1160 31.12.2025: 1152	31.3.2026: 1209 30.6.2026: 1133 *enn,31.12.2026: 1070*	70 %	70 %	70 %
lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa lukumäärä ja % 30.3, 30.6.ja 31.12.	31.3.2025: 352 (21,6 %) 30.6.2025: 334 (22,4 %) 31.12.2025: 352 (23,4 %)	31.3.2026 387 (24,2 %) 30.6.2026 381 (25,2 %) *enn,31.12.2026 375 (26 %)*	30 %	30 %	30 %
varhaiskasvatus ja esiopetus, nettomenot €/lapsi	18 431	19 287	21 336	21 714	22 678
Perusopetus:					
oppilaita perusopetuksessa yhteensä tilastointipäivänä 20.9.	3 538	3 447	3 407	3 270	3 100
perusopetus nettomenot €/oppilas	11 869	12 625	12 902	13 688	14 655
Erityisluokkaopetuksessa olevien oppilaiden määrä	359	347	350	340	330
Opettajamäärä (20.9.)	318	323	310	305	305
Koulunkäynninohjaajien määrä	133	150	140	135	130
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut:					
Kirjasto: fyysiset käynnit	234 415	235 000	176 250	176 250	290 000
Kirjasto: fyysiset lainat	512 531	530 000	477 000	477 000	550 000
Kirjasto: nettomenot € / asukas	58,76	58,99	58,19	59,25	60,33

Tunnusluku	TP 2025	Ennuste 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028	Tavoite 2029
Kainuun Museo: fyysiset käynnit	13 001	11 100	11 200	11 300	11500
Kainuun Museo: nettomenot € / asukas	23,72	27,74	25,48	25,95	26,42
Taidemuseo: fyysiset käynnit	11 915	10 600	10 700	10 800	11000
Taidemuseo: nettomenot € / asukas	14,39	14,66	17,97	18,30	18,63
Konservatorio: opetustunnit	24 038	24 034	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti
Konservatorio: oppilasmäärä	989	960	960	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti
Konservatorio: toimintakulut €/opetustunti	88,79	91,90	93,28	94,78	96,28
Kansalaisopisto: opetustunnit	10 305	10 814	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti
Kansalaisopisto: opiskelijamäärä	6 710	6 500	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti
Kansalaisopisto: toimintakulut €/opetustunti	128,99	120,70	122,51	124,01	125,51
Nuorisopalvelut: kävijämäärä	37 276	35 000	38 000	38 000	38 000
Nuorisopalvelut: etsivän nuorisotyön ja start-tipajan asiakasmäärä	270	200	250	250	250
Nuorisopalvelut: nuorisovaltuuston aloitteiden ja muun aktiivisuuden määrä	18	10	10	10	10
Nuorisopalvelut: nettomenot € / alle 29-vuotias	108,14	119,00	121,09	122,44	123,79
Teatteri: kävijämäärä	17 362	20 000	20 000	20 000	20 000
Teatteri: nettomenot € / asukas	92,31	96,63	100,25	102,08	103,94
Kaukametsän kulttuuri- ja tapahtumapalvelut: kävijämäärä	33 149	50 000	50 000	50 000	50 000
Kaukametsän kulttuuri- ja tapahtumapalvelut: nettomenot € / asukas	25,84	24,95	27,04	27,53	28,03
KAO: Yhteishaun ensisijaiset hakijat.	627	597	580	580	580
KAO: Jatkuvan haun hakijat.	1834	1700	1800	1800	1800
KAO: Suoritettujen tutkintojen määrä.	1151	1120	1050	1050	1050
KAO: Suoritettujen tutkinnon osien määrä.	8851	9000	9000	9000	9000
KAO: Eri henkilöitä opiskelijana vuoden aikana ammatillisessa tai TUVA-koulutuksessa.	4601	4500	4500	4500	4500
Lukio: Yhteishaun hakijat.	214	189	185	185	180
Lukio: Ylioppilastutkinnon suorittaneet.	181	170	170	168	164

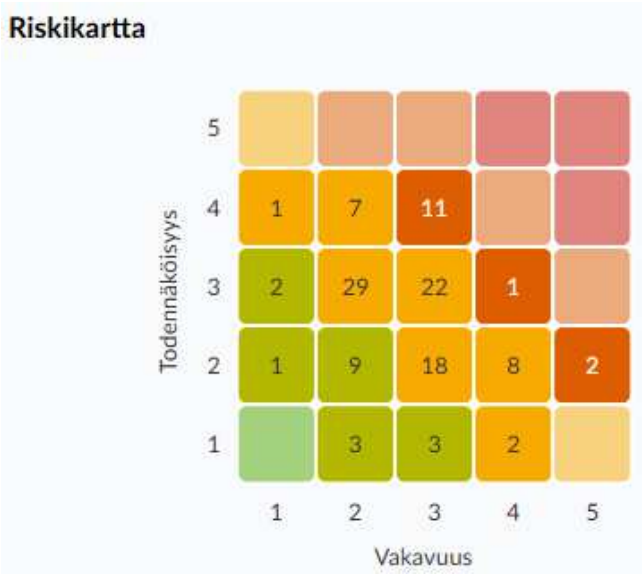
20 – 25 **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.

10 – 16 **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.

4 – 9 **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.

1 – 4 **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

Sivistystoimialan 10 merkittävintä riskiä

Kohde	Riskialue	Riski	RL ↓
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	Operatiiviset riskit	Rekrytointiriski: Avoimiin tehtäviin ei saada rekrytoitua kelpoisia henkilöitä.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	Taloudelliset riskit	Oppilaskohtaiset kulut nousevat yleisen kustannustason nousuun nähden liikaa.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	Operatiiviset riskit	Henkilöstön työhyvinvoinnin heikkeneminen.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	Taloudelliset riskit	Oppimateriaalien hintojen noustessa oppilaskohtaiset kustannukset kasvavat käytettävissä olevia määrärahoja suuremmaksi: tarve ja resurssi eivät kohtaa.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Kulttuuri- ja nuorisopalvelut	Operatiiviset riskit	Avainhenkilöriski. Suunnittelemattomat poissaolot.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	Operatiiviset riskit	Rekrytointiriski: Kelpoisen varhaiskasvatuksen henkilöstön riittävyys	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	Operatiiviset riskit	Henkilöstön työhyvinvoinnin heikkeneminen	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Kulttuuri- ja nuorisopalvelut > Kirjastopalvelut > Kirjastopalvelut	Vahinkoriskit	Väkivallan uhkatilanteet ja turvallisuusriskit henkilökunnalle ja asiakkaille.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Kulttuuri- ja nuorisopalvelut > Kaukametsä > Musiikkiopisto > Kainuun Musiikkiopisto	Operatiiviset riskit	Avainhenkilöiden ennakoimattomat poissaolot	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Kainuun ammattiopisto	Operatiiviset riskit	Oppilaitoksen kokonaisturvallisuuden hallinta	12

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Henkilöstöasiat	HTV-määrän kehityksen seuranta ja hallinta vastaa suunniteltua tasoa huolellisen henkilöstösuunnittelun ja rekrytointien avulla.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Hankkeiden hallinnointi vastaa kaupungin yhteisiä ohjeistuksia ja käytänteitä.
Päätöksentekoprosessi	Hallintosäännön ja muiden toimintaohjeiden yhteneväisyyttä seurataan ja tarvittaessa muutostarpeisiin reagoidaan ajoissa.

Sivistystoimiala	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Sivistystoimialan hallinto	1,3	1	1	1	1
Varhaiskasvatus	361,7	353,7	331,8	326,8	321,8
Perusopetus	456,8	465,9	453,2	449,6	445,6
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut	185,4	179,7	179,9	178,9	177,8
Kainuun ammattiopisto	0	0	290,7	290	290
Kajaanin Lukio	0	0	37,0	37,2	37
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	321,5	323	0	0	0
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	**1326,7**	**1323,3**	**1293,6**	**1283,5**	**1273,2**

Sivistystoimiala

2914 Sivistystoimiala

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	8 308 994	8 790 854	4 105 754	4 105 754	4 167 341	4 229 851
Maksutuotot	2 074 158	1 969 888	2 093 803	2 093 803	2 125 210	2 157 088
Tuet ja avustukset	37 421 444	2 830 552	3 101 718	3 101 718	3 148 243	3 195 467
Muut toimintatuotot	549 373	391 666	449 052	449 052	455 788	462 624
TOIMINTATUOTOT	**48 353 969**	**13 982 960**	**9 750 327**	**9 750 327**	**9 896 582**	**10 045 030**
Henkilöstökulut	-76 138 296	-79 375 698	-80 983 855	-80 594 337	-82 198 614	-83 431 592
Palvelujen ostot	-27 203 352	-28 659 854	-24 950 471	-24 950 471	-25 321 729	-25 704 598
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 905 693	-4 153 958	-4 019 330	-4 019 330	-4 079 621	-4 140 814
Avustukset	-1 099 655	-1 199 300	-1 045 300	-1 045 300	-1 060 980	-1 076 894
Muut toimintakulut	-18 989 486	-18 718 647	-19 060 487	-19 060 487	-19 349 391	-19 636 590
TOIMINTAKULUT	**-127 336 482**	**-132 107 458**	**-130 059 444**	**-129 669 925**	**-132 010 335**	**-133 990 488**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-78 982 514**	**-118 124 498**	**-120 309 117**	**-119 919 598**	**-122 113 753**	**-123 945 458**
Muut rahoitustuotot	2 296	3 000	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-35 768	-4 000	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	**-33 471**	**-1 000**	**0**	**0**	**0**	**0**
VUOSIKATE	**-79 015 985**	**-118 125 498**	**-120 309 117**	**-119 919 598**	**-122 113 753**	**-123 945 458**
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 332 585	-1 230 474	-1 052 357	-1 265 945	-1 206 381	-1 137 513
Arvonalentumiset	-24 977	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	**-1 357 562**	**-1 230 474**	**-1 052 357**	**-1 265 945**	**-1 206 381**	**-1 137 513**
TILIKAUDEN TULOS	**-80 373 547**	**-119 355 972**	**-121 361 474**	**-121 185 544**	**-123 320 134**	**-125 082 971**
Poistoeron muutos	387 700	-31 618	101 310	252 432	350 000	350 000
Varausten muutos	0	795 000	506 000	506 000	300 000	300 000
Rahastojen muutos	433 099	0	0	0	0	0
Tilinpäätössiirrot	**820 798**	**763 382**	**607 310**	**758 432**	**650 000**	**650 000**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**-79 552 748**	**-118 592 590**	**-120 754 163**	**-120 427 111**	**-122 670 134**	**-124 432 971**

Sivistystoimialan tuloslaskelmassa tilinpäätös 2025 tiedoissa esitetään myös 31.12.2025 lakkautettu ja osaksi peruskaupunkia siirretty Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos.

Sivistystoimialan hallinto

	Tilinpäätös 202[illegible]	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Tuet ja avustukset	328	710	617	617	626	636
TOIMINTATUOTOT	**328**	**710**	**617**	**617**	**626**	**636**
Henkilöstökulut	-152 105	-154 987	-174 552	-173 774	-177 170	-179 828
Palvelujen ostot	-333 478	-448 175	-114 853	-114 853	-116 576	-118 324
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 431	-1 650	-1 400	-1 400	-1 421	-1 442
Muut toimintakulut	-19 303	-18 425	-12 149	-12 149	-12 331	-12 516
TOIMINTAKULUT	**-506 317**	**-623 237**	**-302 954**	**-302 176**	**-307 498**	**-312 110**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-505 989**	**-622 527**	**-302 337**	**-301 559**	**-306 872**	**-311 474**

Varhaiskasvatus

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	227 363	12 002	26 521	26 521	26 919	27 323
Maksutuotot	739 174	734 500	690 043	690 043	700 393	710 900
Tuet ja avustukset	191 859	156 561	95 305	95 305	96 735	98 185
Muut toimintatuotot	41 170	1 570	1 500	1 500	1 523	1 545
TOIMINTATUOTOT	**1 199 566**	**904 633**	**813 369**	**813 369**	**825 570**	**837 953**
Henkilöstökulut	-16 881 426	-16 832 643	-16 929 909	-16 839 757	-17 183 858	-17 441 615
Palvelujen ostot	-7 849 429	-8 384 291	-9 351 047	-9 351 047	-9 491 313	-9 633 682
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-208 015	-264 610	-276 250	-276 250	-280 394	-284 600
Avustukset	-889 017	-966 000	-836 000	-836 000	-848 540	-861 268
Muut toimintakulut	-3 025 682	-3 076 680	-3 087 356	-3 087 356	-3 133 665	-3 180 672
TOIMINTAKULUT	**-28 853 568**	**-29 524 224**	**-30 480 562**	**-30 390 410**	**-30 937 770**	**-31 401 837**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-27 654 002**	**-28 619 591**	**-29 667 193**	**-29 577 041**	**-30 112 200**	**-30 563 884**
VUOSIKATE	**-27 654 002**	**-28 619 591**	**-29 667 193**	**-29 577 041**	**-30 112 200**	**-30 563 884**
Suunnitelman mukaiset poistot	-65 851	-118 417	-80 246	-80 246	-70 698	-51 830
Poistot ja arvonalentumiset	**-65 851**	**-118 417**	**-80 246**	**-80 246**	**-70 698**	**-51 830**
TILIKAUDEN TULOS	**-27 719 853**	**-28 738 008**	**-29 747 439**	**-29 657 287**	**-30 182 898**	**-30 615 714**

Perusopetus

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	1 204 638	964 135	1 050 474	1 050 474	1 066 231	1 082 225
Maksutuotot	297 483	220 100	290 100	290 100	294 452	298 868
Tuet ja avustukset	512 455	456 768	609 421	609 421	618 562	627 841
Muut toimintatuotot	58 152	46 090	45 000	45 000	45 675	46 360
TOIMINTATUOTOT	**2 072 728**	**1 687 093**	**1 994 995**	**1 994 995**	**2 024 920**	**2 055 294**
Henkilöstökulut	-28 187 535	-30 056 400	-30 805 505	-30 663 224	-31 267 588	-31 736 601
Palvelujen ostot	-7 657 410	-7 459 751	-7 603 201	-7 603 201	-7 714 249	-7 833 008
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 045 739	-1 094 038	-1 156 595	-1 156 595	-1 173 944	-1 191 553
Muut toimintakulut	-6 908 618	-6 574 959	-6 527 505	-6 527 505	-6 628 417	-6 724 799
TOIMINTAKULUT	**-43 799 303**	**-45 185 148**	**-46 092 806**	**-45 950 525**	**-46 784 198**	**-47 485 961**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-41 726 575**	**-43 498 055**	**-44 097 811**	**-43 955 530**	**-44 759 278**	**-45 430 667**
Muut rahoituskulut	-11	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	**-11**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
VUOSIKATE	**-41 726 586**	**-43 498 055**	**-44 097 811**	**-43 955 530**	**-44 759 278**	**-45 430 667**
Suunnitelman mukaiset poistot	-267 188	-21 354	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	**-267 188**	**-21 354**	**0**	**0**	**0**	**0**
TILIKAUDEN TULOS	**-41 993 774**	**-43 519 409**	**-44 097 811**	**-43 955 530**	**-44 759 278**	**-45 430 667**

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	152 592	122 800	121 500	121 500	123 323	125 172
Maksutuotot	992 237	1 004 588	1 006 560	1 006 560	1 021 658	1 036 983
Tuet ja avustukset	605 957	654 092	503 019	503 019	510 564	518 223
Muut toimintatuotot	203 548	208 400	217 800	217 800	221 067	224 383
TOIMINTATUOTOT	**1 954 333**	**1 989 880**	**1 848 879**	**1 848 879**	**1 876 612**	**1 904 761**
Henkilöstökulut	-8 595 297	-8 963 270	-9 244 529	-9 195 965	-9 383 197	-9 523 945
Palvelujen ostot	-1 399 208	-1 550 833	-1 617 441	-1 617 441	-1 641 703	-1 666 328
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-504 862	-568 145	-555 115	-555 115	-563 442	-571 893
Avustukset	-171 038	-197 300	-197 300	-197 300	-200 260	-203 263
Muut toimintakulut	-2 825 739	-2 816 111	-2 954 815	-2 954 815	-2 999 136	-3 044 124
TOIMINTAKULUT	**-13 496 143**	**-14 095 660**	**-14 569 200**	**-14 520 636**	**-14 787 738**	**-15 009 553**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-11 541 810**	**-12 105 779**	**-12 720 321**	**-12 671 757**	**-12 911 126**	**-13 104 792**
VUOSIKATE	**-11 541 810**	**-12 105 779**	**-12 720 321**	**-12 671 757**	**-12 911 126**	**-13 104 792**
Suunnitelman mukaiset poistot	-209 107	-320 622	-235 682	-235 682	-235 683	-235 683
Arvonalentumiset	-24 977	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	**-234 085**	**-320 622**	**-235 682**	**-235 682**	**-235 683**	**-235 683**
TILIKAUDEN TULOS	**-11 775 894**	**-12 426 401**	**-12 956 003**	**-12 907 439**	**-13 146 809**	**-13 340 475**

Ammatillinen koulutus

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	6 724 401	7 691 917	2 907 259	2 907 259	2 950 868	2 995 131
Maksutuotot	44 666	10 200	106 600	106 600	108 199	109 822
Tuet ja avustukset	31 324 221	1 549 942	1 882 694	1 882 694	1 910 934	1 939 598
Muut toimintatuotot	236 693	134 606	183 752	183 752	186 508	189 306
TOIMINTATUOTOT	**38 329 981**	**9 386 665**	**5 080 305**	**5 080 305**	**5 156 509**	**5 233 857**
Henkilöstökulut	-19 547 910	-20 358 602	-20 798 763	-20 704 459	-21 110 744	-21 427 405
Palvelujen ostot	-9 340 401	-10 168 319	-5 757 902	-5 757 902	-5 844 271	-5 931 935
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 852 318	-1 903 115	-1 812 770	-1 812 770	-1 839 962	-1 867 561
Avustukset	-39 600	-36 000	-12 000	-12 000	-12 180	-12 363
Muut toimintakulut	-5 566 723	-5 591 775	-5 820 330	-5 820 330	-5 907 635	-5 996 249
TOIMINTAKULUT	**-36 346 953**	**-38 057 811**	**-34 201 765**	**-34 107 461**	**-34 714 792**	**-35 235 513**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**1 983 028**	**-28 671 146**	**-29 121 460**	**-29 027 156**	**-29 558 283**	**-30 001 656**
Muut rahoitustuotot	2 296	3 000	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-35 756	-4 000	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	**-33 460**	**-1 000**	**0**	**0**	**0**	**0**
VUOSIKATE	**1 949 569**	**-28 672 146**	**-29 121 460**	**-29 027 156**	**-29 558 283**	**-30 001 656**
Suunnitelman mukaiset poistot	-790 438	-770 081	-736 429	-950 017	-900 000	-850 000
Poistot ja arvonalentumiset	**-790 438**	**-770 081**	**-736 429**	**-950 017**	**-900 000**	**-850 000**
TILIKAUDEN TULOS	**1 159 131**	**-29 442 227**	**-29 857 889**	**-29 977 173**	**-30 458 283**	**-30 851 656**
Poistoeron muutos	387 700	-31 618	101 310	252 432	350 000	350 000
Varausten muutos	0	695 000	506 000	506 000	250 000	250 000
Rahastojen muutos	272 099	0	0	0	0	0
Tilinpäätössiirrot	**659 799**	**663 382**	**607 310**	**758 432**	**600 000**	**600 000**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**1 818 929**	**-28 778 845**	**-29 250 578**	**-29 218 740**	**-29 858 283**	**-30 251 656**

Lukiokoulutus

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0
Maksutuotot	598	500	500	500	508	515
Tuet ja avustukset	4 786 624	12 479	10 662	10 662	10 822	10 984
Muut toimintatuotot	9 810	1 000	1 000	1 000	1 015	1 030
TOIMINTATUOTOT	**4 797 032**	**13 979**	**12 162**	**12 162**	**12 345**	**12 529**
Henkilöstökulut	-2 774 023	-3 009 796	-3 030 598	-3 017 159	-3 076 057	-3 122 198
Palvelujen ostot	-623 426	-648 485	-506 027	-506 027	-513 617	-521 321
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-293 329	-322 400	-217 200	-217 200	-220 458	-223 765
Muut toimintakulut	-643 421	-640 697	-658 332	-658 332	-668 207	-678 230
TOIMINTAKULUT	**-4 334 199**	**-4 621 379**	**-4 412 157**	**-4 398 718**	**-4 478 339**	**-4 545 514**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**462 834**	**-4 607 400**	**-4 399 995**	**-4 386 556**	**-4 465 994**	**-4 532 985**
VUOSIKATE	**462 834**	**-4 607 400**	**-4 399 995**	**-4 386 556**	**-4 465 994**	**-4 532 985**
TILIKAUDEN TULOS	**462 834**	**-4 607 400**	**-4 399 995**	**-4 386 556**	**-4 465 994**	**-4 532 985**
Varausten muutos	0	100 000	0	0	50 000	50 000
Rahastojen muutos	161 000	0	0	0	0	0
Tilinpäätössiirrot	**161 000**	**100 000**	**0**	**0**	**50 000**	**50 000**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**623 833**	**-4 507 400**	**-4 399 995**	**-4 386 556**	**-4 415 994**	**-4 482 985**

Ympäristötekninen toimiala

Perustehtävä

Ympäristötekninen toimiala rakentaa ja turvaa Kajaanin kestävän kasvun, elinvoiman ja hyvän arjen edellytyksiä. Toimiala vastaa kaupungin maa- ja vesialueiden, yhdyskuntarakenteen, infrastruktuurin, toimitilojen sekä rakennetun ja luonnonympäristön pitkäjänteisestä kehittämisestä ja ylläpidosta. Tehtävänä on varmistaa, että kaupungissa on turvalliset, toimivat ja vetovoimaiset puitteet asumiselle, yrittämiselle, palveluille, harrastamiselle ja investoinneille.

Toimintaympäristön muutos

Vuonna 2027 ympäristöteknisen toimialan toimintaympäristöä leimaavat kaupunkistrategian toimeenpano, kasvavat elinvoima- ja investointihankkeet, maankäytön ja kaavoituksen lisääntyvät vaatimukset sekä toimintaa ohjaavan lainsäädännön ja viranomaisvelvoitteiden muutokset. Samanaikaisesti rakennetun omaisuuden korjaus- ja ylläpitotarpeet, talouden tasapainottamisen vaatimukset sekä osaavan henkilöstön saatavuushaasteet korostavat toiminnan suunnitelmallisuuden, vaikuttavuuden ja resurssien tehokkaan kohdentamisen merkitystä. Toimialan keskeisenä tehtävänä on turvata kaupungin kestävän kasvun, kilpailukyvyn, turvallisen toimintaympäristön ja asukkaiden hyvinvoinnin edellytykset sekä varmistaa, että kaupungin infrastruktuuri, palveluverkkoa tukeva omaisuus ja ympäristöpalvelut vastaavat muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin.

Rinneaho kaupunginosaan liittyvän maankäyttösopimuksen mukainen suunnittelu ja rakentaminen voi realisoitua vuoden 2027 aikana. Mikäli näin tapahtuu, asia tullaan hoitamaan talousarviomuutosprosessilla. Epävarmuutta asiaan tuo asemakaavasta tehty valitus ja sen käsittely hallinto-oikeudessa.

Talousarvion perustelut

Talousarvio on laadittu tiukkaa taloudenpitoa noudattaen. Talousarvion laadintaohjeen mukaisesti ympäristöteknisen toimialan talousarviosta on poistettu hyvinvointialueen käytössä olevien rakennusten toimintatuotot sekä toimintakulut. Lisäksi Kaupungin varikko -rakennuksen ulospäin maksettavat vuokrat on lisätty kuluna talousarvioon. Toimintaympäristön muutoksesta johtuen on talouden suunnitelmavuosille määritetty lisäresursointia, jotta lisääntyvät tai uudistuvat tehtävät voitaisiin ottaa haltuun suunnitelmallisesti. Lisäresurssit on suunniteltu suunnattavan pääasiassa lakisääteisten tehtävien hoitamiseen ja osaltaan myös riskienhallinnan ja turvallisuusnäkökulmien sekä elinvoiman kehittämisen edellyttämiin tehtäväkokonaisuuksiin, kuten kaavoitukseen ja sitä tukeviin toimintoihin. Eläköitymisen ollessa voimakkaana aina 2030-luvun alkuvuosille saakka, tilapäisesti lisääntyneiden henkilötyövuosien määrä tullee normalisoitumaan nykytilanteen tasolle tulevan vuosikymmenen taitteessa, elleivät esimerkiksi elinvoiman kehittäminen tai uudet mahdolliset lakisääteiset tehtävät vaadi edelleen vahvistettua resursointia.

Ympäristötekninen toimiala käyttää (purkaa) talousarviossa 2027 Kajaanin kaupungin pakollisia varauksia yhteensä 750 000 euron arvosta. Muutosta perustellaan käyttötalouden sovittamisella lähemmäksi kaupunginhallituksen toimialalle päättämää toimintakateraamia. Pakollista varausta puretaan 250 000 euroa kunnallistekniikka ja liikunta tulosalueelle ja 500 000 euroa tilakeskustulosalueelle. Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen arvioidaan tapahtuvan 1.4.2027 lukien. Toimiala on budjetoinut yhtiöitettävät kohteet talousarviossa tähän saakka.

Maankäyttö-, suunnittelu ja viranomaistoiminnot

Maankäytön ja kaavoituksen työohjelma on vuonna 2027 poikkeuksellisen laaja. Keskeisiä valmisteltavia kokonaisuuksia ovat Googlen alueeseen liittyvä suunnittelu, tuulivoimakaavat, Vuolijoen ja Paltaniemen osayleiskaavat sekä Rouvankankaan teollisuusalue. Lisäksi kaavoitusohjelmassa tarkastellaan mahdollisia uusia pientaloalueita Auralassa, Ensilässä, Suvantolassa, Pyörteellä ja Pöllynrinteellä. Tarpeen mukaan toteutettavat hankekaavat, kuten Bilteman hanke teki vuonna 2026, lisäävät edelleen työmäärää. Kaavoituksen resurssien vahvistamiseksi vuoden 2027 talousarvioon esitetään kahta uutta kaavoittajaa sekä yhtä ympäristösuunnittelijaa tai biologia. Lisäresurssien tarkoituksena on tukea kaavoitusta ja mahdollistaa laajojen maankäyttö-, energia- ja teollisuushankkeiden eteneminen. Rakennusvalvonnassa suuret rakennushankkeet lisäävät lupatuloja, mutta sitovat samalla merkittävästi henkilöstöresursseja. Pientalorakentamisen arvioidaan jatkuvan hiljaisena.

Kaavoitukseen ja sitä tukeviin toimintoihin kuten ympäristönsuojeluun on lisätty 3 HTV työpanos sekä palvelunostoihin resurssia kaavoitukseen liittyviä hankintoja silmällä pitäen. Yhteensä noin 200.000 euroa. Metsän myyntituloarviota on nostettu yli sadallatuhannella eurolla vuoteen 2026 verrattuna.

Kunnallistekniikka ja liikunta

Kunnallistekniikan ja liikunnan tulosalueen toimintaympäristöön kohdistuu vuonna 2027 sekä kustannustason noususta että kasvavista palveluodotuksista aiheutuvia muutospaineita. Kustannusten arvioidaan kasvavan noin kolme prosenttia yleisen kustannustason nousun, urakka- ja materiaalikustannusten kehityksen sekä kuntatekniikan ylläpitovaatimusten seurauksena. Lisäksi talousarvioesityksessä on tunnistettu tarve uudelle esihenkilöresurssille valmiuden, turvallisuuden ja toiminnan kehittämisen tehtäviin.

Talvikunnossapidon palvelutasoon kohdistuu merkittäviä kehittämistarpeita. Talousarvion valmistelun yhteydessä on tarkasteltu muun muassa yli 70-vuotiaiden tonttiliittymien auraamista, tonttikatujen viikonloppuaurausta sekä pyörä- ja jalankulkureittien kunnossapidon tason nostamista. Toimenpiteiden toteuttamista arvioidaan talouden raamien puitteissa suunnitelmavuosien aikana.

Ulkoilu- ja reitistöverkoston kehittämistarpeet korostuvat lähivuosina. Kehittämisessä painotetaan lähiluontokohteiden saavutettavuutta, monipuolista käyttäjäkuntaa, perheiden tarpeita sekä luonnon monimuotoisuuden huomioimista. Kehittämistoimenpiteiden toteuttamisessa voidaan hyödyntää myös ulkopuolista hankerahoitusta. Samanaikaisesti reitistöjen ylläpidon jatkuvuuteen liittyy epävarmuustekijöitä, sillä nykyiset ylläpitoresurssit perustuvat osittain talkootyöhön ja vapaaehtoisten toimijoiden ikääntymiseen.

Kaupungin omistaman infrastruktuurin korjausvelka kasvaa edelleen, mikä lisää painetta pitkäjänteisille peruskorjausinvestoinneille. Tulosalue hallinnoi laajaa katu-, puisto-, liikunta- ja muuta yleisten alueiden omaisuuskantaa, jonka ylläpito ja peruskorjaus edellyttävät vuosittain merkittäviä investointeja. Korjausvelan hallinta edellyttää noin kolmen miljoonan euron vuosittaista investointitasoa. Tiukan talousarvioraamin vuoksi myös katuverkon kunnossapitoasfaltointien määrää joudutaan vuonna 2027 vähentämään noin 100 000 eurolla tavanomaiseen vuoteen verrattuna. Tämä kasvattaa osaltaan katuverkon korjausvelkaa ja lisää tulevien vuosien peruskorjaustarpeita.

Tervakanavan tulevien korjaustoimenpiteiden laajuus tarkentuu käynnissä olevan kuntotarkastuksen valmistuttua. Alustavien arvioiden mukaan rakenteellisten korjausten kustannukset voivat olla noin 300 000–500 000 euroa. Kohteen historiallinen, kulttuurinen ja matkailullinen merkitys korostaa tarvetta selvittää ulkopuolisia rahoitusmahdollisuuksia ennen investointipäätösten tekemistä. Toimenpiteiden toteuttamista arvioidaan talouden raamien puitteissa suunnitelmavuosien aikana.

Talousarvion rakenteeseen vaikuttaa myös kaupungin varikon tilavuokrien käsittelytavan muutos. Vuodesta 2027 alkaen varikon tilavuokrat, yhteensä noin 370 000 euroa vuodessa, kirjataan tulosalueelle ulkoisina toimintakuluina.

Vuoden 2027 talousarviossa tulosalue hyödyntää Kajaanin kaupungin pakollisten varausten purkamista yhteensä 250 000 eurolla, josta 200 000 euroa kohdistuu alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluihin sekä 50 000 euroa rakennusmateriaaleihin. Varausten purkaminen tukee osaltaan käyttötalouden tasapainoa ja mahdollistaa toiminnan ylläpitämisen annetun talousarvioraamin puitteissa.

Tulosalue jatkaa pitkäjänteistä kunnallistekniikan palveluiden kehittämisohjelmaa, yleisten alueiden ympärivuotisen kunnossapidon kehittämistä sekä Liikkumisohjelman tavoitteiden toteuttamista. Liikunta- ja urheilualueiden ylläpidossa ja kunnossapidossa painotetaan resurssien vaikuttavaa kohdentamista käyttäjämäärien ja käyttöasteen perusteella.

Ympäristöteknisen 30.9.2026 lautakunnan päätöksen mukaisesti tulosalueen maksuihin ja taksoihin tehdään indeksitarkistukset, joiden toimintatuottoja lisäävä vaikutus vuositasolla on yhteensä 188 000 euroa. Otanmäen maauimalan lakkauttaminen lisätään talousarvioon, arvioitu kustannussäästö vuositasolla on 140 000 euroa.

Tilakeskus

Tilakeskuksen vuoden 2027 toiminnassa painottuvat rakennuskannan vähentäminen, korjausvelan hallinta, energiatehokkuuden parantaminen, uusiutuvan energian käytön lisääminen sekä tyhjien ja vajaakäyttöisten tilojen kustannusten pienentäminen.

Rakennuskantaa tavoitellaan vähennettäväksi pitemmällä aikavälillä keskimäärin yhdellä prosentilla vuosittain palvelu- ja tilatarpeen tai muiden tavoitteiden mukaisesti. Tyhjillään tai vajaakäytöllä olevien rakennusten ylläpitokustannukset minimoidaan, joka tarkoittaa pitämällä säilytysolosuhteet tai laittamalla kuivasäilytykseen.

Tulosalue hyödyntää vuoden 2027 talousarviossa Kajaanin kaupungin pakollisia varauksia 500 000 euroa jakautuen 400 000 euroa rakennusten rakentamispalveluihin ja 100 000 euroa rakennusmateriaaleihin. Varausten purkamisella parannetaan tulosalueen muuttuvaa käyttötalouden 2027 tilannetta.

Vuoden 2027 henkilöstöbudjetti sisältää uuden asiantuntijan palkkaamisen (kiinteistökehittämisasiantuntija), jonka keskeisinä tehtävinä ovat tyhjien- ja vajaakäyttöisten tilojen käyttötarkoitusmuutokset ja jatkokäytön etsiminen, vuokraaminen ulos, markkinointi, myyntitoimet sekä myös purkuhankkeet. Lisäksi tehtäväalueina ovat rakennusten ja tilojen turvallisuusasiat sekä varautuminen.

Tilakeskus toteuttaa ja ylläpitää kaupungin tila-, investointi- ja rakennusten rakennemuutosohjelmaa. Keskeisimmät asiat ovat rakennusomaisuuden korjausvelan ja kunnon hallinta sekä investointitarpeet, investointien PTS-suunnittelu sekä rakennuskannan sopeuttamistoimet.

Jatkuvana tavoitteena ovat myös energia-asiat (käytön tehostaminen, säästötoimenpiteet, oma/uusiutuva tuotanto ja energiatehokkuussopimuksen toimenpiteet) ja liikenteen sähköistymisen edistäminen vaatimuksia ja tarpeita vastaavasti. Rakennusten lämmityksen ja ilmanvaihdon käyttöaikoja optimoidaan energiankulutuksen ja kustannusten alentamiseksi rakennuksen käyttö huomioiden, kuitenkaan sisäilmaolosuhteita ja rakennuksen käyttökuntoa vaarantamatta.

Ympäristöteknisen 30.9.2026 lautakunnan päätöksen mukaisesti tulosalueen toimintatuottoja lisätään vuodelle 2027 yhteensä 130 000 euroa ja toimintakuluja pienennetään 260 000 euroa.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa tekninen johtaja

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani			
Edistämme arjen turvallisuutta asumisen, saavutettavuuden ja kaupunkisuunnittelun avulla.	Parannetaan asukkaiden arjen hyvinvointia kehittämällä turvallisia, saavutettavia ja viihtyisiä asuin- ja liikuntaympäristöjä.	Turvallisuutta, saavutettavuutta tai virkistysympäristöjä parantavien kehittämiskohteiden määrä.	Vähintään 5 kaupunkilaisten hyvinvointia tukevaa ympäristö- tai virkistysympäristön kehittämistoimenpidettä toteutettu vuoden aikana.
Menestyvä Kajaani			
Luomme edellytyksiä aluetalouden kasvulle, yritysten kehittymiselle, viennille ja kansainvälisille kumppanuuksille.	Mahdollistamme yritys- ja asuntorakentamisen investointeja ennakoivalla maankäytöllä ja tonttituotannolla.	Luovutettujen tai kaavoitettujen yritys- ja asuntotonttien määrä.	Vähintään 10 tonttia luovutettu tai kaavoitettu rakentamiseen.
Vastuullinen Kajaani			
Vähennämme päästöjä ja edistämme luonnonvarojen kestävyyttä, kiertotaloutta ja puhtaan energian hyödyntämistä.	Energiatehokkuuden parantaminen ja päästöjen vähentäminen kaupungin kiinteistöissä.	Lämmitystarveluvulla korjattu lämmitysenergian kulutus sekä sähkön ominaiskulutus.	Lämmitystarveluvulla korjattu lämmitysenergian kulutus ja sähkön ominaiskulutus vähenevät keskimäärin 1 % vuodessa.

Lautakuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa tulosaluepäälliköt.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani		
Kaupungin metsäalueet mahdollistavat liikettä ja luovuutta jokaiselle.	Käyttäjätyytyväisyys metsien hoitoon ja käyttöön liittyen ulkoilu- ja virkistysmetsissä.	Toteutetaan käyttäjätyytyväisyyskysely ulkoilu- ja virkistysmetsien hoitoon ja käyttöön liittyen.
Parannetaan asukkaiden yhdenvertaisia liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksia lisäämällä lähiliikuntapaikkojen, ulkoilureittien ja liikuntapaikkojen saavutettavuutta sekä esteettömyyttä.	Esteettömyyttä tai saavutettavuutta parantavien liikunta- ja ulkoilukohteiden määrä.	Vähintään 5 liikunta- tai ulkoiluympäristön saavutettavuutta parantavaa toimenpidettä toteutettu.
Menestyvä Kajaani		
Kaupunki hankkii uusia metsäalueita/-kiinteistöjä maankäytön eri tarpeiden ja kehittämisen turvaamiseksi.	Metsäkiinteistöjen pinta-alan muutos.	Hankintaan uusia metsäkiinteistöjä 200 ha.
Rakennusvalvonta suorittaa kaikki erityislainsäädännössä säädetyt lupa-, valvonta, lausunto- ja neuvonta tehtävät ammattitaitoisesti ripeästi ja kaikkien säädösten puitteissa kuntalaisten yhdenvertaista kohtelua noudattaen.	Lupakäsittelyssä 3 kk aikaraja, päätösten oikeellisuus.	Yhtään aikarajan ylitystä ei tapahdu. Yhtään virheelliseen toimintaan perustuvaa muutoksenhakua ei tule.
Kehitetään liikunta- ja kunnallisteknisiä palveluja siten, että ne vahvistavat Kajaanin veto- ja pitovoimaa sekä tukevat matkailua, tapahtumia ja aktiivista elämäntapaa.	Käyttäjämäärän kasvu kaupungin ylläpitämillä liikuntapaikoilla ja ulkoilureiteillä.	Käyttäjämäärä kasvaa vähintään 2 % vuoden 2026 tasosta.
Selvitetään mahdollisuudet toteuttaa Matkaparkki kaupungin keskusta-alueelle.	Selvitysten määrä.	Matkaparkkiselvitys on laadittu.
Vastuullinen Kajaani		
Hoidamme kaupungin metsiä kestävästi ja edistämme luonnon monimuotoisuutta.	Hiilinielujen ja -varastojen kehitys.	Tuotetaan lähtötieto kaupungin metsien hiilinieluista ja -varastoista.
Aurinkovoimalatuotannon suunnittelua ja toteutusta tehdään siihen soveltuviin kohteisiin määrärahojen puitteissa. Toteutukset ajoittuvat strategiakaudelle 2027–2029.	Aurinkovoimaloiden lukumäärä tai yhteenlaskettu kokonaisteho kWp.	Yksi uusi aurinkovoimala tai kokonaisteholtaan 100 kWp aurinkosähkötuotantoa.
Edistetään resurssiviisasta ja kestävää kunnallistekniikkaa lisäämällä kierrätysmateriaalien käyttöä sekä vähentämällä kunnallisteknisten investointien hiilijalanjälkeä.	Kiertotalousmateriaalien osuus kunnallisteknisissä rakentamishankkeissa (% hankkeista tai tonnimäärä).	Kiertotalousratkaisua hyödynnetään vähintään 10 %:ssa uusista katu-, väylä- tai liikuntapaikkarakentamisen investointikohteista.

Tunnusluvut

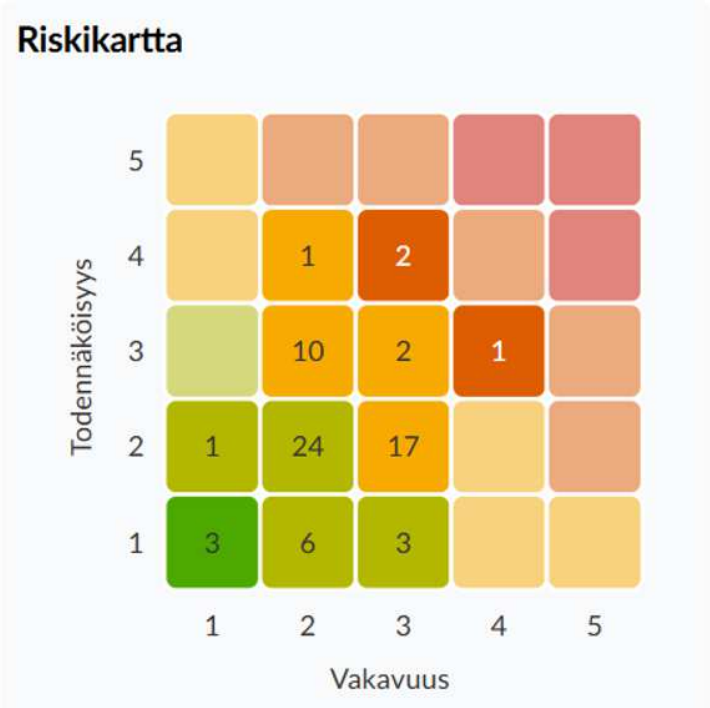
Tunnusluku	TP 2025	Ennuste 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028	Tavoite 2029
Liikenneväylien uudelleen pintaukset t	4189	4000	3500	4000	4000
Hoidettu puisto puistoluokittain ha	109	107	105	100	100
Hoidettu taajamametsä ha	437	437	430	430	430
Keskimääräinen käyttäjämäärä hlö / liikuntalaitokset	102000	105000	115 000	120 000	122000
Toimintakate €/kävijä Kaukavesi	-	5,5	5,4	5,3	5,3
Hoidetut ladut km	80	80	80	80	80
Hoidetut ulkokentät talvi / kpl / m^2	11/36570	11/36570	9/30000	9/30000	9/30000
Hoidetut ulkokentät kesä / kpl / m^2	16/85670	16/85670	15/80000	15/80000	15/80000
Hoidetut ulkoilureitit / km	130	130	140	140	140
Toimitilojen huonealat m^2	229 960	226 340	204 600	202 500	200 500
tilojen vuokrausaste % (vuokratut tilat / tarjolla tai omistuksessa olevat tilat)	90,2	90,5	92,0	93,0	94,0
Rakennusten keskim. kuntoluokka (%, Trellum)	73	73	73	74	74
Sähköenergian kulutus kWh / m^3	15,5	15,5	15,3	15,1	14,9
Lämpöenergian kulutus kWh / m^3	34,3	36,6	36,5	36,1	35,8

20 – 25 **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.

10 – 16 **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.

4 – 9 **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.

1 – 4 **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Ympäristöteknisen toimialan 10 merkittävintä riskiä

Kohde	Riskialue	Riski	R.. ↓	Tila
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekninen toimiala > Tilakeskus	Taloudelliset riskit	Hyödykehintariski. Materiaalikustannusten kasvu ja saatavuus. Energian arvio ja palvelukustannusten kasvu.	12	Seurannassa
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekninen toimiala > Tilakeskus	Taloudelliset riskit	Tyhjiksi tai vajaakäytölle jäävät tilat.	12	Seurannassa
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekninen toimiala	Vahinkoriskit	Henkilö- ja omaisuusriskien todennäköisyyttä lisäävät ilmastonmuutos, äkilliset luonnonilmiöt, kuten rankkasateet ja myrskyt.	12	Valmis
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekninen toimiala	Vahinkoriskit	Kaupungin vastuulle lankeava ympäristövahingon jälkitorjuntatehtävä (öljyvahingot).	9	Seurannassa
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekninen toimiala	Vahinkoriskit	Työtapaturmat	9	Valmis
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekninen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	Strategioi riskejä	Rakentamisen janttien laskee, milloin toimintatuotot eivät ka menoja.	8	Seurannassa
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekninen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	Operatiiviset riskit	Tietojärjestelmien toimintahäiriöt aiheuttavat haasteita työ tekemiseen ja päätöksentekoon.	6	Seurannassa
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekninen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	Operatiiviset riskit	Salassa pidettävien tietojen vuotaminen tietomurron vuoksi.	6	Seurannassa
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekninen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	Taloudelliset riskit	Rakennuslupamaksujen tai kiinteistötoimitusten taksojen nousupaine rakentamisen hiljentyessä.	6	Seurannassa
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekninen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	Operatiiviset riskit	Toiminnan ulkopuoliselle aiheutettu henkilö- tai omaisuusvahinko	6	Seurannassa

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Henkilöstöasiat	Toimintaan ja tarpeeseen nähden osin pienet resurssit toimialalla ovat aiheuttaneet ylikuormitustilanteita henkilöstössä, joita on syytä pyrkiä tunnistamaan ja ennalta ehkäisemään. Kriittisiin toimintoihin ja palveluihin lisätään resurssia ja hyödynnetään tekoälyn tuomia mahdollisuuksia tehostaa palveluiden tuottamista sekä toimintaa.
Henkilöstöasiat	Toimialan työtapaturmien kehitys on ollut huononevaa viime vuosina vakuutusyhtiön tietojen perusteella. Työtapaturmien määrän muutosta ja kehittymistä seurataan ja arvioidaan henkilöstön riittävyyttä ja kuormittumista työtehtävien hoitamisessa.

Ympäristötekninen toimiala	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ympäristötekninen hallinto	1,0	1,5	1,5	1,5	1,5
Maankäyttö, suunnittelu ja viranomaistoiminnat	38,7	39,7	40,9	40,9	40,9
Kunnallistekniikka ja liikunta	62,6	68,5	67,2	67,2	67,2
Tilakeskus	41,5	42,5	42,7	42,7	42,7
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	**143,8**	**152,2**	**152,0**	**152,0**	**152,0**

Ympäristötekninen toimiala

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
+ Myyntituotot	1 389 476	1 494 750	1 680 132	1 624 632	1 649 002	1 673 736
+ Maksutuotot	1 934 654	1 474 300	1 925 200	1 925 200	1 954 079	1 983 389
+ Tuet ja avustukset	301 706	69 968	183 755	183 751	186 507	189 305
+ Muut toimintatuotot	27 449 031	27 697 550	24 289 993	25 923 700	25 471 932	25 854 011
– TOIMINTATUOTOT	**31 074 867**	**30 736 568**	**28 079 080**	**29 657 283**	**29 261 520**	**29 700 441**
+ VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**560 297**	**478 404**	**549 500**	**549 500**	**557 743**	**566 109**
+ Henkilöstökulut	-8 043 488	-9 009 326	-9 245 052	-9 206 299	-9 383 706	-9 524 462
+ Palvelujen ostot	-8 912 000	-9 069 208	-8 137 548	-8 400 358	-9 020 649	-9 155 958
+ Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 496 272	-8 018 726	-6 558 510	-7 193 639	-7 131 505	-7 238 477
+ Avustukset	-201 248	-190 000	-75 000	-75 000	-76 125	-77 267
+ Muut toimintakulut	-4 239 358	-4 252 307	-4 316 172	-4 279 187	-4 380 915	-4 446 628
TOIMINTAKULUT	**-28 892 365**	**-30 539 567**	**-28 332 282**	**-29 154 483**	**-29 992 900**	**-30 442 792**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**2 742 799**	**675 405**	**296 298**	**1 052 300**	**-173 637**	**-176 242**
+ Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0
– Rahoitustuotot ja -kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
VUOSIKATE	**2 742 799**	**675 405**	**296 298**	**1 052 300**	**-173 637**	**-176 242**
+ Suunnitelman mukaiset poistot	-11 676 962	-11 823 643	-11 097 429	-11 212 045	-11 255 036	-10 870 587
+ Arvonalentumiset	-4 867 920	0	0	0	0	0
– Poistot ja arvonalentumiset	**-16 544 883**	**-11 823 643**	**-11 097 429**	**-11 212 045**	**-11 255 036**	**-10 870 587**
TILIKAUDEN TULOS	**-13 802 084**	**-11 148 238**	**-10 801 130**	**-10 159 744**	**-11 428 673**	**-11 046 829**
+ Poistoeron muutos	608 684	583 337	-6 257 569	-6 182 787	502 432	502 432
+ Varausten muutos	117 694	0	6 500 000	6 500 000	0	0
– Tilinpäätössiirrot	**726 379**	**583 337**	**242 431**	**317 213**	**502 432**	**502 432**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**-13 075 705**	**-10 564 901**	**-10 558 699**	**-9 842 531**	**-10 926 241**	**-10 544 397**

Hallinto

	Tilinpäätös 202[illegible]	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Tuet ja avustukset	358	920	663	663	673	683
TOIMINTATUOTOT	**358**	**920**	**663**	**663**	**673**	**683**
Henkilöstökulut	-175 496	-172 625	-191 005	-190 169	-193 870	-196 778
Palvelujen ostot	-173 788	-222 257	-207 441	-207 441	-210 553	-213 711
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 895	-1 850	-1 700	-1 700	-1 726	-1 751
Muut toimintakulut	-3 411	-14 325	-12 698	-12 698	-12 888	-13 082
TOIMINTAKULUT	**-354 590**	**-411 057**	**-412 844**	**-412 008**	**-419 037**	**-425 322**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-354 232**	**-410 137**	**-412 181**	**-411 345**	**-418 364**	**-424 639**
VUOSIKATE	**-354 232**	**-410 137**	**-412 181**	**-411 345**	**-418 364**	**-424 639**
TILIKAUDEN TULOS	**-354 232**	**-410 137**	**-412 181**	**-411 345**	**-418 364**	**-424 639**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**-354 232**	**-410 137**	**-412 181**	**-411 345**	**-418 364**	**-424 639**

Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	319 312	350 500	450 932	450 932	457 696	464 561
Maksutuotot	684 372	488 600	656 700	656 700	666 551	676 549
Tuet ja avustukset	17 594	12 772	10 023	10 023	10 173	10 326
Muut toimintatuotot	3 648 947	3 602 500	3 722 500	3 722 500	3 778 338	3 835 013
TOIMINTATUOTOT	**4 670 225**	**4 454 372**	**4 840 155**	**4 840 155**	**4 912 758**	**4 986 449**
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**100 310**	**67 000**	**67 000**	**67 000**	**68 005**	**69 025**
Henkilöstökulut	-2 378 384	-2 787 414	-2 891 340	-2 878 708	-2 934 710	-2 978 731
Palvelujen ostot	-613 640	-882 206	-921 768	-921 768	-935 595	-949 628
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 986	-42 050	-38 150	-38 150	-38 722	-39 303
Avustukset	-150 748	-140 000	-75 000	-75 000	-76 125	-77 267
Muut toimintakulut	-282 520	-269 296	-243 449	-243 449	-247 101	-250 807
TOIMINTAKULUT	**-3 477 278**	**-4 120 966**	**-4 169 707**	**-4 157 075**	**-4 232 253**	**-4 295 736**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**1 293 257**	**400 406**	**737 448**	**750 080**	**748 510**	**759 738**
VUOSIKATE	**1 293 257**	**400 406**	**737 448**	**750 080**	**748 510**	**759 738**
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 485	-4 885	-15 279	-15 279	-15 279	-15 279
Arvonalentumiset	-105 976	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	**-116 461**	**-4 885**	**-15 279**	**-15 279**	**-15 279**	**-15 279**
TILIKAUDEN TULOS	**1 176 795**	**395 521**	**722 169**	**734 801**	**733 231**	**744 459**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**1 176 795**	**395 521**	**722 169**	**734 801**	**733 231**	**744 459**

Kunnallistekniikka ja liikunta tulosalue

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	1 026 898	1 144 250	1 099 200	1 099 200	1 115 688	1 132 423
Maksutuotot	1 250 282	985 700	1 268 500	1 268 500	1 287 528	1 306 840
Tuet ja avustukset	277 568	44 598	164 176	164 176	166 639	169 138
Muut toimintatuotot	509 843	504 380	470 300	470 300	477 355	484 515
TOIMINTATUOTOT	**3 064 592**	**2 678 928**	**3 002 176**	**3 002 176**	**3 047 210**	**3 092 916**
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**273 288**	**151 404**	**242 500**	**242 500**	**246 138**	**249 830**
Henkilöstökulut	-3 187 467	-3 558 094	-3 672 472	-3 658 386	-3 727 559	-3 783 472
Palvelujen ostot	-4 750 601	-4 126 503	-4 083 823	-4 083 423	-4 345 080	-4 410 257
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 092 960	-1 058 070	-873 490	-910 875	-936 592	-950 641
Avustukset	-50 500	-50 000	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-3 550 158	-3 577 403	-3 659 120	-3 622 135	-3 714 007	-3 769 717
TOIMINTAKULUT	**-12 631 685**	**-12 370 070**	**-12 288 905**	**-12 274 819**	**-12 723 238**	**-12 914 087**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-9 293 806**	**-9 539 739**	**-9 044 229**	**-9 030 143**	**-9 429 890**	**-9 571 341**
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
VUOSIKATE	**-9 293 806**	**-9 539 739**	**-9 044 229**	**-9 030 143**	**-9 429 890**	**-9 571 341**
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 309 714	-4 393 019	-4 364 771	-4 364 771	-4 254 192	-4 050 392
Arvonalentumiset	-1 614 035	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	**-5 923 749**	**-4 393 019**	**-4 364 771**	**-4 364 771**	**-4 254 192**	**-4 050 392**
TILIKAUDEN TULOS	**-15 217 555**	**-13 932 758**	**-13 409 000**	**-13 394 914**	**-13 684 082**	**-13 621 733**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**-15 217 555**	**-13 932 758**	**-13 409 000**	**-13 394 914**	**-13 684 082**	**-13 621 733**

Tilakeskus tulosalue

	Tilinpäätös 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027 Lautakunta	TA 2027 KJ TAE	Suunnitelmavuosi 1 2028	Suunnitelmavuosi 2 2029
Myyntituotot	43 265	0	130 000	74 500	75 618	76 752
Tuet ja avustukset	6 186	11 679	8 893	8 889	9 022	9 158
Muut toimintatuotot	23 290 241	23 590 670	20 097 193	21 730 900	21 216 239	21 534 483
TOIMINTATUOTOT	**23 339 692**	**23 602 349**	**20 236 086**	**21 814 289**	**21 300 879**	**21 620 393**
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**186 699**	**260 000**	**240 000**	**240 000**	**243 600**	**247 254**
Henkilöstökulut	-2 302 141	-2 491 193	-2 490 236	-2 479 037	-2 527 567	-2 565 481
Palvelujen ostot	-3 373 971	-3 838 242	-2 924 516	-3 187 726	-3 529 421	-3 582 362
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 349 431	-6 916 756	-5 645 170	-6 242 914	-6 154 465	-6 246 782
Muut toimintakulut	-403 268	-391 283	-400 905	-400 905	-406 919	-413 022
TOIMINTAKULUT	**-12 428 811**	**-13 637 474**	**-11 460 827**	**-12 310 582**	**-12 618 372**	**-12 807 647**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**11 097 580**	**10 224 875**	**9 015 259**	**9 743 707**	**8 926 107**	**9 060 000**
VUOSIKATE	**11 097 580**	**10 224 875**	**9 015 259**	**9 743 707**	**8 926 107**	**9 060 000**
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 356 764	-7 425 739	-6 717 378	-6 831 994	-6 985 565	-6 804 916
Arvonalentumiset	-3 147 909	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	**-10 504 673**	**-7 425 739**	**-6 717 378**	**-6 831 994**	**-6 985 565**	**-6 804 916**
TILIKAUDEN TULOS	**592 907**	**2 799 136**	**2 297 881**	**2 911 713**	**1 940 542**	**2 255 084**
Poistoeron muutos	608 684	583 337	-6 257 569	-6 182 787	502 432	502 432
Varausten muutos	117 694	0	6 500 000	6 500 000	0	0
Tilinpäätössiirrot	**726 379**	**583 337**	**242 431**	**317 213**	**502 432**	**502 432**
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**1 319 286**	**3 382 473**	**2 540 312**	**3 228 926**	**2 442 974**	**2 757 516**

INVESTOINTIOSA

Maa- ja vesialueet

Maaomaisuutta hankkimalla, kehittämällä, vaihtamalla tai luovuttamalla voidaan mahdollistaa erilaisten esimerkiksi elinkeinotoiminnan operaatioiden laajentuminen alueella tai uusien toimintojen sijoittuminen alueelle. Puhtaan energiasiirtymän ja kokonaisuudessaan vihreän siirtymän hankkeet etsivät riittävän isoja maa-alueita, joiden sijainti on hyvä ja jotka ovat kehitettävissä toimintaan soveltuviksi. Kajaanin kaupungilla on merkittävä maaomaisuus ja sitä on kehitettävä aktiivisesti koko ajan. Maa-alueiden uushankintaan varautuminen talousarviossa, tulevalle vuodelle ja suunnitteluvuosille sekä siitäkin eteenpäin, on välttämätöntä, jotta kaupunki voi strategisilla maahankinnoilla tukea esimerkiksi vihreän siirtymän kannalta tärkeitä investointihankkeita ja muuta elinkeinotoimintaa. Maa- ja vesialueiden hankintaan vuodelle 2027 esitetään 1,5 milj. euroa.

Talonrakennus

Euromääräisesti merkittävimmät investoinnit vuodelle 2027 ovat uuden pallohallin rakentaminen (6,5 miljoonaa euroa) ja pääkirjaston peruskorjaus (3,0 miljoonaa euroa).

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Infran peruskorjauksiin vuodelle 2027 esitetään yhteensä 5,235 milj. euroa. Euromääräisesti merkittävimmät kohteet ovat Kätön kaupunginosassa; Jalastie, Viittatie, Keksitie, Palstatie (0,950 milj. euroa) ja Välikatu (0,950 milj. euroa).

Irtain omaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot

Kokonaisuus käsittää useita euromääräisesti pienempiä kohteita.

Investointivarauksen käyttäminen

Uuden pallohallin rakentamista (6,5 miljoonaa euroa) esitetään katettavaksi Kajaanin kaupungin investointivarauksesta. Toisen asteen koulutuksen osalta investointivarauksen käyttämistä esitetään 0,506 milj. euroa vuodelle 2027. Vuodelle 2027 arvioidaan investointivarausta käytettäväksi investointisuunnitelmassa yhteensä 8,044 milj. euron arvosta.

Yhteenveto

Kajaanin kaupungin investointimenot ovat esityksen mukaisesti yhteensä vuosina 2027–2029 hieman noin 60,4 milj. euroa. Maa- ja vesialueiden mahdollisesta uushankinnasta ei aiheudu poistoja käyttötalouteen.

Vuoden 2027 investointien ja pysyvien vastaavien sijoitusten rahavirta on yhteensä noin 25,6 miljoonaa euroa. Summaan sisältyy 3,81 miljoonan euron SVOP-sijoitus Loiste Lämpö Oy:hyn. Varsinaisten nettoinvestointien määrä ilman SVOP-sijoitusta on noin 21,8 miljoonaa euroa. Sijoituksen odotetaan palautuvan kaupungille tulevien vuosien aikana. Poistonalaisiksi investoinneiksi vuosina 2027–2029 arvioidaan yhteensä 51,9 milj. euroa, eli vuositasolla keskimäärin noin 17,3 milj. euroa.

Kajaanin kaupungin investointisuunnitelma 2027–2029

Kajaanin peruskaupunki ja liikelaitokset

Investointisuunnitelma 2027 - 2029	KJ / TA 2027	KJ / TS 2028	KJ / TS 2029
Kajaanin Vesi- liikelaitos	**-2 700**	**-3 250**	**-2 916**
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-2 700	-3 250	-2 916
Kiinteät rakenteet ja laitteet	**-5 235**	**-4 040**	**-6 700**
Infran peruskorjaus liikuntapaikat	-310		
Infran peruskorjaus uudet hulevesirakenteet	-150	-150	-150
Infran peruskorjaus, uudet erityisalueet ja kohteet	-300	-70	
Infran peruskorjaus, uudet liikennealueet	-3 975	-2 690	-4 450
Infran peruskorjaus, uudet viheralueet	-300	-150	-150
Muut Koneet ja kalusto	-200		
Uudet alueet		-980	-1 950
Koneet ja kalusto	**-1 119**	**-1 385**	**-1 500**
Koneet, kalusto ja irtaimisto		-50	
Muut Koneet ja kalusto	-1 119	-1 335	-1 500
Tietokoneohjelmisto			
Muut aineelliset hyödykkeet	**-1 500**	**-1 500**	**-1 500**
Muut aineelliset hyödykkeet	-1 500	-1 500	-1 500
Muut aineettomat hyödykkeet	**-4 058**		
Aineettomat oikeudet	-4 058		
Rakennukset	**-11 030**	**-6 800**	**-5 200**
Kulttuurirakennukset	-3 000	-6 000	
Liikuntarakennukset	-7 230	-100	-3 500
Muut rakennukset	-200	-300	-300
Opetusrakennukset	-100	-100	-200
Päiväkotirakennukset			-950
Toimistorakennukset			
Toisen- ja korkea-asteen opetuksen rakennukset	-500	-200	-250
Ympäristötekninen lautakunta		-100	
Kaikki yhteensä	**-25 642**	**-16 975**	**-17 816**

Kuva: Kajaanin kaupungin investointisuunnitelma 2027–2029 (tuhatta euroa)

Investointisuunnitelma 2027 - 2029	KJ / TA 2027	KJ / TS 2028	KJ / TS 2029
Kajaanin Vesi- liikelaitos	**-2 700**	**-3 250**	**-2 916**
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-2 700	-3 250	-2 916
Kiinteät rakenteet ja laitteet	**-5 235**	**-4 040**	**-6 700**
Honkamäentie	-165	-80	
Hulevesiverkoston kehittäminen, avoviemärit (ojat) ja seisau	-150	-150	-150
Huuhkajantie, Ilvestie, Repolaisentie, Työmiehentie	-210		
Huuhkajanvaara-Rysätie klv yhteys			-600
Jokilaakso, valaistuksen kehittäminen		-250	
Katuvalaistuksen kehittäminen	-200	-200	-200
Kauppakatu väl. Lönnrotinkatu-Asemakatu			-960
Keskuskadun viheralueet	-200		
Kevyenliikenteen kehittäminen	-100	-100	-100
Kieronmäen matsäautotien perusparannus	-300		
Koirapuistot		-70	
Kominotkontie, Kominpolku, Notkelmapolku			-120
Koposentie	-400	-100	
Kretontkitie, Pellavatie, Teryleenitie,Puuvillatie		-200	
Kättö; Jalastie, Viittatie, Keksitie, Palstatie	-950	-200	
Leikkipuistot	-100	-150	-150
Liikenneturvallisuuskohteet	-30	-30	-30
Liikennevalot	-50	-50	-50
Liikuntapuisto, pesäpallokatsomo n.200 paikkaa, katettu	-200		
Liikuntapuiston tekonurmi	-300		
Linnankatu väl. Välikatu-Rantapuisto hv-viemäri	-200		
Lukkarinkuja		-20	
Mainuantie-Makkolankatu kiertoliittymä			-700
Oksatie väl. Karjaportintie-Kisatie	-50		
Pientaloalue			-1 500
Pohjolankatu väl. Lönnrotinkatu-Asemakatu		-900	
PumpTrack rata	-10		

Investointisuunnitelma 2027 - 2029	KJ / TA 2027	KJ / TS 2028	KJ / TS 2029
Samettitie, Satiinitie			-900
Sammaltie		-60	
Sotkamontien teollisuusalue		-980	
Uudenkyläntie	-670	-100	
Variskangas; Tikantie, Kuovikuja, Haukantie, Tiirantie, Lokintie, Rastaantie			-990
Viitoitus, kehittäminen		-400	-250
Välikatu	-950		
Koneet ja kalusto	**-1 119**	**-1 385**	**-1 500**
Apevaunu	-80		
Hyötyajoneuvo (käytetty), logistiikka	-120		
Höyrynkehitin vaunu	-60		
Jäänhoitolaite,traktoriin kolmipistekiinnitys	-25		
KAO: Yleinen varaus 2028-29		-500	-500
Kirjastoauto		-300	
Kuorma-auto (tienhoito + vaihtolavavaraustus)			-400
Kuusamo "uusi investointihanke" Huoltovarmuus ja oppimisympäristöjen kehittäminen	-50		
Kylmälaiteopetuksen koulutustilan laitehankinnat, Yhteinen Talotekn ja sähkö + ICT	-80		
Maankäyttö, irtaimisto mittalaitteita	-20	-20	
Prosessialan opetusympäristön kehittäminen (hanke tai investointi)	-30		
Pyöräkuormaaja		-300	
Raekuulapuhaltamon kontti ratkaisuna, Pintakäsittely ja Kone- ja tuotantotekniikka	-180		
Ruohonleikkuri		-50	
Siirrettävä LED-näyttö 2x4m: pesäpallo, jalkapallo, salibandy, tapahtumat	-50		
Sähköautojen ja akkuteknologian oppimisympäristön investointihanke	-43		
Teatterin kiertuekuorma-auto	-70		
Teknologia kehittyy investointihanke	-266		
Testirata asennettuna, ajoneuvoala Kajaani	-30		
Tiehöylä			-600
Tilakeskus, irtaimisto	-15	-15	
Traktori+kentänhoitovarustus		-200	

Investointisuunnitelma 2027 - 2029	KJ / TA 2027	KJ / TS 2028	KJ / TS 2029
Muut aineelliset hyödykkeet	**-1 500**	**-1 500**	**-1 500**
Budjetointikohde - Maa- ja vesialueet	-1 500	-1 500	-1 500
Muut aineettomat hyödykkeet	**-4 058**		
Itärata OY	-248		
SVOP sijoitus Loiste Lämpö Oy	-3 810		
Rakennukset	**-11 030**	**-6 800**	**-5 200**
Aurinkovoimalat ja sähkövarastot	-100	-200	-200
Huuhkajavaaran päiväkoti			-200
Jäähallin jäähdytyskontti ja energiaratkaisut	-500		
Kameravalvontajärjestelmät	-100	-100	-100
Kaukametsän salin esitystekniikka		-500	
Kaukavesi, lattialaatoitukset & pukuhuone	-300		
Liikennepuiston asfaltointi ym		-100	
Lohtajan koulun peruskorjaus / laajennus			-200
Lukotusten uusiminen OPPi 4,5,6,7 ja TIETO 4.			-250
Oppi 4,5,6, ja 7 ulkoalueet		-100	
Oppi 5 ja 6 paloilmoitinjärjestelmä	-100		
OPPI 7, ikkunat, muutostyöt		-100	
Pallohallin avustus UEFA/Palloliitto	70		
Pääkirjaston peruskorjaus, sis. taidehankinta	-3 000	-5 400	
Seppälä, johtajan talon peruskorjaus	-200	-100	
Seppälä, Navetta, lantala ja pihattonavetan korjaukset	-100		
Seppälä,Logistiikka-alan aita	-100		
Tapiolan päiväkodin peruskorjaus, sis. taidehankinta			-750
Uusi pallohalli	-6 500		
Uusi sisäpalloiluhalli (Vimpeli 2. vaihe)		-100	-3 500
Vuorikadun kampus lattiapäällysteet	-100	-100	
Kaikki yhteensä	**-25 642**	**-16 975**	**-17 816**

Kuva: Kajaanin kaupungin investointisuunnitelma 2027–2029 kohteittain (tuhatta euroa).

Kajaanin kaupunki

LIIKELAITOKSET

Kajaanin Mamselli -liikelaitos

Perustehtävä

Kajaanin Mamselli -liikelaitos tuottaa laadukkaita ja kustannustehokkaita ateria- ja puhtaanapitopalveluja yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Mamselli tukee kaupungin strategisia tavoitteita edistämällä palveluiden käyttäjien hyvinvointia sekä terveellistä ja turvallista arkea.

Toimintaympäristön muutos

Kuntatalouden kiristyminen ja tuottavuusvaatimusten kasvu

Palvelutarpeiden ja asiakasmäärien muutokset

Asiakaskunnan ja työntekijöiden heterogeenisyyden ja monikulttuurisuuden lisääntyminen

Huoltovarmuuden ja varautumisen merkityksen kasvu

Vastuullisuusvaatimusten kasvu

Talousarvion perustelut

Kajaanin Mamselli edistää kuntalaisten hyvinvointia tuottamalla laadukkaita ateria- ja puhtauspalveluja, jotka tukevat oppimista, terveyttä, turvallisuutta ja viihtyisiä palveluympäristöjä.

Suunnittelukauden painopisteinä ovat henkilöstön työhyvinvoinnin tukeminen, palvelutuotannon kustannustehokkuus, vastuullinen toiminta sekä huoltovarmuuden ja varautumisen kehittäminen yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen ja kumppaneiden kanssa.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa liikelaitoksen johtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2027
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko 4 % (12 000 €)
Tilikauden ylijäämä ennen varauksia	> 0 euroa

Johtokuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani		
Mamsellin palvelut toimivat häiriö- ja poikkeustilanteissa suunnitellusti	Varautumis- ja häiriötilanneharjoitusten määrä (kpl/vuosi)	Vähintään kaksi häiriötilanteiden toimintakykyä tukevaa harjoitusta
	Harjoituksissa sovittujen kehittämistoimenpiteiden toteutuminen	Toteutumisaste ≥ 80 %
Onnistunut kouluruokailukokemus	Oppilaiden asiakastyytyväisyys (asteikko 1–4)	Tyytyväisyys vähintään 3,10
	Ruokailuun osallistumisaste perusopetuksessa (%)	Osallistumisaste kasvaa edellisvuodesta
Hyvinvoiva henkilöstö	Sairauspoissaolopäivät / henkilötyövuosi	Sairauspoissaolot vähenevät edellisvuodesta
	Työhyvinvointikyselyn tulos	Työhyvinvointi vähintään kaupungin keskiarvon tasolla
Menestyvä Kajaani		
Mamselli on houkutteleva oppimis- ja työpaikka	Harjoittelijoiden määrä	Harjoittelijoita vähintään 10 hlö
	Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus	Enintään 3,5 %
Vastuullinen Kajaani		
Ruokahävikin vähentäminen	Kokonaishävikki -% valmistetusta ruoasta	Seurantatyökalun luominen ja tavoitetason määrittäminen

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	Ennuste 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028	Tavoite 2029
Liikevaihto/ henkilötyövuosi	81 981 €	82 702 €	83 580 €	85 002 €	86 453 €
Henkilöstökulut (ml. vuokratyövoima)/ toimintakulut	48,1 %	48,7 %	49,2 %	49,2 %	49,2 %
Aterioita/ vuosi (1000 kpl)	1 730	1 700	1 670	1 640	1 610
Siivottavat neliöt	154 000	154 000	150 600	150 600	152 450

20 – 25 **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.

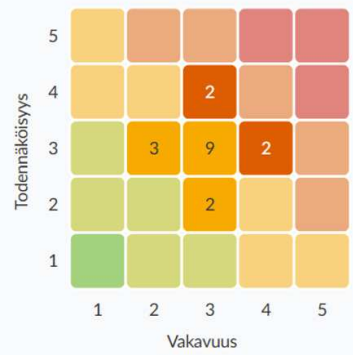
10 – 16 **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.

4 – 9 **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.

1 – 4 **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Kajaanin kaupunki

Riskikartta

Kohde	Riskialue	Riski	RL ↓
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	Strategiset riskit	Lainsäädäntömuutokset	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	Operatiiviset riskit	Osaavan henkilöstön saatavuus	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	Operatiiviset riskit	Henkilöstön jaksaminen	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	Strategiset riskit	Mamselli menettää yhden tai useamman merkittävän asiakkuuden	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	Strategiset riskit	Kilpailukyvyn heikentyminen	9
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	Taloudelliset riskit	Tuotteiden ja palveluiden hinnoittelu ei vastaa kustannuksia.	9
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	Taloudelliset riskit	Kustannusrakenne ei jousta kysynnän muutoksiin.	9
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	Taloudelliset riskit	Kaupungin talous ei ole pitkällä tähtäimellä tasapainossa.	9
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	Vahinkoriskit	Keittiön kriittisten tuotantolaitteiden ja koneiden rikkoutuminen	9
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	Vahinkoriskit	Asiakkaalle tai henkilökunnalle aiheutuu henkilöturvallissuutta vaarantava vahinko	9

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Henkilöstöasiat	Sairauspoissaolojen seuranta, työkyvyn tuen toimenpiteet
Taloussuunnittelu	Talouden kuukausiseuranta, asiakaskohtaisten kustannusten seuranta, hinnoittelumallin arviointi
Talousraportointi	Kuukausittainen raportointi, raporttien oikeellisuuden tarkistus ennen julkaisemista, ennusteiden päivittäminen tarvittaessa
Tietohallinto ja tietoturva	Palvelusuhteen muutoksissa esihenkilöt huolehtivat tarvittavat laite- ja käyttöoikeusmuutokset. Käyttöoikeuslistojen ajantasaisuus tarkistetaan kaksi kertaa vuodessa. Henkilöstön ajantasainen tietoturvaosaaminen.
Sopimushallinta	Sopimuskatselmointi vuosittain

Kajaanin Mamselli -liikelaitos	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	**147**	**145**	**145**	**144**	**143**

	Tilinpäätös 2025	TA 2026	TA 2027 JK	TA 2027 KJ	TS 2028	TS 2029
Liikevaihto	**12 082 652**	**12 024 860**	**12 119 153**	**12 134 153**	**12 316 165**	**12 500 908**
Liiketoiminnan muut tuotot	**177 519**	**161 128**	**144 556**	**144 556**	**146 724**	**148 925**
Toimintakulut	**-11 866 535**	**-12 135 490**	**-12 183 265**	**-12 154 861**	**-12 366 014**	**-12 551 505**
Henkilöstökulut	-5 510 065	-5 793 051	-5 861 963	-5 833 559	-5 949 892	-6 039 141
Palvelujen ostot	-3 343 323	-3 308 020	-3 270 795	-3 270 795	-3 319 857	-3 369 655
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 169 660	-2 191 030	-2 216 040	-2 216 040	-2 249 281	-2 283 020
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-843 486	-843 389	-834 467	-834 467	-846 984	-859 689
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**393 637**	**50 497**	**80 444**	**123 848**	**96 875**	**98 328**
Rahoitustuotot ja kulut +(-)	-11 969	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	**381 668**	**38 497**	**68 444**	**111 848**	**84 875**	**86 328**
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	**381 668**	**38 497**	**68 444**	**111 848**	**84 875**	**86 328**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**381 668**	**38 497**	**68 444**	**111 848**	**84 875**	**86 328**

RAHOITUSOSA 1 000 €	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027 JK**	**TA 2027 KJ**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toiminnan rahavirta	**382**	**38**	**68**	**112**	**85**	**86**
Liikeylijäämä (-alijäämä)	394	50	80	124	97	98
Poistot- ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja kulut	-12	-12	-12	-12	-12	-12
Investointien rahavirta	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Investointimenot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	**382**	**38**	**68**	**112**	**85**	**86**
Rahoituksen rahavirta	**-381**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vaikutus maksuvalmiuteen	**0**	**38**	**68**	**112**	**85**	**86**

INVESTOINTIOSA 1 000 €	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027 JK**	**TA 2027 KJ**	**TS 2028**	**TS 2029**
Investointikulut	0	0	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	0	0	0	0	0	0

Kajaanin kaupunki

Kajaanin Vesi -liikelaitos

Perustehtävä

Kajaanin Vesi -liikelaitos vastaa toiminta-alueellaan vesihuoltolain mukaisesta vesihuoltolaitostoiminnasta taloudellisesti ja kilpailukykyisesti yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti. Huolehtii toiminta-alueellaan asutuksen ja siihen rinnastuvan elinkeino- ja vapaa-ajan toimintojen veden hankinnasta, käsittelystä ja jakelusta sekä jäteveden viemäröinnistä ja käsittelystä kaikissa olosuhteissa. Huolehtii tarvitsemiensa laitosten ja verkostojen suunnittelusta, rakentamisesta, huollosta ja ylläpidosta sekä toimintansa kehittämisestä.

Toimintaympäristön muutos

- Turvallisuusympäristön muuttuminen ja varautumisen kehittämisen tarve.
- Kiristyvä lainsäädäntö ja sääntely.
- Ikääntyvä infrastruktuuri ja saneeraustarve.
- Väestö- ja yhdyskuntarakenteen muutokset - asutuksen vesihuollon myynnin väheneminen ja teollisuuden (esim. datakeskukset) sijoittuminen vähäisen vesihuoltokapasiteetin alueille.
- Taloudelliset paineet ja kustannusten hallinta.
- Digitalisaatio, automaatio ja tekoäly - näiden hyödyntäminen ja aiheuttamat vaatimukset.
- Osaajapula ja kilpailu työvoimasta.
- Vesihuoltokentän rakenteellinen uudistuminen.
- Ilmastonmuutos ja kiertotalousratkaisut.
- Asiakkaiden odotusten ja palveluvaatimusten kasvu.

Talousarvion perustelut

Painopisteenä perustehtävän mahdollisimman tehokas toteuttaminen ja toimintavarmuuteen keskittyminen.

- Uudistuvan vesihuoltolain velvoitteiden täyttäminen siirtymäaikojen puitteissa.
- Varautumisen ja riskienhallinnan kehittäminen.
- Omaisuudenhallinnan kehittäminen.
- Vesihuoltokentän rakenteelliseen muutokseen varautuminen.
- Yhdyskuntarakenteen muutoksen vaatimat investoinnit

Rinneahon kaupunginosaan on mitä todennäköisimmin sijoittumassa datakeskustoimintaa pikaisella aikataululla, mikä edellyttää alueen vesihuoltokapasiteetin merkittävää lisäämistä vuoden 2027 aikana. Näitä mahdollisesti merkittäviä investointeja ei ole sisällytetty investointiohjelmaan, koska niiden laajuus ei talousarviota laadittaessa ole tiedossa. Investoinnit rahoitetaan kiinteistön liittymismaksuilla ja ne lisätään investointiohjelmaan niiden laajuuden selvittyä.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa liikelaitoksen johtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2027
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko 4 % (785 636 €)
Investointien rahoitus	Vuosittaiset normaalit korvaus- ja ylläpitoinvestoinnit katetaan tulorahoituksella.

Johtokuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani		
Vesihuoltopalveluiden turvaaminen myös häiriötilanteissa	Riskinarvioinnin täydentäminen	Raakavedenhankinnan riskienhallinta-suunnitelma 12.7.2027.
Menestyvä Kajaani		
Datakeskustoiminnan vaatiman vesihuoltolain mukaisen vesihuollon toteuttaminen.	Rinneahon kaupunginosan vaatiman vesihuoltokapasiteetin kasvattaminen.	Vaihe 1 toteutettu 30.9.2027.
Vastuullinen Kajaani		
Energiatehokkuuden parantaminen	JETS-sopimuksen mukaisesti (10 %/10 v)	- 1 %
Varmistetaan vesihuolto-omaisuuden käyttökuntoisuus	Omaisuudenhallintasuunnitelma	Laadittu ja hyväksytty 31.12.2027 mennessä

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	Ennuste 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028	Tavoite 2029
Laskutettu vesimäärä, m^3/v	1 872 565	1 852 580	1 845 000	1 845 000	1 845 000
Laskutettu jätevesimäärä, m^3/v	1 762 615	1 753 610	1 736 000	1 736 000	1 736 000
Laskuttamattoman talousveden (hukkavesi) osuus, %	18,6	16,5	16,0	15,5	15,0
Laskuttamattoman jäteveden (vuotovesi) osuus, %	29,8	30,0	30,0	30,0	30,0
Vesihuoltorunkoverkostojen (talous- ja jätevesi) pituus, km	790,9	790,9	790,9	794,3	799,5
Vesihuoltoverkostojen uusiutumisaika (uusi putkimateriaali 100 v), v	151,6	132,4	146,8	176,8	258,2
Toiminnan tuotot/toiminnan kulut, %	208	203	200	200	200
Tuloutus suhteessa liikevaihtoon, %	9,4	9,3	8,9	8,8	8,7
Investointien tulorahoitus, %	128	117	134	113	127
Omakotitalon talous- ja jäteveden vertailuhinta (VVY:n laskentatavalla), $€/m^3$	6,15	6,29	6,49	6,57	6,65

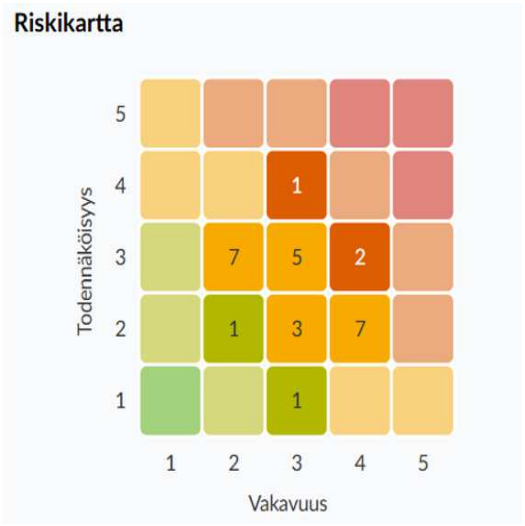
20 – 25 **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.

10 – 16 **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.

4 – 9 **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.

1 – 4 **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

Kohde	Riskialue	Riski	RL ↓
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Vahinkoriskit	Vesihuollon fyysiseen infrastruktuuriin tahallinen vaikuttaminen	12
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Operatiiviset riskit	Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus.	12
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Strategiset riskit	Lietteen jatkokäsittelyn kustannustason kohtuuton nousu.	12
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Strategiset riskit	Laajennetaan vastuu- tai toiminta-aluetta ilman riittävää ennakko valmistelua.	9
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Vahinkoriskit	Yllättävät luonnonilmiöt (myrskyt ja rankkasateet).	9
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Taloudelliset riskit	Myyntivolyymin vähentyminen josta seuraa tulojen supistuminen.	9
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Strategiset riskit	Liian laaja (/suppea) perustehtävän määrittely.	9
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Taloudelliset riskit	Hintariski: Materiaalin tai ostopalvelun hinnan nousu	9
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Operatiiviset riskit	Laaja vedenjakeluhäiriö.	8
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Operatiiviset riskit	Vesijohtoverkoston mikrobiologinen tai kemiallinen saastuminen.	8

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Henkilöstöasiat	Kehityskeskustelut käyty kesäkuun loppuun mennessä.
Henkilöstöasiat	Henkilöstön työssään tarvitsemat pätevyyskortit ovat ajan tasalla.
Taloussuunnittelu	Talousraportointi johtokunnan jäsenille kuukausittain, käsittely johtoryhmässä ja johtokunnassa.

Kajaanin Vesi -liikelaitos	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	**19,2**	**19,0**	**17,0**	**17,0**	**17,0**

	Tilinpäätös 2025	TA 2026	TA 2027 JK	TA 2027 KJ	TS 2028	TS 2029
Liikevaihto	**8 328 586**	**8 483 764**	**8 814 900**	**8 814 900**	**8 947 124**	**9 081 330**
Liiketoiminnan muut tuotot	**4 818**	**9 177**	**7 432**	**7 432**	**7 543**	**7 657**
Toimintakulut	**-5 984 241**	**-6 219 141**	**-6 635 249**	**-6 630 168**	**-6 747 828**	**-6 845 708**
Henkilöstökulut	-1 332 125	-1 347 299	-1 318 722	-1 313 641	-1 338 503	-1 358 580
Palvelujen ostot	-1 402 322	-1 535 060	-1 791 118	-1 791 118	-1 817 985	-1 845 255
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 156 820	-1 186 990	-1 190 150	-1 190 150	-1 208 002	-1 226 122
Poistot ja arvonalentumiset	-1 975 413	-2 030 391	-2 215 049	-2 215 049	-2 261 325	-2 291 908
Muut toimintakulut	-117 562	-119 400	-120 210	-120 210	-122 013	-123 843
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**2 349 162**	**2 273 800**	**2 187 083**	**2 192 164**	**2 206 839**	**2 243 279**
Rahoitustuotot ja kulut +(-)	-771 747	-785 636	-785 636	-785 636	-785 636	-785 636
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	**1 577 415**	**1 488 164**	**1 401 447**	**1 406 528**	**1 421 203**	**1 457 643**
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	**1 577 415**	**1 488 164**	**1 401 447**	**1 406 528**	**1 421 203**	**1 457 643**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**1 577 415**	**1 488 164**	**1 401 447**	**1 406 528**	**1 421 203**	**1 457 643**

RAHOITUSOSA 1 000 €	TP 2025	TA 2026	TA 2027 JK	TA 2027 KJ	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta	**3 553**	**3 519**	**3 616**	**3 622**	**3 683**	**3 750**
Liikeylijäämä (-alijäämä)	2 349	2 274	2 187	2 192	2 207	2 243
Poistot- ja arvonalentumiset	1 975	2 030	2 215	2 215	2 261	2 292
Rahoitustuotot ja kulut	-772	-786	-786	-786	-786	-786
Investointien rahavirta	**-2 774**	**-3 002**	**-2 700**	**-2 700**	**-3 250**	**-2 916**
Investointimenot	-2 774	-3 002	-2 700	-2 700	-3 250	-2 916
Toiminnan ja investointien rahavirta	**779**	**517**	**916**	**922**	**433**	**834**
Rahoituksen rahavirta	**-779**	**123**	**123**	**123**	**123**	**123**
Vaikutus maksuvalmiuteen	**0**	**640**	**1 039**	**1 045**	**556**	**957**

INVESTOINTIOSA 1000 €	TP 2025	TA 2026	TA 2027 JK	TA 2027 KJ	TS 2028	TS 2029
Investointimenot yhteensä	**-2 774**	**-3 002**	**-2 700**	**-2 700**	**-3 250**	**-2 916**
Tietokoneohjelmistot	**-30**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Tietokonekohjelmistot	-30	0	0	0	0	0
Rakennukset	**-29**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Talonrakennus uushankinta	-29					
Vesilaitos rakentaminen	**-64**	**-140**	**-150**	**-150**	**-390**	**-378**
Talousvesiverkoston rakentaminen	-4	-140	-100	-100	-360	-378
Vedenottamot rakentaminen	-47	0	-50	-50	-30	0
Vesisäiliöt rakentaminen	-13	0	0	0	0	0
Vesilaitos saneeraus	**-1 302**	**-1 615**	**-1 350**	**-1 350**	**-1 710**	**-910**
Talousvesiverkoston saneeraus	-1 268	-1 335	-1 015	-1 015	-960	-570
Vedenottamot saneeraus	-34	-30	-265	-265	-250	0
Vesisäiliöt saneeraus	0	-250	-70	-70	-500	-340
Viemärilaitos rakentaminen	**0**	**0**	**0**	**0**	**-290**	**-516**
Jätevesiverkoston rakentaminen	0	0	0	0	-290	-516
Viemärilaitos saneeraus	**-1 328**	**-1 207**	**-1 160**	**-1 160**	**-675**	**-927**
Jätevesiverkoston saneeraus	-348	-982	-865	-865	-400	-652
Jätevedenpumppaamot saneeraus	-69	-75	-95	-95	-75	-75
Jätevedenpuhdistamot saneeraus	-911	-150	-200	-200	-200	-200
Lietteenkäsittelyn saneeraus						
Koneet ja kalusto	**-20**	**-40**	**-40**	**-40**	**-185**	**-185**

TYTÄRYHTEISÖT

Kajaanin Teknologiakeskus Oy

Perustehtävä

Kajaanin kaupungin omistama Kajaanin Teknologiakeskus Oy vuokraa, rakennuttaa, kunnostaa ja tarvittaessa myy tiloja ja tontteja yritystoiminnalle.

Edistämme Kajaanin kaupungin yritystoiminnan kehittämistä mahdollisuuksien ja resurssien mukaan.

Talousarvion perustelut

Rakennusten korjauksiin/kehittämiseen on talousarviossa budjetoitu 600 000 euroa. Vuoden 2027 aikana on myös varauduttava mahdollisiin sähköenergian kustannusten nousuun vuositasolla.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

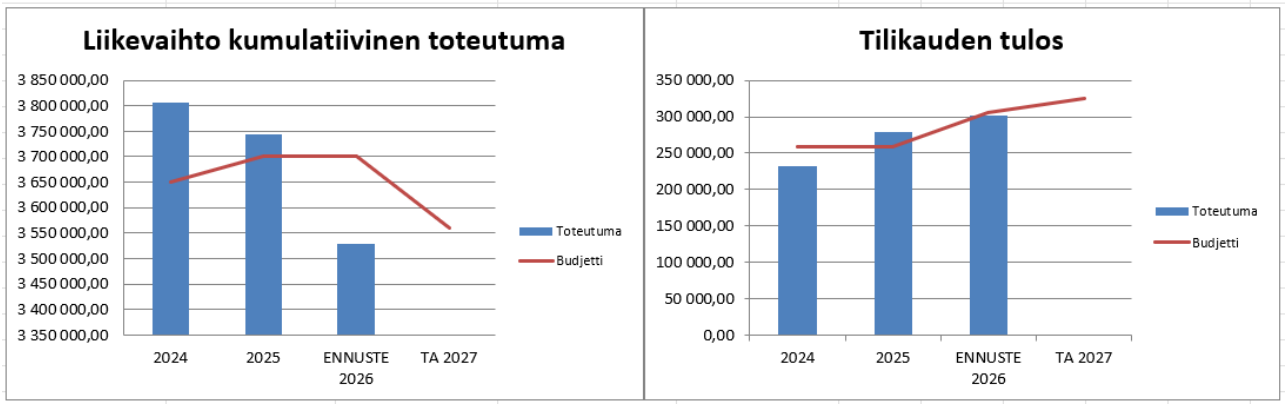
Raportointivastuussa toimitusjohtaja.

Sitova tavoite	Tavoite 2027
Vuokrattavien tilojen käyttöaste	95 %.
Tulostavoite	325 000 euroa.
Asiakastyytyväisyys	Suositteluhalukkuus paranee. **(NPS-luku**, joka on asiakastyytyväisyyttä ja suositteluhalukkuutta mittaava indikaattori. Se sijoittuu välille -100 ja 100. Vuonna 2026 Teknologiakeskuksella NPS-lukema 59. Kysely seuraavan kerran 2028)
Itsetuotetun uusiutuvan energian osuus kokonaisenergiankulutuksesta	Sähköenergia 15 % (Kehräämöntie 7)

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani		
Kokoustilojen tuntivuokraus paikallisille toimijoille mm. järjestöt	Vuokrauskerrat kpl	50
Menestyvä Kajaani		
Opiskelijayhteistyö (harjoittelu, näyttötyöt, opinnäytetyöt)	henkilömäärä	5
Vastuullinen Kajaani		
Aurinkopaneelikenttien lisärakentaminen	Uusien kiinteistöjen määrä	1 kpl

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Toiminnalliset riskit	Toimitiloja vuokraavien yritysten liiketoiminnan kehittyminen on monesti sidonnainen kotimaassa ja ulkomailla tapahtuviin talouden suhdanteiden kehityksiin. Talouskasvun heikentyessä osa yrityksistä karsii toimitilojen menoista ja jotkut lopettavat kokonaan toimintansa.	**Todennäköisyys: 3** **Vakavuus: 3** **9**

Kuva: Kajaanin Teknologiakeskus Oy, liikevaihto ja tilikauden tulos

Kajaanin Teknologiakeskus Oy	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**

Kajaanin kaupunki

Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari

Perustehtävä

Yhtiön tehtävänä on tarjota kohtuuhintaisia ja laadukkaita vuokra-asuntoja Kajaaniin muuttajille, Kajaanissa asuville ja opiskelijoille. Tavoitteeseen pyritään aktiivisella ja asiakassuuntautuneella vuokrauksella sekä huolellisella kiinteistöjen ylläpidolla. Toiminnallaan yhtiö tukee Kajaanin kaupungin pito- ja vetovoiman myönteistä kehittymistä sekä varmistaa kohtuuhintaisen vuokra-asumisen toteutumista Kajaanissa.

Toimintaympäristön muutos

Kainuun ja Kajaanin väestö ikääntyy voimakkaasti 2030-luvulla. Ikäihmiselle soveltuvien esteettömien vuokra-asuntojen tarve kasvaa voimakkaasti ja yhtiön on kyettävä sopeuttamaan asuntotarjontaansa tähän muutokseen a) uudistuotannolla ja b) tarpeeseen soveltuvien asuntojen muutostöillä, jotta asumisen esteettömyyskriteerit täyttyvät. Tarpeita on sekä hoiva-asumiseen että omaehtoiseen vuokra-asumiseen. Hinnoittelussa on pyrittävä alueella kilpailukykyiseen vuokratasoon.

Talousarvion perustelut

Kajaanin kaupungin omistamien asuntojen ja asuntoloiden omistaminen ja kehittäminen on Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarin keskeinen tehtävä. Asuntojen käyttöaste on pidettävä mahdollisimman korkeana, vähintään taloudellisen kannattavuuden tasolla.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

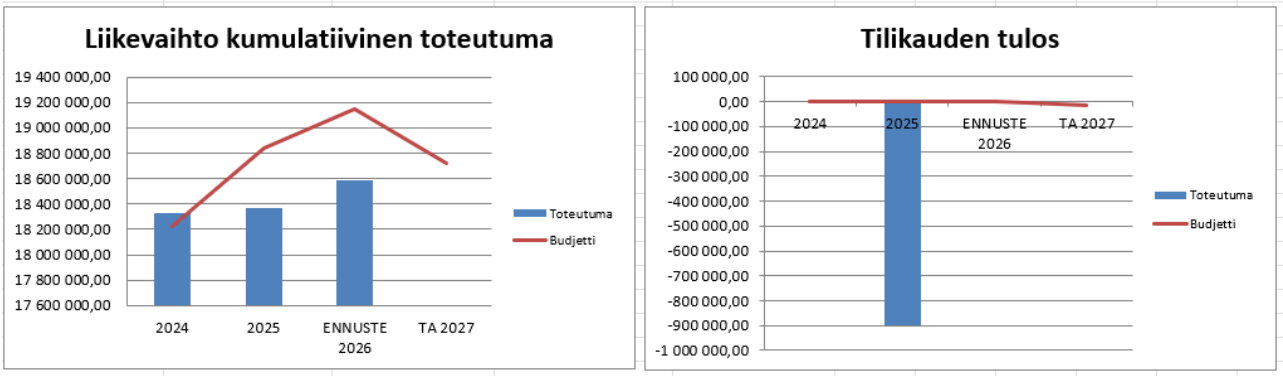
Raportointivastuussa toimitusjohtaja.

Sitova tavoite	Tavoite 2027
Asuntojen käyttöaste on pidettävä mahdollisimman korkeana, vähintään taloudellisen kannattavuuden tasolla.	Asuntojen taloudellinen käyttöaste vähintään 95 %.
Asuntojen vuokrahinnoittelussa on pyrittävä alueella kilpailukykyiseen vuokratasoon, huomioiden kuitenkin yhtiön taloudellinen kannattavuus. Maksuvalmiudesta huolehtiminen em. tavoitteiden ohella.	Yhtiön kassavarat > yhden kuukauden liikevaihtoa vastaava määrä.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani		
Kehitetään Kajaanin asuntotarjontaa toimintaympäristön muutostekijät huomioiden. Strategisten ja taloudellisten reunaehtojen toteutuessa toteutetaan nykyaikaista ja yhteisöllistä asumista tukeva hanke.	Asukkaiden kokonaisuustyytyväisyys Kajaanin Pietarin asuntotarjontaan	Kokonaisasiakastyytyväisyys > 4 (asteikolla 1–5)
Menestyvä Kajaani		
Tiivistetään kaupungin ja yhtiön yhteistyötä elinvoimaisuuden edistämisessä.	Hankeselvitys mahdollisesta uudishankkeesta taloudellisten reunaehtojen puitteissa.	Hankeselvitys uudishankkeen toteuttamisedellytyksistä tehty (mm. laajuus, rahoitus, aikataulu).
Vastuullinen Kajaani		
Rakennusomaisuutta kehitetään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Vähennetään energiankulutusta ja suositaan uusiutuvan energian ratkaisuja sekä edistetään puurakentamista.	Veden, sähkön ja lämmön aktiivinen kulutusseuranta.	Toteutettu uusia energiaratkaisuja (mm. aurinkopaneelit ja ilmalämpöpumput). Etäluettavat vesimittarit SAVE-remonttien yhteydessä (3 kohdetta).

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Rahoitusriskit	Rahoituksen korkotason muutokset ja kohtuuhintaisen lainarahoituksen saatavuus. Rajoitteet uudisinvestointeihin VARKEn rahoitusvaltuuden pienentyessä.	**Todennäköisyys: 4** **Vakavuus: 3** **12**

Kuva: Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari, liikevaihto ja tilikauden tulos.

Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Henkilöstö, htv2	**25**	**26**	**27**	**27**	**27**

Kajaanin kaupunki

As. Oy Kajaanin Sammonkaaren Pietari

Perustehtävä

Asunto Oy Sammonkaaren Pietari käsittää tällä hetkellä 57 asuinhuoneistoa ja saunatilat sekä asukkaita palvelevat varasto- ja pyöränsäilytystilat. Yhtiö on 1-vaihe Kajaanin keskustassa sijaitsevaa hiilineutraalin rakentamisen hanketta. Asuntoyhtiön yhteyteen on rakennettu Kiinteistö Oy Kajaanin Sammon Parkin omistama lämmin autohalli, joka käsittää yhteensä 23 autopaikkaa. Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari omistaa autohallista 15 autopaikkaa. Kohde luovutettiin tilaajalle siten, että kohteen hallinta- ja omistusoikeus luovutettiin 15.9.2022, mistä alkaen kohteen käyttö-, hoito- ja ylläpitokustannukset tulevat tilaajalle.

Toimintaympäristön muutos

Asunto Oy Kajaanin Sammonkaaren Pietari on otettu käyttöön 9/2022. Kyseessä on korttelin 1. rakennusvaiheen toteutuminen. Samanaikaisesti asuintalon kanssa valmistui Kiinteistö Oy Kajaanin Sammon Parkki (1-vaiheen parkkilaitos) sekä päivittäistavaramyymälä samaan kortteliin. Korttelin 2-vaiheen rakentamisesta ei ole tehty vielä päätöstä (ennakkomarkkinointia on tehty rakentajan toimineen työyhteenliittymän toimesta vv. 2021–2022, mutta se ei ole johtanut rakentamispäätökseen. 2-vaiheen markkinoinnin käynnistymistä odotetaan, mutta kysyntä loppukäyttäjäasiakkaiden piirissä on olematonta ja rakennusliikkeet eivät ole tehneet päätöksiä uudistuotannon käynnistämisestä po. korttelissa. 2-vaiheen rakentamisen selvittely on menossa Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarin toimesta, perustuen Kajaanin kaupunginhallituksen 1/2026 antamaan omistajaohjaukseen ja päätökseen perustuen (ml. esteetön asuminen ikäihmisten tarpeisiin).

Talousarvion perustelut

Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarin omistaa yhtiön 100 %. Omistusrakennetta voidaan muuttaa, mikäli muutos on taloudellisesti ja strategisesti kaupunkikonsernin kannalta perusteltu.

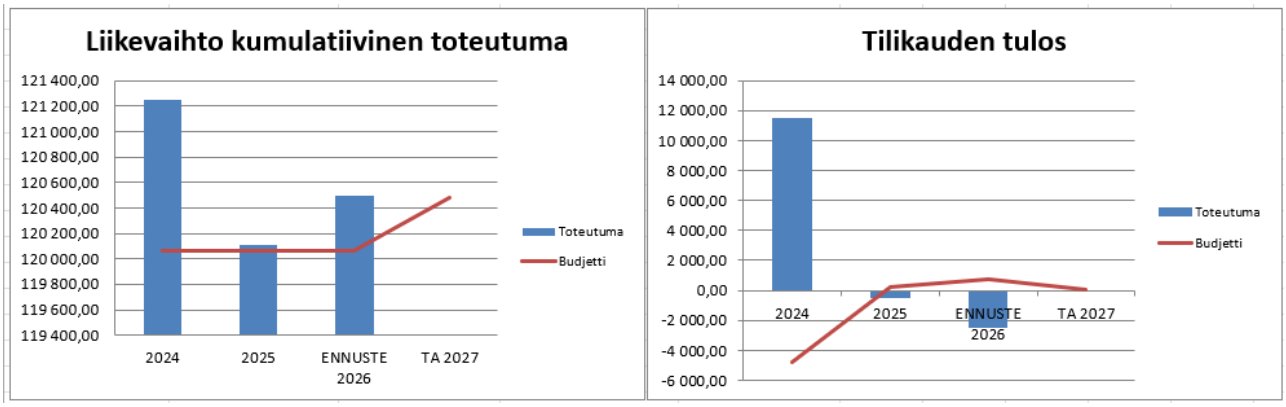
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja.

Sitova tavoite	Tavoite 2027
Omistuksen arvon turvaaminen korkean käyttöasteen kautta. Omistusrakennetta voidaan muuttaa, mikäli muutos on taloudellisesti ja strategisesti kaupunkikonsernin kannalta perusteltu.	Taloudellinen käyttöaste korkea: 57 asuinhuoneistoa vuokrattu 100 % eli kaikki huoneistot on vuokrattu.
Vuokra- ja asuntosaamisten määrä pieni, perustuen huolelliseen vuokralaisvalintaan. Vapautuvien asuntojen tehokas markkinointi.	Vuokra- ja asukasmaksusaamisten määrä < 2,5 % kokonaiskassavirrasta.

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Rahoitusriskit	Muutokset rahoitusmarkkinoilla: Euribor 12 kk:n koronmuutokset, joita pienennetään tehokkaalla korkosuojauksella.	**Todennäköisyys: 3** **Vakavuus: 3** **9**

Kuva: As Oy Kajaanin Sammonkaaren Pietari, liikevaihto ja tilikauden tulos.

Kajaanin kaupunki

Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan palvelukeskus

Perustehtävä

Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan Palvelukeskus on perustettu vuonna 1990. Se on kiinteistöyhtiö, jonka kotipaikka on Kajaani. Yhtiön pääasiallinen toimiala on Kiinteistöyhtiö. Yhtiön omistama rakennus sijaitsee Kajaanin Lohtajan kaupunginosassa.

Talousarvion perustelut

Omistusrakenne ja järjestelyt: kaupunki omistaa yhtiön 74,8 %.
Tarjotaan myyntiin, turvataan kaupungin palvelutuotannon tarvitsemat tilat.

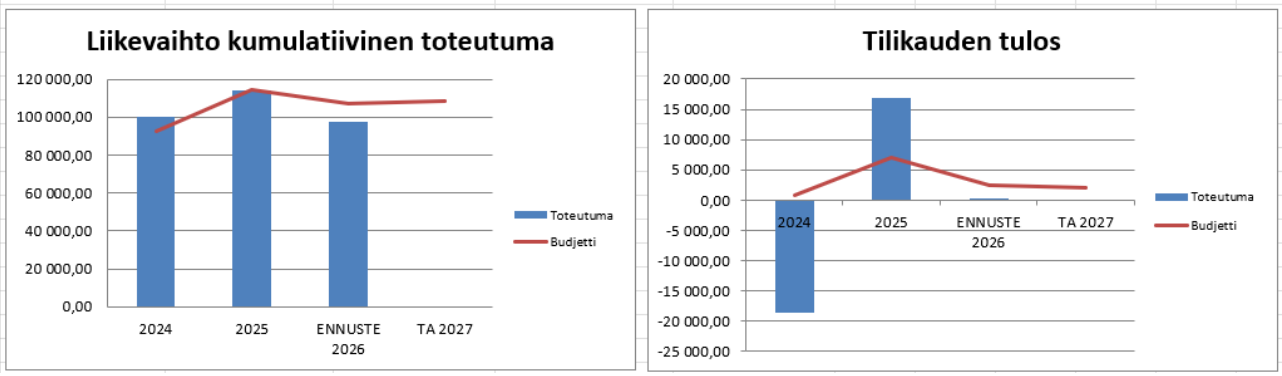
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja.

Sitova tavoite	Tavoite 2027
Kiinteistöyhtiö talous pidetään vakaana.	Yhtiön tilojen käyttöaste korkea: turvataan kaupungin palvelu-tuotannon tarvitsemat tilat.
Yhtiössä tehdään toimintaa palvelevia korjauksia, mm. paranta-malla yhtiön energiatehokkuutta.	Nuorisotilojen IV-korjaus (LTO).

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Toiminnalliset riskit	Yhtiön talous on vakaalla pohjalla. Tulevina vuosina suurehkoja peruskorjaustarpeita, mm. salaojitus ja vesi-katto.	**Todennäköisyys: 4** **Vakavuus: 5** **20**

Kuva: Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan Palvelukeskus, liikevaihto ja tilikauden tulos.

Kajaanin kaupunki

Loiste Oy

Perustehtävä

Strategiansa mukaisesti Loiste-konserni keskittyy liiketoimintojen kehittämiseen Kainuussa ja sen lähialueilla seuraavasti:

- Selkeät liiketoimintayksiköt: sähkönsiirto, sähköntuotanto ja lämpöliiketoiminta. Liiketoiminnoilla on selkeät tavoitteet ja tulosvastuut
- Kaikki liiketoiminnat kannattavat hyvin omalla osa-alueellaan ja pystyvät kasvamaan volyymissä ja tuloksessa pitkäjänteisesti
- Henkilöstötyytyväisyys Suomen parhaiden joukossa
- Asiakastyytyväisyyttä parannetaan

Toimintaympäristön muutos

Vastuullisuus ja hiilineutraalisuus ohjaavat kaikkea tekemistä: Loiste on hiilivapaa ja net zero tavoite on saavutettu vuonna 2026.

Talousarvion perustelut

Ks. yllä.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

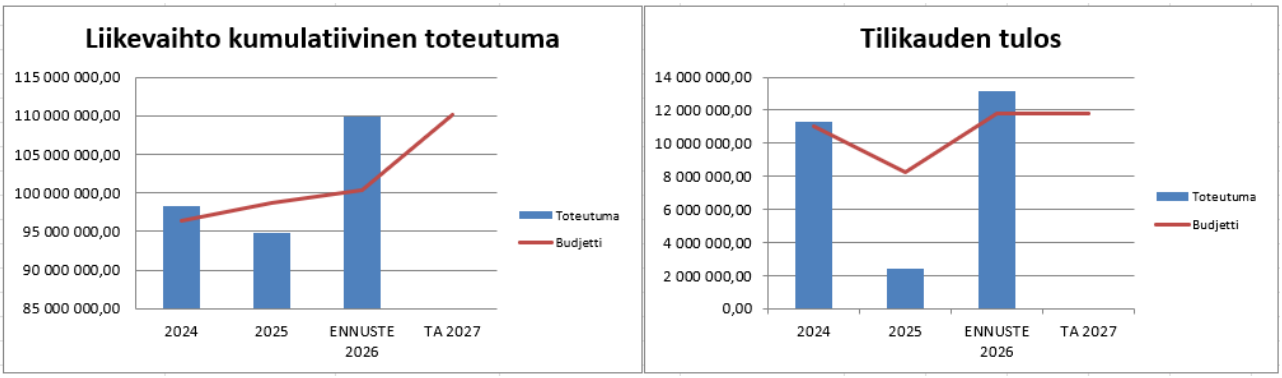
Raportointivastuussa Jussi Tiainen, Mika Paloranta ja Saara Rimpiläinen.

Sitova tavoite	Tavoite 2027
Sähkön siirtoliiketoiminta: –Allianssimallin vakiinnuttaminen –Vihreän siirtymään mahdollistaminen: Toimitusvarmuuden ja kapasiteetin kasvattaminen ja uusien asiakkaiden verkkoon liittäminen –Siirtoliiketoiminnan kasvuoptioiden realisoiminen vapailla markkinoilla. **Lämpöliiketoiminta:** Uuden tuotannon kehittäminen ja vakiinnuttaminen. Tavoitteena EBITDAn merkittävä nousu. Kohdennettuja investointeja kaukolämpöverkkoon. **Sähköntuotantoliiketoiminta** –Päivittäisen tuotannon ohjauksen ja suojaustoiminnan kehittäminen sekä markkinaoptimoinnin operaatioiden hyödyntäminen **Henkilöstötyytyväisyyden ja työturvallisuuden kehittäminen** **Vastuullisuuden ja kestävän kehityksen huomiointi koko arvoketjussa.**	Kaikissa mittareissa positiivista kehitystä liiketoiminnoittain.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani		
Nuorten liikuntaharrastusten tukeminen kohdennetuilla avustuksilla.	Avustuksiin käytetty raha.	Samalla tasolla tai korkeampi kuin 2026.
Menestyvä Kajaani		
Kajaanin ja Kainuun teollisen kasvun mahdollistaminen verkkoliiketoiminnassa.	Investointien määrä.	Liittymien ja volyymien kasvu edellisestä vuodesta.
Vastuullinen Kajaani		
Loiste on hiilivapaa ja net zero tavoite on saavutettu.	Hiilidioksidipäästöt	Hiilidioksidipäästöjen aleneminen edellisestä vuodesta.

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Rahoitusriskit	Loisteen rahoitukseen liittyy korkoriski 7-vuotisten lainojen osalta (6 kuukauden euribor), jota suojataan korkojohdannaisilla. 15-vuotiset lainat ovat kiinteäkorkoisia. Molemmat lainat on uusittava vuosina 2032 ja 2034. Käyttökatteen kasvu ja kovenanttien pysyminen nykytasolla mahdollistaa tämän.	**Todennäköisyys: 2** **Vakavuus: 3** **6**
Toiminnalliset riskit	Loisteen sähköverkkoliiketoimintaan sisältyy riski lumen, kuuran ja myrskyjen aiheuttamista vahingoista. Yleisesti vahinkoriskit on vakuutettu IF vakuutusyhtiön tekemän riskikartoitukseen pohjautuvalla vakuutusohjelmalla.	**Todennäköisyys: 3** **Vakavuus: 4** **12**

Kuva: Loiste Oy, liikevaihto ja tilikauden tulos.

Loiste Oy	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	**56**	**57**	**65**	**63**	**63**

Kajaanin kaupunki

Kajaanin Energiatuotanto Oy

Perustehtävä

Toimia palveluyhtiönä, tarjoten laadukasta energiaa sekä energiapalvelua.

Toimintaympäristön muutos

Tappiollinen lämpöliiketoiminta lopetettiin 6/2026 ja vesivoimatuotannon oletetaan olevan kannattavampaa vuonna 2027.

Talousarvion perustelut

Alustava tulostavoite on 1,4 milj. euroa vuodelle 2027, olettaen että lämpövoima ei aiheuta kuluja. Vesivoimatuotannon optimointia tehostetaan ja kustannustehokkuutta parannetaan. Kavon CHP-tontille etsitään jatkokäyttöä sekä vesivoimatuotantoon investoidaan. Lisäksi uusia liiketoimintamahdollisuuksia selvitetään.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

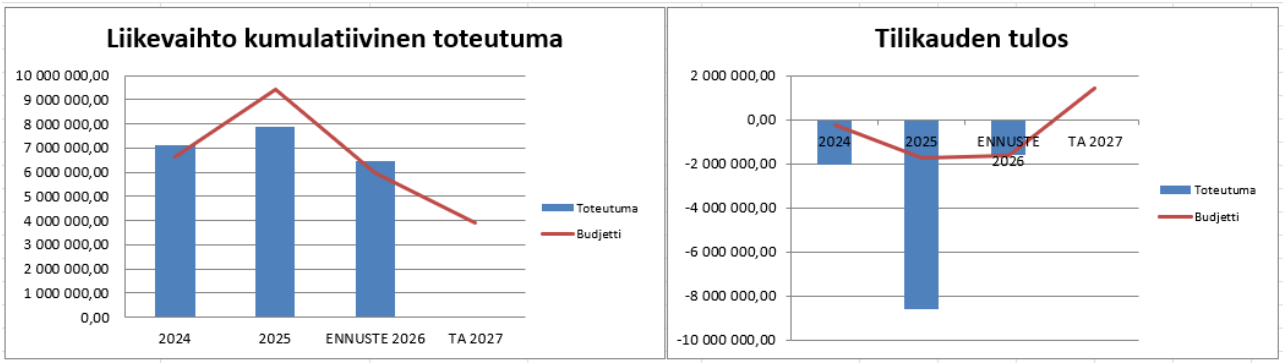
Raportointivastuussa on toimitusjohtaja.

Sitova tavoite	Tavoite 2027
Kehittää liiketoimintaa: • Omistajapoliittisen linjausten mukaisesti. • Varmistaa Kavon vesivoimatuotannon tehokkuus. • Kehittää asiantuntijapalveluamme.	• Kavon CHP-tontin jatkokäyttö • Vesivoiman kehityksen varmistaminen Kavolla. • Palveluliiketoiminnan laajentaminen.
Tulostavoite	• Tulos 1,4 M€, olettaen, että lämpövoima ei aiheuta kuluja.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani		
Osallistuminen alueellisiin energiahankkeisiin	kpl	1 kpl
Menestyvä Kajaani		
Onnistuminen Kavon kiinteistön jatkokäytössä.	k/e	k
Vastuullinen Kajaani		
Kainuun Voiman vastuullisuuden varmistaminen	Poikkeamien lukumäärä	0 poikkeamaa

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Toiminnalliset riskit	Henkilöriski Kainuun Voimalla	**Todennäköisyys: 2** **Vakavuus: 2** **4**
Rahoitusriskit	Ennakoimaton vaurio tuotantolaitoksella	**Todennäköisyys: 2** **Vakavuus: 3** **6**
Rahoitusriskit	Kainuun Voiman tuotantokustannus	**Todennäköisyys: 3** **Vakavuus: 3** **9**
Rahoitusriskit	Sähkön markkinahinta ja tuotannon optimoinnin onnistuminen Kainuun Voimalla	**Todennäköisyys: 2** **Vakavuus: 4** **8**

Kuva: Kajaanin Energiatuotanto Oy, liikevaihto ja tilikauden tulos.

Kajaanin Energiatuotanto Oy	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)		**2**	**2**	**3**	**3**

Kajaanin kaupunki

Kainuun Voima Oy

Perustehtävä

Tuottaa uusiutuvaa energiaa vesivoimalaitoksilla, luotettavasti ja vähäpäästöisesti. Huolehtia vesistöjen säännöstelystä ja tuottaa arvoa sekä omistajille, että sähköjärjestelmälle.

Toimintaympäristön muutos

Yhtiön höyryntuotanto on päättynyt. Yhtiö keskittyy jatkossa vesivoimaan, vesivoimatuotantolaitteistojen ylläpitoon, uudistamiseen sekä tehostamiseen ja vesivoimasta saatavan sähkötuotannon voiton maksimointiin.

Talousarvion perustelut

Yhtiön talousarvio perustuu puhtaasti vesivoimaliiketoiminnassa olevien laitosten, laitteiden ja koneistojen sekä viranomaisvelvoitteiden hoitamiseen.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

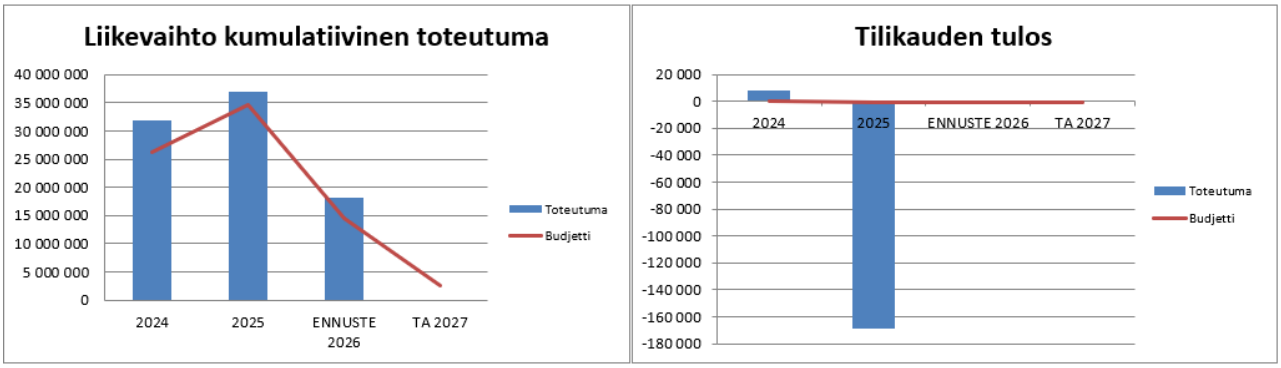
Raportointivastuussa toimitusjohtaja.

Sitova tavoite	Tavoite 2027
Saavuttaa vesivoimaliiketoiminnassa vakiintunut toiminta taloudellisesti sekä tuotannollisesti.	Tavoite saavuttaa OPEX-taso, joka vastaa vertailuyhtiöiden tasoa. Tavoitetaso OPEX-tasossa 18–22 €/MWh.
Saavuttaa tuotantokoneistossa, vesivarannot huomioiden, maksimaalinen käytettävyys ja energiamäärä.	Tavoite saavuttaa energiamäärässä 96 GWh taso.
Ympäristöjärjestelmän ISO 14001 ylläpito vesivoimatuotannon osalta.	Vakavia poikkeamia 0 kappaletta ja lieviä max. 0 kappale.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Tuotannon käytettävyys: voimalaitokset ovat maksimaalisen ajasta tuotantokunnossa.	Käytettävyysaste tavoite. Tässä laskennassa mukana ennakoimattomat keskeytykset, suhteessa laitoksien kokonaiskäyttöön.	Tavoite käytettävyydessä yli 96 %.
Tuotannon optimointi: vettä käytetään silloin ja siinä määrin, että vesivarojen ja sähkömarkkinoiden arvo maksimoituu.	Seurataan SPOT/ID/reservimarkkinoiden osalta rahallista tulosta.	Tavoite 20 % yli SPOTin vuoden keskiarvon.
Turvallisuus: henkilöstö-, ympäristö- ja laitosturvallisuuden varmistaminen.	Seurannassa työtapaturmat.	Tavoite: nolla tapaturmaa.
Turvallisuus: ympäristöturvallisuuden varmistaminen.	Seurannassa päästöt luontoon.	Tavoite: nollapäästöt.
Kunnossapito.	Seurannassa ennakoimattomat keskeytykset.	Tavoite < 6 kpl yhteensä.

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Strategiset riskit	Laiterikkoriski. Koneiston rikkoontuminen pidemmälle aikavälille voi aiheuttaa mittavan energiamäärän poisjäämisen.	**Todennäköisyys: 1** **Vakavuus: 4** **4**
Toiminnalliset riskit	Kyberturvallisuusriski. Voimalaitosten automaatio-, ohjaus- ja tietojärjestelmät ovat kriittistä infrastruktuuria ja hyökkäys voi aiheuttaa tuotantokatkoja, turvallisuusriskejä tai taloudellisia menetyksiä.	**Todennäköisyys: 3** **Vakavuus: 3** **9**
Toiminnalliset riskit	Fyysinen turvallisuus- ja patoturvallisuusriski. Patojen, voimalaitosten ja muiden kriittisten rakenteiden vaurioitumisella voi olla erittäin merkittäviä seurauksia. Ilmastonmuutoksen myötä muuttuvat ääri-ilmiöt kasvattavat riskiä.	**Todennäköisyys: 1** **Vakavuus: 4** **4**

Kuva: Kainuun Voima Oy, liikevaihto ja tilikauden tulos.

Kainuun Voima Oy	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)		2	**2**	2	2

Kajaanin kaupunki

Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy

Perustehtävä

Kajaanin ammattikorkeakoulu (KAMK) on kansallisesti ja kansainvälisesti houkutteleva ja kiinnostava työ- ja opiskelupaikka sekä yhteistyökumppani. Edistämme Pohjois- ja Itä-Suomen sekä Pohjois-Pohjanmaan eteläisen seudun osaamisen, osaajien ja elinkeinoelämän kehittymistä sekä toimijoiden välistä yhteistyötä. Tarjoamme mahdollisuuden myös monimuoto-opiskeluun muilla paikkakunnilla. Osallistumme kansallisiin ja kansainvälisiin verkostoihin.

Toimintaympäristön muutos

Keväällä 2024 ammattikorkeakoulut kävivät Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sopimusneuvottelut seuraavalle rahoituskaudelle 2025–28. Rahoitusmalli koki muutoksia, ja iso muutos tullee voimaan vuonna 2029 alkavalla sopimuskaudella, mikäli EU-ETA-alueen ulkopuoliset tutkinnot jätetään OKM:n rahoitusmittareiden ulkopuolelle. Lisäksi EU-ETA-alueen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden lukukausimaksuihin tulee täyskatteellisuusvaatimus syksystä 2026 alkaen. Tällä voi olla vaikutusta KAMKin houkuttelevuuteen kv-opiskelijoiden osalta mutta olemme vastanneet muutokseen selkeyttämällä lukuvuosimaksukäytänteitä ja vahvistamalla kv-opiskelijoiden rekrytointitoimintaa. KV-opiskelijoiden määrällisen kasvattamisen strategia on KAMKin tulevaisuuden talouden kannalta tärkeää. Maahanmuuttopolitiikka on vaikuttanut kv-lukuvuosimaksullisten määrään valtakunnallisestikin ja sen muutokset ovat olleet ennalta-arvaamattomia.

Olemme lähteneet varautumaan pienenevään aluerahoitukseen sekä kasvavaan tarpeeseen kansainvälisten rahoitusinstrumenttien käytölle.

Iso menossa oleva muutos on Kainuun väestön ikääntyminen ja se tuo osaltaan haasteita KAMK:n sisäänotolle alueen pienenevien ikäluokkien myötä. Kansainvälistymiselle haasteen tuo alueen yritysten heikko kyky antaa opinnäytetöitä, harjoittelupaikkoja tai työllistää kansainvälisiä opiskelijoita. Kansainväliset opiskelijat usein saapuvat alueelle perheineen, jolloin myös puoliso etsii työpaikkaa.

Kokonaisuutena KAMK:n strategiassa pitkään olleen laajan alueellisen vaikuttavuuden sekä tuloksellisen toiminnan linjaus näyttää osuvan hyvin toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Kasvukeskuksia lukuun ottamatta näyttää ilmeiseltä, että korkeakoulutuksen saavutettavuus edellyttää jatkossa uusia panostuksia myös kaupunkiomistajilta. Kaikkien ammattikorkeakoulujen menestys riippuu jatkossa entistä enemmän OKM:n ulkopuolisen rahoituksen hankinnasta sekä kyvykkyydestä toimia korkeakouluverkostona.

Suomessa on meneillään merkittävä korkeakoulukentän uudistuminen, jossa ratkaisua edellisiin haasteisiin etsitään tiivistyvän yhteistyön ja rakenteiden kautta.

Talousarvion perustelut

Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy on pyrkinyt ohjaamaan rahoituksen täysimääräisesti kasvuun. Tämän taustalla on OKM:n rahanjakomalli, joka painottaa perusrahoituksen tasossa absoluuttista kokoa. Ministeriöille asetetut säästötavoitteet ovat heijastuneet perus- ja strategiarahan jakamiseen. On oletettavaa, ettei aikaisempien vuosien kaltaista lisärahoitusta korkeakouluille ole tarjolla tulevina vuosina. Kansainvälisten lukuvuosimaksutuottojen ennakoimattomuus asettaa oman epävarmuutensa taloudellemme samoin kuin kasvavat järjestelmäkustannukset ja yleinen kustannustason nousu.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

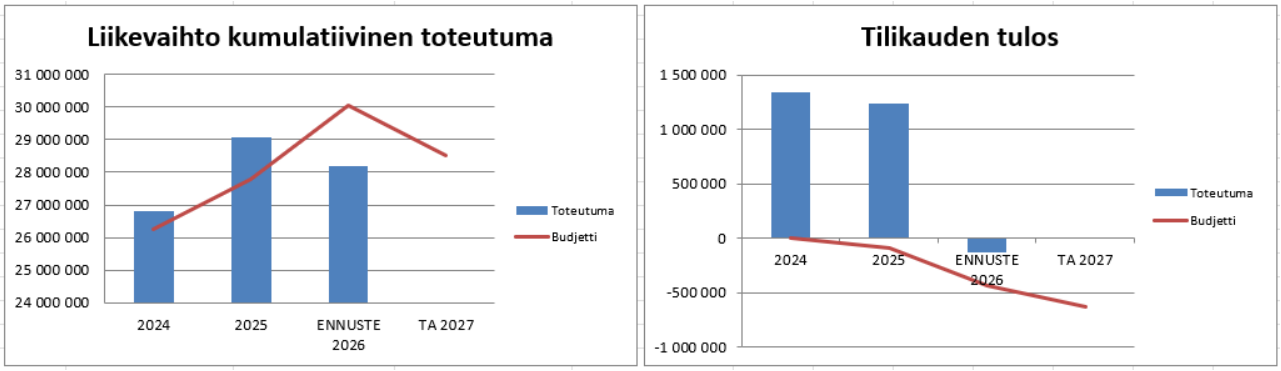
Raportointivastuussa Matti Sarén ja Tuija Postari-Kivistö.

Sitova tavoite	Tavoite 2027
Taloudellinen kestävyys, tulos > 0	Nykyisessä rahoitustilanteessa tämä ei ole realistinen tavoite.
Pitkän aikavälin menestymisen ja rakenteellisten vaihtoehtojen arviointi	Tuloskorttien jättämisen ajankohtana ei ole vielä tiedossa omistajan linjaus (Itä-Suomen yliopisto).

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Kaikkien Kajaani		
Vahvistamme Kainuussa opiskelevien opiskelijoiden kiinnittymistä alueelle ja Kainuun pitovoimaa.	KAMK:ssa Kainuussa opiskelleiden työllistyminen Kainuuseen vuosi valmistumisen jälkeen.	80 %
Henkilöstön työtyytyväisyyden kehittyminen.	Työhyvinvointikyselystä nouseva eNPS (suositteluindeksi)	eNPS >20
Menestyvä Kajaani		
Vahvistamme työelämälähtöisellä koulutuksella ja TKI-toiminnalla Kajaanin elinvoimaa ja osaavan työvoiman saatavuutta.	KAMKin TKI-toiminnan volyymi.	>6M€
Vastuullinen Kajaani		
Lisäämme kestävää kehitystä edistävää TKI-toimintaa.	Vuosittain käynnistyvien uusien kestävän kehityksen teemaisten hankkeiden määrä.	10

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Strategiset riskit	Alueen vetovoiman vaikutus osaavan työvoiman saantiin ja koulutusten vetovoimaisuus.	**Todennäköisyys: 5** **Vakavuus: 4** **20**
Rahoitusriskit	Perusrahoituksen vaihtelut 100 % tulosrahoituksessa AMK-sektorilla ja muutokset valtakunnallisessa korkeakoulupolitiikassa. Korkeakouluvisiotyön vaikutukset KAMKille. Kasvavat järjestelmäkustannukset. Nouseva kustannustaso. Maahanmuuttopolitiikan ja täyskatteellisuusvaateen sekä mahdollisen rahoitusmittaristosta poistumisen vaikutukset rahoitukseen ja kv-lukuvuosimaksullisten määrään.	**Todennäköisyys: 4** **Vakavuus: 4** **16**
Toiminnalliset riskit	Vallitseva turvallisuuspoliittinen tilanne. Demografisen muutoksen (kaupungistuminen) kiihtyminen. Maahanmuuttopolitiikan muutos. Käyttämiemme tilojen terveys ja toimivuus.	**Todennäköisyys: 4** **Vakavuus: 4** **16**
Vahinkoriskit	ICT:n toimintahäiriöt. Toiminnan lamauttava kyberhyökkäys. Sähkön riittämättömyys.	**Todennäköisyys: 4** **Vakavuus: 4** **16**

Kuva: Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy, liikevaihto ja tilikauden tulos.

Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Henkilöstö, htv2	**290**	**272**	**272**	**300**	**299**

Kajaanin kaupunki

Edukai Oy

Perustehtävä

Edukai Oy vastaa alueen koulutustarpeisiin tuottamalla yrityksille, yhteisöille ja yksilöille laadukkaita ja ajanmukaisia koulutuspalveluita. Edukain tehtävä on tarjota nopeasti, joustavasti ja asiakaslähtöisesti sellaista osaamisen kehittämistä, jota alueen yritykset, työntekijät ja työnhakijat kulloinkin tarvitsevat. Lisäksi se täydentää ammatillisen koulutuksen tarjontaa palveluilla, joita voidaan tuottaa markkinaehtoisesti. Edukai Oy toimii valtakunnallisesti Kainuuseen painottuen.

Toimintaympäristön muutos

Vuoden 2025 alussa käynnistyneen TE-uudistuksen myötä työvoimakoulutusten liikevaihto on jäänyt toteutumatta kahtena vuotena peräkkäin. Yhtiön liikevaihto on muodostunut erilaisista täydennyskoulutuksena tarjottavista asiantuntijapalveluista sekä korttikoulutuksista.

Koulutusliikelaitos lakkautui vuoden 2026 alussa, mutta yhtiön perustehtävään tällä ei ole ollut vaikutusta, Edukai on Kajaanin kaupungin tytäryhtiö.

Yhtiökokous nimitti yhtiön hallitukseen kaksi uutta jäsentä, molemmat toimivat luottamushenkilöinä Kajaanin kaupungin päätöksenteossa, ja ovat aikaisemmin kuuluneet Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen johtokuntaan. Kaupungin ohjeistuksen mukaan jatkossa Edukai Oy:n hallituksen puheenjohtajana tulee toimia luottamushenkilötaustainen henkilö, joten uusi hallituksen puheenjohtaja valittiin toukokuussa 2026. Edukaille valittiin uusi väliaikainen toimitusjohtaja, joka aloitti elokuussa 2026 50 %:sella työajalla edellisen toimitusjohtajan siirryttyä kokoaikaiseksi KAO:lle.

Keväällä 2026 Kajaanin kaupungin omistajapoliittiset linjaukset tulivat tarkasteluun ja 24.6.2026 kaupunginvaltuusto vahvisti linjaukset. Omistajapoliittisissa linjauksissa kirjattiin yhtiölle: Laaditaan selvitys Edukai Oy:n hallittua alasajoa varten. Omistaja arvioi Edukain taloudellisen kestävyyden ja strategisen vaikuttavuuden kaupunkikonsernitasoisesti sekä arvioi avoimesti myös vaihtoehtoiset rakenteelliset ratkaisut.
Yhtiötä koskeva Kajaanin kaupungin omistajapoliittisten linjausten toimeenpanon tueksi hankitun konsulttipalvelun selvityksen tulos valmistuu marraskuussa 2026.

Talousarvion perustelut

Työvoimakoulutusliikevaihto on ollut vuodesta 2025 toteutumaton, eikä vuonna 2026 ole tullut vaikutteita liikevaihdon kasvusta vuodelle 2027. Tämän vuoksi talousarvioon ei lisätä liikevaihtoa työvoimakoulutuksen osalta. Asiantuntijapalveluiden osalta jatketaan osittain vakiintuneella tasolla edellisvuosien tapaan. Korttikoulutusten volyymin arvellaan olevan samalla tasolla vuoden 2026 talousarvion ennusteen mukaisesti.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

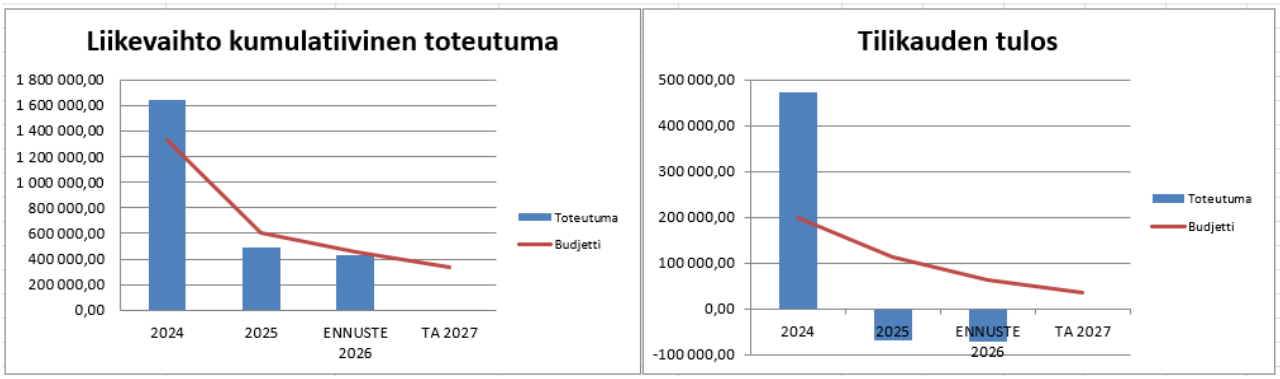
Raportointivastuussa toimitusjohtaja.

Sitova tavoite	Tavoite 2027
Tilikauden tulostavoite >0	Edukai Oy:n hallituksen käsittelemässä talousarviossa asetettu tilikauden tulostavoite

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2027
Menestyvä Kajaani		
Osaava työvoima: Tuotamme monipuolisesti laadukkaita koulutuspalveluita työelämän tarpeisiin.	Kaikissa koulutuksissa asiakkaiden antama suositteluindeksi NPS.	NPS eli suositteluindeksi vähintään 70

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Toiminnalliset riskit	Kaon yhteisten henkilöstöresurssien yhteiskäyttö osoittautuu haasteelliseksi.	**Todennäköisyys: 4** **Vakavuus: 3** **12**
Toiminnalliset riskit	Uutta liiketoimintaa ei saada kehitettyä olemassa olevien lisäksi.	**Todennäköisyys: 3** **Vakavuus: 3** **9**
Rahoitusriskit	Nykyisellä liiketoiminnalla ei pystytä kattamaan kuluja.	**Todennäköisyys: 3** **Vakavuus: 3** **9**
Strategiset riskit	Kilpailun kiristyminen, jolloin markkinaosuus tai asiakasmäärä pienenee.	**Todennäköisyys: 3** **Vakavuus: 2** **6**

Kuva: Edukai Oy, liikevaihto ja tilikauden tulos.

Edukai Oy	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Henkilöstö, htv2	**6**	**5**	**1**	**1**	**1**